

YENİ ÇAĞ

- **Louis Saillant:** İşçi ve sendika hareketinde
- **S. Kovalev:** Komünist hümanizmi
- **A. Sobolev:** Çalışmaların genellikleri
- **Paul Verner:** Emekçi yığınlarının birliği

GÜNÜN AKTÜEL MESELELERİ

Kapitalist memleketlerde işçi sınıfının birliği

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE

Milletlerarası komünist hareketinin birliği uğrunda

MEKTUPLAR VE NOTLAR

Kadınlar aktif güçlerdir

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN TAKİBİNE KARŞI

Brezilyada gericiilerin saldırıları

ÖZEL SAYFALARIMIZ

Çinli yöneticilerin parçalayıcı faaliyetleri üstüne

5-6

Mayıs—Haziran

1964

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

B u s a y ı d a :

Louis Saillant

Dünya Sendikalar Federasyonu Genel Sekreteri

S. M. Kovalev

Sovyet gazetecisi, felsefi ilimler doktoru

A. Sobolev

Sovyet filozofu

Paul Verner

Alman Birleşik Sosyalist Partisi Merkez Komitesi Politbüro üyesi

YENİ ÇAĞ

5-6

Mayıs - Haziran

1964

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

İşçi ve sendika hareketinde savaşın ve birliğin gelişmesi

Louis Saillant

Kapitalist ülkelerin işçi sınıfı bu yıl emekçilerin uluslararası dayanışma günü 1 Mayıs bayramını, gerek hareket birliği alanında, gerek tekellerin saldırılarına karşı yürütülen savaşta, daha da güçlenmiş olarak kutluyor.

Son zamanlarda, milletlerarası işçi ve sendika hareketinin yeni başarılar elde etmesinin nedeni, milletlerarası politikanın gelişmesinde beliren olumlu eğilimlerdir. Bu gelişme başlıca iki yolda görülüyor. Bunlardan biri, sosyal sistemleri çeşitli memleketler arasındaki münasebetlerde gerginliğin azalması, barış içinde yan yana yaşama prensibinin uygulanması yolunda atılan ilk teşkilâtlı olumlu adımlardır. İkinci yol, emperyalizme karşı savaşın keskinleşmesi; emperyalist güçlerin bu savaşta kendi saldırgan hareketleriyle önlemeğe çalışma teşebbüslerine rağmen geri çekilmek zorunda kalmalarıdır. Bu gelişmelerin birincisi birçok olayda konkre bir şekil almıştır: Nükleer silâh denemelerini kısmen yasaklayan Moskova Antlaşması, sınır ve bölge anlaşmazlıklarında barışçı çözüm yolları bulma alanında Sovyet hükümet başkanı ile diğer devlet başkanları arasında mesaj teatisi, Fransanın Çin Halk Cumhuriyetini tanıması v. s. . . . Bu olumlu adımlardan başka, bütün dünyada anti-emperyalist savaşta büyük bir gelişme görülmektedir. Emperyalistler sık sık yenilgiye uğruyor, gerilemek zorunda kalı-

*Grev savaşı
istatistiklerinden*

FRANSA

CGT- nin genel sekreteri, Benoit-Frachon'un açıkladığına göre, 1963 yılında yapılan grevlerin insan gü- nü tutarı 10 milyona yükselmiştir. Bu, son 10 yıl içinde görülen en yüksek sayıdır.

BİRLEŞİK AMERİKA

Çalışma Bakanlığının açıklamasına göre. 1963'de grev sayısı 3400-e yükselmiştir. Bu grevlere 1.030.000 kişi katılmıştır.

YUNANISTAN

«Eleftheros Typos» gazetesine göre, 1963-de 1 milyona yakın emekçi grevlere katılmıştır. (Bu rakam Yunanistanda bir rekordur.)

HOLLANDA

Merkez İstatistik Bürosu- nu açıkladığına göre, 1963- de, grev insan günü sayısı 400.000-e yükselmiştir (1962-de 9.000).

SİNGAPUR

1963-de grevlerde 400.000 işgünü kaybolmuştur. Yalnız Ekim ayındaki grev insan günü sayısı, bütün 1962 yılı içinde yapılan grev insan günleri sayısından yüksektir.

GÜNEY KORE

400.00 emekçi 1963 Kasım ve Aralık aylarında; 140.000 emekçi de Ocak 1964-de grevlere katılmıştır.

*1964-de grev hareketi
kroniki*

İTALYA

Ocak: Yeni bir toplu sözleşme isteyen tekstil işçi-

yorlar. Bu gerilemeyi gösteren olaylar çoktur: Amerikanın Küba'ya karşı saldırganlık politikasında uğradığı yeni yenilgiler, Panama halkının bağımsızlık savaşı, Cezayirde sosyalist devrimin kesinlikle gelişmesi, Zengibar'da anti- emperyalist devrimin zaferi, Güney-Vietnam'da partizanların ülkelerinin bağımsızlığı, özgürlüğü ve birliği uğrunda savaşa elde ettikleri büyük başarılar ...

Çağdaş işçi ve sendika hareketinin içinde gelişip yayıldığı milletlerarası durumu doğru olarak değerlendirebilirsek, tekellere karşı yürütülen geniş savaşlardaki gelişmeleri, bölgesel, ulusal ve uluslararası çaptaki sendika hareketi birliğinin gelişmesini daha açık şekilde görürüz.

*Tekellerin saldırıları ve emekçilerin
karşı saldırıları*

Son zamanlarda, tekellerin saldırıları ile buna karşı işçi sınıfının giriştiği savaşın özellikleri nedir?

Milletlerarası kapitalin daha da artan konsantrasyonu ve santralizasyonu, teknik ilerleme ve üretimdeki ihtisaslaşma, tekellerin işçi sınıfını daha fazla sömürmelerini kolaylaştırıyor. Tekeller, böylece dünya piyasasında karşılaştıkları sürüm zorluklarından ve rekabetin her gün daha çok artmasından doğan yükü işçi sınıfına yükleyebiliyorlar. Özellikle, Batı Avrupada altı ülkeyi içine alan Ortak Pazarın kuruluşu bu eğilimlerin bir sonucudur. ● Ortak pazar, mali oligarşinin «kapitalist entegrasyon» yoluyla pazarları bölme ve imtiyazlarını koruma uğrunda yürütülen çetin savaşın ortaya koyduğu güçlüklerle çözüm yolu bulma teşebbüsünden başka bir şey değildir. Bu politika ilk ağızda iki sonuç

doğurmuştur: Bir yandan en güçlü tekel-lerin kazançlarında, bugünedek duyulmamış bir artış görülmüş, öte yandan milli ve özellikle milletlerarası alanlarda tekeller arasında çelişmeler daha da keskinleşip derinleşmiştir.

Milletlerarası tekel birlikleri, devletin üzerindeki baskılarını arttırıyor; devlet bunların ellerinde bir araç oluyor. Sözde milli menfaatleri öne sürüyorlar, amma aslında bencil amaçlarını gerçekleştirmek, yani azami kârlar elde etmek istiyorlar. Onlar için, devlet, vergi ve enflasyon yoluyla, milli geliri kendi çıkarlarına göre bölecek bir araç oluyor. Tekeller, süresiz üretim ve tedavül alanında devletin müdahalesini genişletmeğe çalışıyorlar.

Üretim, ticaret, ulaştırma, basın, propaganda, banka alanlarındaki bütün araçları ellerinde tutan tekeller, gerek işletme içinde, gerek işletme dışında, emekçilerin hayatının bütün alanlarında baskılarını genişletiyor ve onları sermayeye bağımlı bir hale getiriyor. Sendika haklarını kısıacak, grev hakkını yasaklayacak veya sınırlandıracak, işgücünü sömürmeğe devamı sağlayacak, güçler dengesindeki gelişmelere ve işçi sınıfının yürüttüğü savaşlardaki ilerleyiş ve gerilemelere göre, bu sömürmeyi önceki seviyede tutacak veya artırmağa araç olacak polis rejimleri kuruyorlar.

Kapitalistçe sömürmedeki artış birçok alanda belirmektedir. Her şeyden önce, hayat pahalılığı ile ücret seviyesi arasındaki uçurum her gün derinleşmektedir. Dolaylı dolaysız bütün vergiler, enflasyon, fiyatlardaki artış, emekleriyle geçenlerin satın alma gücünü azaltan unsurlardır. Artan ihtiyaçlarını karşılayabilmek için emekçiler, kredi ile mal alma usulüne başvuruyorlar. Kapitalist şekilde taksitli ve kredi ile satış büyük

leri, iki kere milli grev düzenlediler.

Milano-da 80.000 demir-çelik işçisi grev yaptı.

Şubat: Kamu sektöründe çalışan 1.750.000 işçi ve memur; kimya ve eczacılık sanayiinde 200.000 işçi, şehir ulaştırma araçlarında çalışan 100.000 memur, sağlık memurları, radyo ve televizyonda çalışan işçi ve memurlar grevlere katıldı.

Mart: Emilia-Romana eyaletinde çalışan 60.000 zanaatçı kadın işçi, 48 saatlik bir greve katıldı.

Nisan başında: Ücretlerin yükseltilmesini isteyen 500.000 Devlet Demiryolları ve Telgraf-Telefon işçileri grev yaptılar. Ayakkabı sanayiinde çalışan 135.000 işçi, toplu sözleşmelerin yenilenmesi için milli grev düzenlediler.

FRANSA

22 Ocak Sen Nazer'de işletmelerin büyük sayıda işçi çıkarmalarını protesto eden 30.000 işçi, iş haklarını savunmak için nümayiş düzenlediler.

Şubat: Milli Orta ve yüksek öğretimde çalışan 45.000 işçi ve memur 48 saat grev yaptı.

18 Mart: Devlet sektöründe çalışan işçi ve memurlar, özel sektörde çalışan emekçilerin desteği ile, ücretlerin arttırılması için milli grev hareketine katıldılar. Greve katılanların sayısı 6 milyona yükseldi.

Nisan: 1 milyona yakın yapı işçisi 24 saatlik milli grev düzenlediler.

JAPONYA

Mart: Geleneksel «Bahar taarruzu» milli bir grevle

başladı. Grevin amacı, asgari ücretleri Avrupa ülkelerinde uygulanan seviyeye yükseltmekti. 6.500.000 emekçi toplanan 150 sanayi federasyonu bu greve katıldı.

BİRLEŞİK AMERİKA

Ocak: General Motors'un Flint (Michigan) daki işletmesinde çalışan 15.000 işçi yüksek çalışma temposunu protesto için 8 gün grev yaptılar. Grev, işçilerin zaferiyle sonuçlandı. Ocak ayında, Amerikada yapılan grevlerin tutarı 370'e yükseldi. 100.000 işçi bu grevlere katıldı.

İNGİLTERE

Ocak ve Şubat aylarında, Glasgow liman işçileri, Manchester'de 2000 liman işçisi, Hull'de, 4000 liman işçisi grev yaptılar. Grevler daha iyi iş şartları istiyordu.

İSPANYA

Mart: Rio Tinto şirketinin malı olan maden ocaklarında, yeni bir toplu sözleşme isteyen 8000 işçi grev yaptı. Penarroya maden şirketinin işçileri, 10 günlük bir grev düzenlediler. Bu grev, ücretlerde yükselme isteyen bir dilekçeyi imzaladıkları için tevkif edilen 2 işçinin serbest bırakılmasını sağladı.

BELÇİKA

Ocak: Gand'da, 8000 demir-çelik işçisi 5 hafta süre ile grev yaptı. Grev, ücretlerde yükselme sağlamıştır. Ocak sonunda, Flandr bölgesinde 15.000 demir-çelik işçisi greve başladı.

İSVEÇ

Radyo ve televizyonda çalışan işçi ve memurlar, isteklerinin bir kısmını sağ-

tekellerin ilâveten kullandığı bir sömürme aracıdır.

Tekellerin kendi çıkarlarına kullandığı teknik ilerleme, mekanizasyon ve otomatizasyon işsizliği artırıyor, işçi sınıfının sömürülmesini daha da kolaylaştırıyor; yüksek çalışma temposu, iş gününden sonra çalışmaların yayılması, iş kazalarını, iş hastalıklarını. özellikle sinir hastalıklarını çoğaltıyor, erken ihtiyarlamaya sebep oluyor.

Kapitalistler, işçi sınıfının uzun ve çetin savaşlarla elde ettiği sosyal sigorta haklarına durmadan saldırıyorlar. Sendika haklarına, demokratik özgürlüklere her gün daha çok çulluyorlar. Birçok ülkede, tekellerin hizmetinde olan devlet mekanizması, emekçilere karşı silâhlı kuvvet kullanıyor, sendika merkezleripolisin saldırılarına uğruyor, sendikacı militanlara baskı yapılıyor, bunlar ya işlerinden atılıyor, yahut da işyerinde polisin işkence ve terörüne mâruz kalıyorlar. Amerikada, Güney Afrikada, bu baskıya eklenen ırkçı tedbirler, emekçilerin durumunu daha da zorlaştırıyor. Bağımsızlıklarına yeni kavuşmuş ve az gelişmiş birçok ülkede, sömürgecilik kalıntıları ve milli ekonominin, tekellerin elinde oluşu, işsizliği müzmin bir hale getiriyor, hayat pahalılığını durmadan artırıyor. Bu ülkelerdeki emekçi yığınları için yaşamak demek, hastalık, sefalet, açlık demektir.

Ama emekçiler ve onların örgütleri bu durumda pasif kalmıyorlar. Tekellerin saldırılarına karşı onlar da taarruza geçtiler. 1963 yılında, demokratik ve anti-emperyalist harekette genel bir yükseliş, grev hareketinde büyük bir genişleme ve yayılma görülmüştür. Bu gelişmelerin nedenleri, milletlerarası alanda, güçler dengesinde sosyalizm ve milli kurtuluş hareketi yararına olan değiş-

meler ve emekçi kitlelerinin sınıf şuurundaki yükseliştir. Bütün kapitalist ülkelerde, Batı Avrupa, Amerika, Asya, Afrika ülkelerinde bu gelişme görülmektedir.

Fransa, İtalya, Federal Almanya, İspanya, Japonya, Arjantin, Uruguay, Şili, Brezilya'da ve daha birçok ülkede yürütülen büyük işçi savaşları, emekçilerin isteklerindeki tıpatıp birlik, kapitalist ekonominin en önemli üretim sektörlerinde görülen çatışmaların sınıf niteliğini göstermiştir. Bu savaşlar, tekellerin emekçi yığınlarına karşı giriştikleri büyük saldırıyı geriletmede tek yolun, işçi sınıfının hareket ve savaş birliği olduğunu gösterdi. Bu savaşlar, tekellerin hararetle propagandasını yaptıkları ve birçok sendika yöneticisinin savunduğu sınıf uzlaşması, sermaye ile emeğin menfaat birliği fikirlerinin yenilgiye uğradığını, sınıf savaşı fikrinin üstün geldiğini de göstermiştir.

Grevlerin amaçlarına gelince: Grevlerde en önemli rolü oynayan yine ekonomik isteklerdir. *Ücretlerin yükseltilmesi, daha iyi iş şartlarının sağlanması, ücretlerde indirim yapılmadan iş saatlerinin azaltılması, sosyal sigortaların artırılması ve genişletilmesi, izinlerin artırılması, sosyal hakların savunulması, sendika haklarının, demokratik özgürlüklerin savunulması*, dün olduğu gibi, bugün de grev hareketinin başlıca amaçlarıdır. Bununla beraber, son yıllarda işçi hareketinde beliren karakteristik bir özellik de, *barış ve silâhsızlanma uğrunda, faşizme, gericiliğe, eski ve yeni sömürgecilğe karşı, gerçek bir milli bağımsızlık için emekçilerin yürüttüğü savaşı desteklemek amacıyla yapılan* kısa süreli grevlerin günden güne artması ve gelişmesidir. Bu grevler çoğu zaman

ladktan sonra, *Mart* sonunda, 111 gün devam eden grevlerine son verdiler.

İSRAİL

Ocak: Maaşlarının arttırılmasını isteyen 15.000 ilköğretmeni grev yaptılar.

Mart: Demiryolları işçileri, ücretlerin arttırılması ve daha iyi iş şartlarının sağlanması için genel bir grev düzenlediler.

PANAMA

Ocak: Kanal bölgesinde nümayiş yapan öğrencilere ateş açan Amerikan askeri birliklerini protesto eden genel grev.

ŞİLİ

13 Şubat: Devlet sektöründe çalışan 200.000 işçi ve memur ücretlerin arttırılması için 24 saat grev yaptılar.

Nisan: Devlet müesseselerinde ve işletmelerinde çalışan yüzbinlerce işçi ve memur 3 günlük bir greve katıldılar. Özel sektörde çalışan emekçiler bu grevi desteklediler. Grevçiler, ücretlerin arttırılmasını ve hayat pahalılığına karşı tedbirler alınmasını istiyorlardı.

PERU

Ocak: Sağlık hizmetlerinde çalışan 25.000 emekçi, hükümetin ücretleri yükseltmemeye kararını protesto için grev yaptılar.

Şubat: Liman işçilerinin greve başlaması üzerinde, 24 limanda sıkıyönetim uygulandı.

ARJANTİN

1964 yılının başında, grevler bütün ülkeyi kapladı. Demiryolları işçileri, liman işçileri, denizciler, tek-

stil işçileri, demir-çelik işçileri, lastik sanayii işçileri bu grevlere katıldılar.

KUZEY RODEZYA

Mart: Irk ayrımını protesto eden greve 4.500 demiryolları işçisi katıldı.

GÜNEY RODEZYA

Mart: Vankye maden ocağında çalışan 3000 işçi greve başladı. İstekleri, bütün ücretin para olarak ödenmesiydi. Ücretlerinin büyük bir kısmı mal olarak işçilere ödenmektedir.

AVUSTRALYA

Mart: Victoria'da 28.000 demiryolları işçisi 24 saatlik bir greve katıldılar.

yığınların demokratik hareketinin diğer şekillerine sıkı sıkıya bağlıdır.

İşçi sınıfı savaşının, bu savaşta görülen gelişmenin önemini doğru olarak değerlendirebilmek için, emekçilerin tecrübelerden faydalanarak buldukları yeni savaş şekillerini hesaba katmak gerekiyor. Kısa süreli grevler, yani arka arkaya yapılan, bir işletmede defalarca tekrarlanan, 15 dakikalık, yarım saatlik, bir saatlik grevler ve aksiyonlar işçi sınıfının elinde etkili bir savaş şekli oldu. Bu veya buna benzer grev şekilleri, büyük hareketleri etkili bir şekilde tamamlıyor ve etkili bir silâh oluyor.

İşçi sınıfından büyük fedakârlıklar isteyen bu zor ve keskin savaşın içinde, proletarya enternasyonalizmi şuuru daha da gelişmiş ve güçlenmiştir. Milletlerarası dayanışmanın, savaşan emekçilere sağladığı siyasi, maddi ve mânevi büyük yardımlar bu gelişmenin sonucudur.

Emekçilerin baskısı tekelleri yenilgiye uğratıyor. Son zamanlarda, kapitalist ülkelerin işçi koparabilmiştir. Bu sonuçları gözönünde tuttuğumuz için, iyi örgütlenmiş bir savaşla, tekellerin çok nüfuzlu oldukları yerlerde, yani işletmelerde yeni başarılar elde edebileceğimize, emekçilerin yararına yeni demokratik haklar koparabileceğimize güvenmekteyiz.

Bu yeni şartlara göre, emekçilerin geleneksel savaş biçimleri bugün de önemli olmakla beraber, tekellerin milletlerarası niteliğine karşı, ulusal ve uluslararası alanlarda kurdukları birliğe, ortak saldırılarına karşı savaşabilmemiz için, bu tekellere karşı hareket birliğini abenkleştirecek daha etkili savaş şekilleri bulmalıyız.

Dünya Sendikalar Federasyonu ve yeni birleşme süreçleri

Bütün dünyada yığın hareketinin ve özellikle grev hareketinin genişliği, milli alanda grevlerin çokluğu, işçi sınıfında beliren ve gittikçe artan saflarını birleştirme isteğini dile getiriyor. Tabanda, tekelci politikadan doğrudan doğruya zarar gören emekçilerle, tepede çeşitli akımları temsil eden milli örgütler arasındaki birlik bize şunları gösteriyor: *Birlik savaştan doğuyor, savaş içinde çelikleşiyor; birlik işçi sınıfının kazandığı ve kazanacağı zaf.*

Sendika örgütleri arasında sık sık yapılan ikitarafli veya çok-tarafli konferanslar, bu yeni birleşme sürecinin bir belirtisidir. Örneğin, geçen yıl içinde yapılan konferanslar arasında şunları sayabiliriz: İtalya ve Fransa tersane işçilerinin Cenovadaki ikitarafli toplantısı; yine bu iki ülkenin otomobil sanayiinde çalışan emekçilerin konferansı; Solvey tröstünün Fransa, İtalya, Belçika ve Avusturyadaki fabrikalarının sendika temsilcilerini bir araya getiren milletlerarası konferans; on bir tarım-iş sendikası temsilcilerinin Akkra'da yaptıkları toplantı; Baltık bölgesinin atomsuz bölge haline getirilmesini görüşmek için Rostok'ta toplanan Baltık ülkeleri sendika temsilcileri konferansı; Asya ülkeleri ve Pasifik bölgelerinin liman işçileri sendikalarının Cakarta toplantısı v. s. . . . Bu toplantılar, birlik uğrunda yürütülen savaşı kuvvetlendiriyor, karşılıklı anlayışı artırıyor.

Bu olumlu olayları gözönünde tutarsak, DSF⁽¹⁾-nin teşebbüsüyle «Danışma ve tekellere karşı hareket birliği milletlerarası sendika komitesi» nin kurulmasındaki büyük önemi daha iyi anlarız. Bu Komitenin kurulması teklifi, geçen yılın başında, DSF İcra Komitesinin 26-cı toplantısında ileri sürülmüştü. Komite, ilk defa, 1963 Kasımında, Lâypzig'te toplandı. Komitenin genel toplantısına katılan çeşitli eğilimli sendikaları ve muhtar sendikaları da temsil eden bütün delegeler, DSF'nun tutumunu onayladılar. Bu tutuma göre, bugün milletlerarası sendika hareketinin bölünmüş haliyle,tekellerin saldırılarına karşı yürütülecek savaşın başarısı, bütün emekçilerin ortak bir program etrafında toplanmalarına, ve emekçi kitleleri arasında gerçek bir birlik cephesinin kurulmasına bağlıdır.

Kapitalizmin düzensiz gelişmesinin sonucu olarak ortaya çıkan kapitalist güçler arasındaki çelişmeler, tekelci cepheyi bazan bozar, amma emekçileri sömürme söz konusu oldu mu, kapitalistler hemen aralarında anlaşırılar. Bu analaşmaya karşı da, bütün dünya ülkeleri sendika örgütlerinin temsilcileri, düşüncelerini, tecrübelerini karşılaştırmak üzere sistemli bir şekilde toplanmalıdırlar. Danışma ve hareket birliği Milletlerarası Sendika Komitesinin amacı işte bu olmalıdır. Bu komitenin ödevi, gerek dünya ölçüsünde, gerek milli alanda hirlikte hareketi kuvvetlendirmektir.

Komitenin yapısı ödevlerine uygun olmalıdır. Bu milletlerarası kurum, dünya işçi sınıfının tekellere karşı yürüttüğü savaşa katılmak isteyenlere açıktır. Komite, gerek çeşitli sendika hareketlerine bağlı, gerek muhtar işçi sendikalarıyla, çeşitli sosyal ve ekonomik sistemleri olan ülkelerin bütün işçi örgütleriyle işbirliği yapmalıdır. Sosyalist ülkelerin sendika temsilcilerinin de bu komitede yer almaları, bütün dünya emekçileri arasındaki birliği kuvvetlendirmektedir.

(1) Dünya Sendikalar Federasyonu (FSM). :

Bu komitenin aldığı ilk tedbirlerden biri, bir *Geçici Komisyon* kurmak oldu. Geçici Komisyonun ödevi, Komitenin örgütlenme ve işleyişini düzenliyecek bir tasarı hazırlamaktır. Söz konusu tasarı Lâypzig Konferansına katılmış olan veya daha sonra bu konferansta alınan kararları benimsiyen bütün sendika örgütlerinin onayına sunulacaktır. Gelecek konferansa kadar, sendika hareketinde birliği sağlayacak danışmalar alanında, konferansın bütün yetkileri Geçici Komisyonun elinde hülunacaktır.

Milletlerarası Danışma Sendika Komitesinin kurulmasıyla, sendika birliği yolunda yürütülen savaş yeni ve daha yüksek bir seviyeye ulaşmıştır. Emekçilerin isteklerinin savunulmasında, tekellere karşı yürütülen savaşlarda, hareket birliğinin örgütlenmesi ödevinde, DSF-na bağlı büyük milli sendika birlikleri ile, gerek DHSK (Dünya Hür Sendikalar Konfederasyonu) na bağlı, gerekse muhtar, önemli milli sendika teşkilâtları işbirliği yapmaktadır. Böylelikle, bölgesel, milli hareket birliğinden *milletlerarası birlik hareketine*; çeşitli milli sendika örgütlerinden *dünya çapında çeşitli sendika örgütleri arasında işbirliğine* geçilmiş oluyor.

Burada, DHSK yöneticilerinin tutumundan da söz açmak faydalı olur. Hareket birliğinde sağladığımız gelişme DHSK yöneticilerini endişeye düşürüyor. Bu meselede kendilerini savunmak zorunda kalıyorlar. Büyük bir önem taşıyan bu olay, DSF-nun milletlerarası yaşantının bütün alanlarında birliği geliştirmek kararının ne kadar yerinde olduğunu gösteriyor. Son zamanlarda DHSK ve MHSK (Milletlerarası Hristiyan Sendikalar Konfederasyonu) na bağlı bazı milli sendika yöneticileri bile, milletlerarası hareket birliğinin gerektiğini söylediler; gerek toplantılarda, gerek özel konuşmalarında, DSF yöneticileriyle ortak bir dil bulmak istediklerini açıkladılar.

Örneğin, DHSK-na bağlı Avustralya Sendikaları Konseyinin 1963 Eylülünde toplanan son kongresi, DSF-nun toplantılarına gözlemci göndermeye karar vermiştir. Bu kararı onaylayan Başkan Albert Monk, Kongrede: «Sendika hareketi, durumdaki gelişmenin ışığı altında, politikasını tesbit ve tayin etmek hakkına sahiptir... Bütün ülkeler arasında sendika temsilcilerinin karşılıklı ziyaretleri, temasları, olumlu sonuçlar verir.» dedi.

DHSK-na bağlı Milletlerarası Yapı ve Kereste İşçileri Meslek Federasyonu başkanı, Balçıklı sendika militanı Dore Smets şunları söyledi: «DHSK-na bağlı sendikalarla DSF-na bağlı sendikalar arasında, her şeyden önce milletlerarası meslek birlikleri çerçevesi içinde münasebetler kurulmalıdır ... Böyle münasebetlerin kurulmasına bundan böyle engel olmamalıyız.»

Norveç Basım İşçileri Federasyonu Kongresinde alınan karar da bu hususta büyük bir anlam taşıyor. Bu kararda şu istekler belirtiliyordu: Norveç Sendika Konfederasyonu, DHSK-dan, bu örgütteki

otoritesinden faydalanarak, dünya işçi sınıfını tek bir örgüt içinde birleştirmek üzere sendika örgütlerini toplayacak bir konferans düzenlemesini istemeli ve Milletlerarası Basım İşçileri Sendikaları Federasyonu, bütün dünya basım işçilerini milletlerarası tek bir teşkilâtta toplamak üzere bir konferans düzenlemelidir.

İsveç sendikalarının tutumunu belirten ve büyük bir anlam taşıyan bir örnek daha verelim. Milli Sendikalar Birliği Başkanı ve DHSK Başkanı Arne Geijer, bir demecinde şunları söylemiştir: İsveç sendika hareketi barış içinde yanyana yaşama prensibini destekliyor; sosyalist ülkelerdeki sendika teşkilâtlarıyla temas kurmak isteyen İsveç Meslek Federasyonları artık bunu yapabiliyor. Sendikalar Birliği bu temaslara engel olmuyor.

Bu itirafları gözönünde tutarsak, sendika teşkilâtları arasında iyi hazırlanacak toplantı ve konferansların çok faydalı olacağını anlarız. Böylece 1962'de yaptığımız bir teklif de gerçekleştirilebilir. Bu teklif, *ayrıcalık gözetmeden bütün Avrupa sendika federasyonları arasında bir konferans düzenleme teklifidir.* (Başlangıçta toplanacak teşkilâtlar İngiliz Sendikaları Kongresi, Federal Almanya Sendikalar Konfederasyonu, Belçika Genel İş Federasyonu, İtalya Genel İş Federasyonu, Fransa Genel Emek Konfederasyonu gibi en önemli rolü oynayan en büyük federasyonlardır.) Kannatimize göre, bugün, bu teşkilâtlara İsveç Sendika Merkez Federasyonu da katılmalıdır.

Böyle bir konferans, bu ülkelerin işçi sınıfları arasındaki bağları kuvvetlendirir; işçi sınıfına hayati menfaatlerini savunma savaşını daha iyi örgütleyecek ve düzenleyecek araçlar sağlar. Böylece bu konferanstan daha da kuvvetlenmiş olarak çıkacak emekçiler, ücretlerde artış, iş saatlerinde indirim, sendika haklarına ve demokratik özgürlüklere daha çok saygı gösterilmesi, sosyal hakların savunulması ve geliştirilmesi gibi ortak amaçlarını daha etkili bir şekilde savunabilirler.

Böylece, birlik alanında ortak bir dil bulunmuştur. Bugünkü durumda yeni olan unsur, DSF-na bağlı olmayan birçok sendika teşkilâtının da birliği istemeleridir. Emekçilerin ortak savaşları, yavaş yavaş çeşitli akımlara bağlı sendikaların yürüttüğü ortak bir savaş haline geliyor. Birlik meselesi, bugün yalnız DSF-na bağlı sendikalarda değil, DHSK ve MHSK-na bağlı olanlarda, hattâ muhtar sendikalarda da tartışılıyor. *Bugün işçi hareketinde birlik meselesini savunan, tartışan yalnız DSF değildir.* Bu durum, 1961 Aralık ayında Moskovada toplanan Dünya Sendikaları Beşinci Kongresi kararlarının yaptığı büyük etkilerin sonucudur. Kongrece hazırlanan faaliyet programında tayin ve tesbit edilen sendikalar genel hareket hattının uygulanması sonucudur.

Birlik meselesinde bulunan ortak dil, henüz bütün yönleriyle belirmiş olmamakla beraber, işçi sınıfının çeşitli teşkilâtları arasında

karşılıklı konuşmalara yol açılmıştır. Olaylar, gerek DHSK, gerek MHSK-da, gerekse muhtar sendika örgütlerinde, milletlerarası sendika hareketinde bugüne dek sürüp gelen bölünme haline son verme isteğinin olgunlaştığını göstermektedir.

İşçi sınıfının birliği konusunda, sorumluluklarımızı bildiğimiz için, biz, diğer sendika merkezleriyle temas etmeğe, münasebet kurmağa hazırız. DSF, sendikalara üye olmuş 200 milyon emekçiye eşitlikle temsil edecek bir yuvarlak masa konferansına katılmaya hazırdır. DSF, bu konferansa, Dünya Sendikaları Beşinci Kongresinin kabul ettiği Sendika Hareketi Programı'nı sunacaktır. Bu program, tartışmaların yapıcı ve olumlu temllerinden biri olacaktır.

Biz hiçbir memleketin kendisine özel haklar, imtiyazlar istemesinden ve görüşlerini başkalarına zorla kabul ettirmesinden yana değiliz. Bütün düşünce ve görüşler açıklanıp toplanmalı; en olumluları, en faydalıları anlaşılmaya temel olmalıdır. Dünya sendikaları arasında kurulacak gerçek birlik, karşılıklı saygıya; parti, inanç, ırk, renk farkı gözetmeksizin, bütün emekçilerin menfaatlerini her şeyden üstün tutan yüksek bir proletarya ahlâkının uygulanmasına bağlıdır.

Bu yeni şartlar içinde, yapıcı, olumlu birliğin gerçekleşmesinde DSF daha da olumlu ve etkili bir rol oynayabilir mi? Bu soruyu evet diye cevaplandırabiliriz, çünkü bu alanda yeter derecede olanaklara sahibiz. Gerçeği durmadan incelemeliyiz, yeni şartlara uygun çalışma metodları, çalışma şekilleri aramalıyız. Birlik savaşında DSF-na düşen ödev, bu konuda uygulanacak ortak dili geliştiren, kolaylaştıran, dünya işçi dayanışmasını daha da verimli kılan, birlik konusunda yeni olanaklar sağlayan ve gösteren teşebbüslere girişmektir.

Bütün dünyada tek savaş cephesini kuvvetlendirelim

Hareket birliği sağlamak, yönleri çeşitli sendika birlikleri arasında yeni değinmeler, yeni ilişkiler kurmak için DSF son zamanlarda çeşitli tedbirler aldı. Bunların en önemlisi, Amerikan emperyalistlerinin Kübaya karşı uyguladıkları ekonomik ablukaya son verdirmek için DSF-nun dünya çapında örgütlediği kampanyadır. Bu kampanyayı çok geniş tutan DSF, dünya emekçilerini, dünya sendika teşkilâtlarını, Küba ile ticaret alış verişlerini desteklemeğe, ticaret ve denizcilik özgürlüklerine saygı gösterilmesini sağlamaya çağırdı. Danışma ve Hareket Birliği Komitesi ile, bu Komiteye bağlı Geçici Komisyon bu alanda birçok yeni tedbirler aldı.

Dünya emekçilerinin büyük çoğunluğu Kübayı aktif bir şekilde destekliyor. Gericilerin yönettiği bazı sendikalar (örneğin Amerikanın Atlantik kıyılarında çalışan gemi adamları ve liman işçileri sendikalarının, AFL — CIO'nun yöneticileri) ise, bu ablukadan yanadır.

Bununla beraber, bu gerici sendikaların bağı olduğu milletlerarası teşkilâtlar, bu olumsuz tutumu desteklemedi. İngiliz TUC'si, İskandinav ülkelerindeki sendika teşkilâtları, Amerikanın Küba politikasına karşıdır. Kanada sendika teşkilâtları, Amerikan sendika teşkilâtlarının tutumuna katılmıyor. DHSK yöneticileri ise, bu konuda düşüncelerini açıklamıyor, susuyorlar.

Emperyalistlerin abluka politikasının uğradığı başarısızlık, dünyanın her tarafındaki emekçilerin ve sendika teşkilâtlarının Kübaya gösterdiği dayanışmanın sonucudur.

Batı yarım küresinin ilk sosyalist devrimini olan Küba devrimi, Lâtin Amerika halklarının yürüttüğü savaflara büyük bir güç verdi. Bu savaşta emekçilerin sınıf şuuru çok arttı. Sendikalar arasında birlik hareketi milli çapta güçlendi, milli kurtuluş hareketi gelişti. Bu şartlar içinde, kıta çapında hareket birliğini kurmak gereği birinci plâna geçti.

1964 Ocak ayında, titizlikle hazırlanan Lâtin Amerika Sendika Birliği Kongresi Brezilya'nın başkenti Brezilia şehrinde toplandı. Bu kongre, Lâtin Amerika kıtasındaki işçi hareketinde tarihsel bir olaydır. Kongreye, 18 ülkenin 25 milyon üyesi olan sendika teşkilâtlarından gelmiş temsilciler katıldı. Bu kengre, emekçilerin dayanışmayı kuvvetlendirme azmini ve Lâtin Amerikada bütün sendikaları birleştirecek bir mesleki örgüt kurulması dâvasını dile getirdi.

Kongrede birçok önemli kararlar alındı. Bu kararlar arasında şunları sayabiliriz: Kübayı destekleme kararı. Panama ve Venezüella halklarının ve emekçilerinin haklı savaşını destekliyen kararlar. Dünya barışını, genel ve tam silâhsızlanmayı savunan kararlar. Sınır meselelerinde barışçı çözüm yollarının bulunmasını isteyen karar. Atom denemelerine karşı, ve Lâtin Amerika topraklarındaki askerî üslerin kaldırılması hususunda alınan kararlar... Bu kararlarıyla, Kongre, devrimci ve ilerici güçlerin, yeni bir dünya harbi tehdidine karşı yürüttüğü savaşı desteklemiştir.

Lâtin Amerika işçilerinin, köylülerinin ve bütün emekçilerinin siyasi, iktisadi ve sosyal isteklerini ifade eden bir hareket programı, oybirliği ile kabul edildi. Bu program, bu güçlerin yürüttüğü ortak savaşın gerçek plâtformu oldu.

Kongre bir örgütlenme plâni tesbit etti, ve oybirliği ile Lâtin Amerika Daimi Konseyini seçti. Konseyin çalışmalarını, yine oybirliği ile seçilen bir Sekreterlik yönetecektir. Bu Sekreterlikte 8 ülkeden temsilciler bulunacaktır. Sekreterliğin geçici merkezi Şili başşehri Santiago'da olacaktır.

Emperyalizme karşı, demokrasi ve milli bağımsızlık, sosyal ilerleyiş, barış ve dünya emekçilerinin birliği uğrunda yürütülen savaşta, Lâtin Amerika sendika hareketi günden güne önemi artan bir etken olmaktadır.

Afrika sendikaları da çok önemli başarılar elde etti. Tekellerin hâkimiyetine, sömürgeciliğin eski ve yeni şekillerine, Güney Afrikada uygulanan korkunç ırkçı rejimlere karşı yürütülen savaş Afrika sendika hareketinde birleştirici büyük bir etkidir.

Bugün Afrikanın büyük bir kısmı bağımsızlığına kavuştuğu halde, Güney Afrika Cumhuriyetinde, milyonlarca Afrikanın en basit özgürlükleri, en temel hakları tanınmamaktadır. Yalnız 1963 yılında, sendikacı ve siyasi militanlara karşı 73 dâva açıldı. 46 militan idama mahkûm edildi. 689 militana çeşitli hapis cezaları verildi. Bu hapis cezalarının tutarı 4020 yıldır.

DSF, Güney Afrika Cumhuriyetinde ırk ayırımına son verilmesi için, dünya çapında bir kampanya örgütlemektedir. 1960'da kurulan Güney Afrika Halkı ve Emekçileriyle Milletlerarası Dayanışma Komitesi, DSF-nun harcadığı çabaların sonucudur. Dünya Sendikaları Beşinci Kongresi, 7 şubat gününü, Güney Afrika halkı ve emekçileriyle dayanışma günü olarak ilân etti. Birçok ülkede, DSF-nun çağrısına uyan emekçiler ve sendikalar, Güney Afrikada, ırk ayırımına karşı savaşan, sendika haklarını ve demokratik hakları savunan ilerici güçleri etkili bir şekilde destekliyor.

Afrika sendika hareketinin kendi içinde de birlik eğilimi gelişmektedir. Bütün Afrikada sendika birliğinin sağlanmasını, ortak bir hareket programının düzenlenmesini isteyen sendika militanlarının sayısı her gün artıyor. DSF, bu çabaları, bütün gücüyle destekliyor. Yabancı tekellere karşı, milli bir ekonominin kurulması, Afrikada emperyalistlerin baskısından kurtulmuş bir ekonomik işbirliğinin gelişmesi uğrunda Afrikalı kardeşlerimizin yürüttüğü savaş destekliyen DSF, bu alanda da çabalarını esirgemiyecektir.

1963 Ekiminde, Afrika Sendikalar Birliğine ve Afrika Sendikalar Konfederasyonuna bağlı Afrika ülkelerinin temsilcileri Dakar'da toplandılar, ve bir Afrika Kıtası Kongresi düzenlemeğe karar verdiler. Bu kongrenin amacı, bütün milletlerarası sendika teşkilâtlarından ayrı, anti-emperyalist, anti-kolonyalist, demokratik, yeni birleşik bir sendika teşkilâtı kurmak olacaktır. Bu amacı gerçekleştirecek savaşta, Afrikalı kardeşlerimiz birçok güçlükler ve engellerle karşılaşacaklardır. Örneğin, Afrikanın iki büyük sendika teşkilâtı bu kongreyi hazırlamak üzere 1964 Şubatında toplanmayı kararlaştırmıştı. Ama bu kararları gerçekleştiremedi. Birleşme yönündeki bu gelişmeyi geciktiren DHSK-nun müdahalesi bir süre sonra etkisiz kalacaktır. Afrikada sendika birliğinin kurulması alanında olumlu imkânlar, olumsuzlardan daha çoktur.

DSF bu yolda atılan her olumlu adımı destekliyor. Afrika ülkelerindeki bütün sendikaları içine alacak bir teşkilâtın lüzumuna inanıyoruz. Bu teşkilât, milletlerarası sendika teşkilâtlarıyla sıkı bir işbirliği yaparak, dünya sendika hareketine de güç verecektir.

DSF ve ona bağılı bütün teşkilâtlar Afrika ve Avrupa sendikalarını toplayacak, milletlerarası dayanışmayı kuvvetlendirecek bir konferans fikrini destekliyor. Bu konferans, Afrika halklarının yeni sömürgecilğe karşı, iktisadi ve siyasi bağımsızlıklarını geliştirmek uğrunda yürüttükleri savaşların gerektirdiğı işbirliğı alanında yeni biçim ve yollar bulabilecektir.

*

DSF ve teşkilâtları, Asya halklarının milli bağımsızlık yolunda, emperyalizme ve sömürgecilğe karşı yürüttükleri savaşı desteklemeyi kendilerine ödev bilmektedir. Son yıllarda, Amerikan emperyalistlerine ve uşaklarına karşı kahramanca savaşan Güney Viyetnam halkı ile dünya işçi sınıfı, dünya ilerici güçleri arasında geniş bir dayanışma hareketini geliştirmeye çalıştık.

1963 yılının başında, DSF İcra Komitesi, Güney Viyetnam halkı ve emekçilerini destekliyen Milletlerarası Dayanışma Komitesi'ni kurdu. Bu komitenin amacı, Güney Viyetnam halkını destekliyen çeşitli dayanışma hareketlerini birleştirmek ve örgütlemektir. Bu komitenin 1963 ekiminde Hanoy'da toplanan Kurucu Konferansına 31 ülkeden, çeşitli milli örgütlere bağılı temsilciler geldi. 20 Aralık günü, Güney Viyetnam halkı ile dayanışma günü olarak kabul edildi. O gün, dünyanın her yerinde on binlerce emekçi Güney Viyetnam emekçilerini destekleme isteklerini dile getirdiler.

Bütün bu olaylar, DSF ile Asyanın milli kurtuluş hareketleri ve işçi hareketleri arasındaki gerçek ve sıkı bağları belirtmektedir. Emperyalizme ve sömürgecilğe karşı yürütölen savaş konusunda, Asya ve Afrika emekçilerini toplayacak bir konferans istiyen Endonezya sendikalarının teklifini (Ekim 1962) sevinçle karşıladıık. Bu teklifi, Endonezya Sendika Birliklerinin Ortak Sekreterliğı yapmıştır. (Bu sekreterliğe SOBSİ de dahil, ölkenin 6 milli birliğı girmektedir. Sekreterlik, Asya ve Afrika ölkelerinin sendika örgütlerine bu konuda birer mektup göndermiştir.)

Asya-Afrika Emekçiler Konferansını hazırlıyacak komite, Cakarta'da toplandı (Ekim 1962). Bu toplantıya 10 ölkenin sendika temsilcileri katıldı. SOHYO (Japonya), AİTUC ve İNTUC (Hindistan) sendika birlikleri de bu toplantıya çağırılmıştı. Ama bu örgütlerin temsilcileri toplantıya katılmadılar.

Endonezya sendikalarının teklif ettiğı bu konferansın temel amaçları ve genel hattı, Dünya Sendikaları Beşinci Kongresinin onayladığı Sendika Hareket Programının temel amaçlarına uygun düşmektedir. Bu uygunluğu gözönünde tutan DSF, bu konferansın düzenlenmesini destekliyor. Bununla beraber, böyle bir konferansın DSF'nun tutumu, konferansı örgütliyenlerle DSF yöneticileri arasında tartışılıp konuşulmalıdır. Hazırlık komitesi ile DSF arasında

bu konuda yapılacak temaslarda, tam bir anlaşmaya varılacağını umuyoruz.

Kanaatimizce, milletlerarası proletarya enternasyonalizmini temel olarak yapacağımız yoldaşça incelemeler, bizleri daha geniş bir anlaşmaya götürecektir, ve Asya-Afrika emekçilerinin konferansına büyük başarılar sağlayacaktır.

•

Bir tek makale içinde, sendika birliğini ve dünya emekçileri arasında dayanışmayı sağlamak için DSF-nun sarfettiği çabaları bile saymak imkânsızdır. Bu çabaların birkaçını daha burada saymakla yetinelim: DSF, Angola, Aden, Kıbrıs, Panama, Zengibar, Kuzey-Kalimantan halklarının emperyalistlere karşı yürüttükleri haklı savaşları destekledi. DSF-na bağlı sendikalar, Strazburg'da toplanan milletlerarası sendikaların İnceleme ve Enformasyon Komisyonuna katıldı. Bu komisyonun ödevi, İkinci Dünya Harbinden sonra toplanan sendika konferanslarının iki Alman devletinde de Alman militarizminin yok edilmesiyle ilgili kararlarının ne ölçüde uygulandığını incelemektir. DSF, milletlerarası ticaretin gelişmesi ve ayrıcalık gözetilen tedbirlerin kaldırılmasıyla ilgili milletlerarası sendika konferansının toplanmasını teklif etti. Kadın emekçilerin meselelerini inceleyecek II. Milletlerarası Sendika Konferansı Mayısta toplanacaktır. Kanaatimizce, bu konferans da hareket birliğini olumlu şekilde etkileyecektir.

Birlik konusunda iyimser olmakla beraber, önümüzde duran engelleri görüyoruz. DSF-nun başlıca ödevi, prensiplere bağlı kalmak, Dünya Sendikaları Beşinci Kongresinde tesbit edilen politikayı yaratıcı bir şekilde uygulamak, böylece milletlerarası işçi hareketinin «Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!» yüce şiarını gerçekleştirecek koşulları sağlamaktır.

DSF, bütün faaliyetlerini, bu şiarın ışığında yürütüyor. 1964 Ekiminde Budapeşte'de yapılacak olan DSF Genel Konseyi 13-cü toplantısının hazırlıkları, milletlerarası işçi sınıfının saflarında birliği sağlamak konusunda DSF-nun yüklendiği sorumlulukların bir belirtisidir. Büyük bir önem taşıyan bu milletlerarası toplantıyı hazırlarken, çalışmalarımızda uyguladığımız temel prensip DSF-nun iç birliğini kuvvetlendirmek, bu iç birliğe paralel olarak da, dünya işçi sınıfının içindeki birlik perspektiflerini ve bütün sendika örgütleri arasındaki birliği de geliştirip kuvvetlendirmektir.

Tam 100 yıl evvel, 28 Eylül 1864'de Milletlerarası İşçi Cemiyeti -Birinci Enternasyonal Londrada kurulmuştu. Bu tarih, bizim için hissi değil, politik bir değer taşıyan, bize örgütlenmiş işçi hareketinin köklerini hatırlatan bir tarihtir. Bu yüz yıllık gelişme prizmasından bakınca, bugün sınırların, dinlerin, milliyetlerin, ırkların ötesinde

emekçilerin yürüttükleri savaşların gelişme yolunun doğru ve haklı olduğunu görüyoruz.

İşçi hareketinin her alanında, her basamağında birliği sağlamak isteyen DSF, temasları devam ettirecek, yeni bağlar kuracak, hayati menfaatlerini savunmak için savaşan bütün emekçilerle dayanışma hareketini geliştirecektir.

TÜSTAV

Komünist hümanizmi ve devrimci zorlama

E. Kovalev

Komünizm düşmanlarının en yaygın ve zamanla kör inanç haline gelmiş iddiası şudur: «Komünizmin amaçlarında, hümanizmden kalma bazı unsurlar belki vardır, fakat komünistlerin kullandığı araçlar özellikle komünistlerin şiddeti savunmaları insanlığa aykırı ve kabulü imkânsız yollardır...» Bu peşinyargı ortadan kaldırılmadıkça, halklar, önlerinde duran demokratik ve sosyalist ödevleri yerine getiremeyeceklerdir.

Komünist hareketinin solcu sektörlerine gelince, onlara göre hümanizm «burjuva» doktrindir ve bunun içindir ki komünizmle prensip bakımından uyusmaz. Örneğin, Çin gazetesi *Jenmin-Jibao* 6 Eylül 1963 tarihli başmakalesinde, SBKP⁽¹⁾ Programını. «sınıf savaşının Marksist-Leninist teorisi yerine hümanizmi, komünist idealleri yerine de burjuvaazinin «özgürlük», «eşitlik», «kardeşlik» şiarlarını ileri sürmek» le suçladı.

Makalemizin başlığında özetlenen meseleleri incelemeye, bugün, her zamandan daha fazla ihtiyaç vardır.

1. Komünist amaç ve araçlarının hümanist niteliği

Marksın, komünizmi tarif için, 1840 yıllarında kullandığı ilk formüllerden biri «gerçek bir hümanizm» formülü olmuştur. Marks sonradan da komünizmle hümanizm arasındaki birlik fikrini, daha konkre bir şekilde inceledi. «Kapital» de yazdığı gibi: «... komünist toplumda insan gücünün gelişmesi bizatihi bir amaç olmağa başlar...» Ferdin eksiksiz gelişmesini sağlayan koşulların ferde bırakılmasına...» esas sermaye'nin üretimi diye bakılabilir; bu sermaye insanın kendisidir.»

SBKP Programının başlıca önemi, komünizmin tam mânasiyle hümanist olan amacını: «Her şey insan için, insanın yararına» şeklinde tarif ederek, hümanizm fikrine yeni bir öz vermesidir. Programda, komünizmin idealleri, bütün insanlar için Barış, Emek, Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik, Mutluluktur, denilmektedir. Bu şiarların oportünist tefsirinin aksine olarak, okumuş her Marksist için

(1) Sovyetler Birliği Komünist Partisi.

özgürlük şıarı, sömürülmemek özgürlüğü, ve her türlü sosyal ezgiden kurtulma özgürlüğü anlamına gelir. Eşitlik, sınıfların ortadan kaldırılması demektir. Kardeşlik; bencilliği ve insan düşmanlığını savunan burjuva teorilerinin aksine, sosyalist kolektivizmi ve proletarya enternasyonalizmi anlamına gelir. Mutluluk da, insana, maddi manevi bütün ihtiyaçlarını eksiksiz olarak ve özgürlük içinde sağlamak, bütün yeteneklerini geliştirmek imkânını vermek demektir. Lenin'in dediği gibi: «Gerçek özgürlük, gerçek eşitlik, komünistlerin kurduğu ve başkasının zararına zenginleşme imkânını vermeyen rejimde gerçekleşecektir.»

Hümanist şiarlar, gerek öz, gerek menşe bakımından, «burjuva» şiarlar değil, demokratik şiarlardır. Bu şiarları ileri sürenler, kurtuluşları için savaşıyan halk kitleleridir. Oysa, burjuvazi, bu şiarları feodalizme karşı yürüttüğü savaşta kullandıktan sonra, onlardan esas itibariyle vazgeçti. Kitlelerin bu özleklerini (emel) konkre bir şekilde hakikaten gerçekleştirecek olan, ancak sosyalizmle komünizmdir. proletaryanın sınıf menfaatlerinden çıkmış olan komünist hümanizmi, bütün insanlığın, ancak komünist toplumda gerçekleşecek olan ortak amaçlarını dile getiriyor. Komünizmin hümanist özünü, genel insanlık niteliğini inkâr etmek, işçi sınıfının, kendini baskı ve ezgiden kurtarmasıyla, diğer bütün sınıfları, bütün insanları baskı ve ezgiden kurtardığını gösteren Marksizmin-Leninizmin temellerini inkâr etmek olur.

Komünistler için tartışılmaz gerçek şudur: Marksizmin-Leninizmin temel dokümanlarında hatırlatıldığı gibi, sınıf savaşı ve proletarya diktatoryası gibi araçlar kullanılmadan, komünizmin hümanist amaçlarına varılamaz. Bu gerçeğin kabul edilmesi, komünistleri oportünistlerden ayıran farktır; SBKP Programında yer alan bir gerçektir. Bu Programın, sınıf savaşı yerine, hümanist kavramlarını ön plâna geçirdiğini iddia eden Çinli yöneticiler, amaçlarla araçları birbirine karıştırıyor; son derece açık bir meseleyi, mak-satlı bir şekilde, karışık bir hale sokuyor; gerek komünist amaçların hümanist niteliğini, gerekse, bu amaçlara varabilmek için insanlığa en yakışan araçları kullanma zorunluğunu inkâr ediyorlar.

Komünizmin hümanist idealleri inkâr edilirse, bunların yerine ne teklif edilebilir? Bilindiği gibi bunlara aşağıdaki iki anlayışla (konsepsiyon) karşı konulur: 1) Kapitalizmin taraftarlarının ileri sürdükleri anlayış: Emekçilerin sömürülmesini, sefaletlerini, sosyal ezgiyi devam ettirmek. 2) Küçük-burjuva eşitleyici komünizm taraftarlarının ileri sürdükleri çözüm yolu ise «yoksulların, fakat eşitlerin» saltanatıdır. Marks'a göre, bu istek, küçük-burjuvanın kendinden varlıklı olanlara karşı duyduğu kıskançlıktan doğmaktadır: «Kaba komünizm ise, bu imrenmenin ve bu asgariye indirerek eşitleme isteğinin sağlanması demektir.»

Komünist hareketinde görülen sektör unsurlar, komünizmin, Marks, Engels, Lenin tarafından tespit edilen gerçek amaçlarını reddiyorlarsa, bu amaçların yerine, «yoksullar, fakat eşitler» saltanatını sağlamak istediklerindendir. Hümanizmsiz komünizm, bir kışla rejimi olur. İşçi sınıfının menfaatlerini bilimsel bir şekilde dile getiren Marksizm-Leninizm, komünizmin bu şeklini kesinlikle reddediyor.

Komünist amaçların hümanist niteliği, bu amaçları gerçekleştirecek araçların niteliğini tayin eder; bu araçlar da belirli tarihsel duruma göre en hümanist araçlar olmalıdır. Amaçlarla araçlar birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Belirli, daha ufak çapta, şu veya bu araç bir amaç olabilir. Daha geniş bakılınca, şu veya bu amaç, daha genel bir amaca varmayı sağlayacak bir araç olarak görülebilir. Her sosyal amaç, araç diye adlandırılan belirli sosyal hareketler sürecinin sonucunu doğuran süreçten ayrılamaz. Hegel'in dediği gibi: «Varılan sonuç, gerçek bir bütün değildir; bu sonuç, onu doğuran süreçlerle beraber bir bütün olur. Olumlu genel bir sonuç objektiv önemi bakımından yalnız olumlu hareketlerin toplamının sonucu olmalıdır, olumsuz hareketlerin sonucu olamaz.

Kabulü imkânsız metodlarla savunulan doğru prensipler, doğru olmıyan prensipler haline gelir; halka gerçeği göstermek için, yalan, bir araç olamaz; zulüm kullanılarak, bir toplumda hümanist prensipler yerleştirilemez; yığınlarca insanın felâketi pahasına mutluluk sağlanamaz.

Komünistler, «amaç, kullanılan araçları mazur kılar» prensipine; güdülen amaca varmak için her türlü metodun, hattâ insanlığa en aykırı düşen metodların bile kullanılabileceğini savunan düşünceye karşı daima savaşımlardır, savaşıyorlar. Marks'ın dediği gibi: «Haksız araçlar gerektiren bir amaç, haklı bir amaç değildir.»

(İzvit'çe⁽¹⁾) savaş araçları bazan etkili görünebilir, ama komünistler, amaçlarını gerçekleştirmek için, bu araçları kullanamazlar. Bu araçlar, insanları amaçtan uzaklaştırdığı gibi, amacın özünü de bozar. Komünizmin gücü, komünistlerin düzenledikleri, programlaştırdığı, savaş için örgütledikleri yığın hareketidir. «Kurtarıcı» yalan, demagoji, iftira, komplo kurma, yığınlarca karşı şiddet kullanma gibi savaş yolları, halka güveni olmıyanların kullandıkları araçlardır. Bu gibi araçlar, yığınları ürkütür, kötümser yapar, cesaretini kırar, devrimcilerin kredisini düşürür, düşmanlarımıza, halkın menfaatlarını savunanları herkesin gözünde suçlu durumuna düşürmek, onlara zulmetmek fırsatını sağlar.

Sömürücü sınıflardan farklı olarak, işçi sınıfı ile bu sınıfın komünist partisi, bir ezgi şeklinin yerine başka bir ezgi şekli getirmek için

(1) Kendince doğru bildiği amaca varmak için her yolu haklı bilmek.

savaşmıyorlar. Onlar her türlü ezgiyi yoketmek, yani dünyadaki en haklı amacı sağlamak için savaşmıyorlar. Bunun sonucu olarak da, halktan hiçbir şey saklamazlar. Politikaları, baştan sonuna kadar, gerçeğe dayanmalıdır. Lenin'in dediği gibi: «Proletaryanın gerçeğe ihtiyacı vardır. Küçük burjuvazinin kullandığı sevimli, terbiyeli yalanlar kadar proletaryanın davasına zarar veren hiç bir şey yoktur.»

Komünistlerin kullandığı savaş araçları, komünizmin bilinçli taraftarlarının sayısını azaltmıyor, arttırıyor; demokratik ve sosyalist hareketin taban temelini genişletiyor. Savaş araçlarının, savaşın amaçlarına uygun düşüp düşmediğini açıklayacak olan ölçü işte budur.

2. Devrimci zorlamanın zorunluluğu ve bu zorlamanın sınırları

Komünizmin gerçek hümanist niteliğini belirtmek, komünistlerin zorlamayı, cebri, silâh depolarından artık çıkarıp attıkları anlamına gelmez. Sosyal güç kullanmadan, kapitalist toplum gibi ezgi ve şiddet üzerine kurulmuş bir toplumun değiştirilebileceğini sanmak hayal olur. Büyük hümanist yazar Romain Rolland'ın dediği gibi: «Sınıf savaşını inkâr etmeyi istesiniz bile, hâkim sınıf bu gerçeği zorla kabul ettirir.» Şiddeti Marksistler icad etmedi; sınıf savaşını da icad eden onlar değil. Bu savaş ve bu şiddet, toplumun, menfaatleri çelişen sınıflara bölünmüş olmasının objektiv sonucudur.

Sömürücü sınıfların ve ideologlarının şiddetin aleyhinde görünmeleri, iki yüzlülükten başka bir şey değildir. Şiddeti kullananlar emekçiler olursa, sömürücü sınıflar şiddete karşıdır. Ama kendileri, halk yığınlarına karşı, şiddetin en korkunç şekillerini her gün, her an kullanıyorlar ve bunu haklı göstermeğe yelteniyorlar. Sömürenler ancak devrimci şiddeti reddediyorlar, gerici şiddeti ise bütün araçlarıyla savunuyor, haklı gösteriyorlar.

Sömürücü sınıflar iktidardan, mülklerinden gönül rızasıyla vazgeçmiyeceklerine, halkı sömürmeğe ebediyen devam etmeğe kararlı olduklarına göre, halkın kurtuluşunu sağlayabilmesi için, devrimci zorlamadan başka çaresi yoktur. Sınıf savaşı ve sosyalist devrimle emekçiler, gerçekten özgür olduklarını gösteriyor, bir avuç sömürücünün gaspettiği emeklerinin mahsulünü ellerinde tutmak hakkını gerçekleştiriyorlar. Çağdaş kapitalist ülkelerde, sosyalist devrim, birkaç bin, hattâ birkaç yüz tekelci ailenin elinden üretim kaynaklarının kurtarılması ile gerçekleşecektir. Bu devrim, bütün halkı, varlıklı sınıfın baskısından kurtarmış olacaktır. Böylelikle, sosyalist devrim tam hümanist bir dâvadır.

Daha zamanında. Holbach meseleyi şöyle özetliyordu: «Özgürlük, diğer vatandaşların zararına kullanılırsa, bir hak olmaktan çıkar. XVIII. yüzyılın sonlarında patlayan Fransız burjuva devriminin, «Özgürlüğün düşmanlarına özgürlük verilmez!» şiarı, her devrimin şiarıdır.

Sosyalist devrim şiddet değildir; bu devrimin başlıca amacı, halk yığınlarını her türlü ezgiden kurtarmak, sınıfsız, harbsiz bir toplum kurmaktır. Ama barışçı yollardan sağlanan devrimler de dahil, her devrinde, iktidarı haksız olarak eline geçirmiş azınlığa karşı bir sosyal zorlama unsuru vardır.

Bu temel ilkenin anlaşılması ve kabulü ile, bu ilkenin doğurduğu hareket, gerçek komünist hümanizmi ile sözde hümanizmi birbirinden ayıran farktır. Sözde hümanizm taraftarları ortaya parlak şiarlar atarlar, ama bu şiarları gerçekleştirmek için savaşa girişen emekçileri, hemen şiddetle suçlandırırlar. *Devrimci zorlamanın, komünizm uğrunda yürütülen savaşın objektif, kaçınılmaz aracı olduğunu kabul etmemek, pratikte komünizmin amacına karşı gelmek demektir.*

Markizmin-Leninizmin bu temel ilkesinden ayrılan her komünist, komünist' olmaktan çıkar, revizyonist, reformist olur. Komünist partilerini sermayeye karşı yürütülen savaştan vazgeçmiş olmakla suçlandıran sekterler ve dogmatikler, yalanlara dayanıyorlar. Komünist partilerinden hiç biri, işçi sınıfının zaferini sağlamak için devrimci bir savaş yürütmekten vazgeçmiş değildir. Gerçekte, sekterler birbirinden çok ayrı kavramları birbirine karıştırıyorlar. Mesele bambaşkadır: Sınıf savaşı ile devrimci zorlama, kaçınılmaz şeyler olduğuna göre, bu savaşta *hangi metodlar* kullanılmalı, belirli şartlar içinde *hangi zorlama şekilleri* uygulanmalıdır?

Anarşistlerin ve sekterlerin aksine olarak. Marksist-Leninistlere göre, devrimci şiddet, komplo kurmaya değil, kitlelerin hareketine dayanmalıdır. Komünistlerin amacı, yani kapitalizmin kaldırılmasıyla komünist toplumun kurulması amacı, fertlerin, hatta toplumun bir azınlığının çabalarıyla sağlanamaz. Bu amaç, herhangi bir memlekette çoğunluğun, hatta bütün halkın çabalarıyla sağlanabilir. Komünistlerin stratejik temel kurallarından biri şudur: yığınlar, kendi politik tecrübelerine dayanarak devrimin gerektiğine kanaat getirmedikçe, bu yığınlar, mevcut rejimi değiştirmek için kesin hareketlere çağırılmamalıdır.

Komünist hareketindeki dogmatiklere göre, her durumda uygulanacak daima bir tek zorlama şekli vardır; o da silahlı şekillerdir. Dogmatikler için, devrimci zorlama ile silahlı savaş birdir. Oysa, *devrimci savaş şekilleri sayılmıyacak kadar çoktur.* Örneğin, bir grevde, hatta bir patronu grevle tehdit etme olayında. emekçilerin istek-

lerine kulak asmayan, bazan yürürlükteki burjuva kanunlarına bile saygı göstermeyen patrona karşı, bir zorlama unsuru vardır.

Devrimci zorlamanın şu veya bu şeklinin kullanılması, devrimci duruma ve her şeyden önce, mevcut güçler dengesine bağlıdır. Lenin'in dediği gibi: «Zorlamanın şeklini, söz konusu olan devrimci sınıfın gelişme derecesi, uzun ve gerici harbin kalıntıları gibi özel şartlar ve burjuvazi ile küçük burjuvazinin direnme şekilleri tayin eder.» Tarihsel bakımdan, devrimci zorlamanın sınırları nispidir, hareketlidir, değişebilir. Bu sınırlar keyfi olarak değil, devrimin gereğine ve amacına göre tayin ve tespit edilir.

Marks ve Lenin'in ısrarla belirttikleri gibi, komünistler, devrimin barışçı zaferini tercih ederler, çünkü silâhlı savaş ve vatandaş harbi halk yığınları arasında acıya, insan kaybına sebep olur, üretici güçlerin yok edilmesine yol açar. Sosyalist devrimin başlıca ödevleri —burjuvazinin politik hâkimiyetinin ortadan kaldırılması, işçi sınıfının iktidarı ele geçirmesi, özel mülkiyet yerine kamu mülkiyetinin kurulması — bazı şartlar içinde, silâhlı savaşa başvurulmadan da gerçekleşebilir. Bu gerçekleşme şekli eskiden pek olağandışıydı. Ama çağımızda, şiddetin en korkunç şekillerini kullananlar, yani gerici sınıflar, genellikle, zayıflamış durumdadır. Çok kuvvetlenen ilerici güçler istedikleri savaş şekillerini düşmana kabul ettirebilirler. Bunun sonucu olarak da, komünist doküman ve programlarının belirttiği gibi, devrimin barışçı gelişme imkânları günden güne çoğalmaktadır. Bu gelişme, gerici güçler devrimci halkın iradesine, sömürenlerin ezgisini yoketme, emekçilerin iktidarını kurma isteğine silâhla karşı koymağa devam ederlerse, barışçı olmıyan zorlama şekillerinden vazgeçmek demek değildir. Böyle bir durumda, bütün savaş şekillerini kullanmağa, ve bir savaş şeklinden başka bir savaş şekline gerektiği anda hemen geçebilmeğe hazır olmanın zorunluluğunu bilen devrimci parti, silâhlı savaşa bir sanat olarak bakmak, bu savaş şeklini gerektiği gibi örgütlemek ve yönetmek zorundadır. Böyle davranmamak, Lenin'in dediği gibi «Marksizme ve devrime hiyanettir».

Bugün birçok ülkede, silâhlı savaş şekilleri en olası (muhtemel) şekillerdir. Ama bütün dünyada, halka karşı silâh kullanma *imkânını* düşmanın elinden alabilmek, sadece yığın örgütlerini ve emekçilerin savaşa kanlığını kullanarak düşmanı yenilgiye uğratabilmek, böylelikle, işçi sınıfının iktidarı eline almasını en az acı verecek barışçı şekillerle sağlihyabilmek için, emekçilerle komünist öncüleri çabalarını esirgemiyorlar.

Şiddet taraftarı olmıyan komünistlerin tarihsel ödevi, bazı sosyal grupların diğer gruplara karşı kullandığı şiddete kesinlikle son vermektir. Lenin'in belirttiği gibi: «... Bütün gelişmenin amacı, toplumun bir kısmının diğer kısmına karşı şiddet kullanarak, uygu-

ladığı ezgiye son vermektir ... idealimizde, insanlara karşı şiddet kullanılmasına yer yoktur.»

3. Sosyalizmi getişen hümanizmdir

Marksist teorinin iyi ve hümanist bir teori olduğunu, ama uygulanırken nitelik değiştirdiğini, komünist teorisi ile komünist pratiği arasında bir uçurum olduğunu söyleyenler çoktur. Bu iddiayı yakından incelememiz gerekiyor.

Her şeyden önce, daha yukarıda belirttiğimiz gibi, komünizmin hümanist teorisi ile emekçi yığınlarının sömürücülere karşı yürüttüğü sınıf savaşı arasında çelişme yoktur. Bu savaş sırasında, aşırı hareketlerde bulunanlar kontrolsüz unsurlardır.

Komünist teorisi ile komünist pratiği arasında bazan bir görelilik bulunabilir. Örneğin, Stalin'in şahsını putlaştırma devrinde, emekçilere karşı da şiddet kullanıldığı oluyordu. Bu olaylar, bu aşırı hareketlerde bulunanların komünizmden *uzaklaştığını* gösterir. Çünkü teori ile pratiğin özdeşliği, komünist partilerinin yürüttüğü faaliyetin temel ilkesidir. Pratikte teori arasındaki arayışı kapatmak için, komünistler herkesten çok daha fazla, kesin ve devamlı olarak savaşıyorlar.

Çağımızın devrimci hareket tarihi, en şiddetli savaş şekillerini kullanmağa kalkışanların, daima halk yığınlarını sömürmeğe devam etmek isteyen gerici güçler olduğunu inkâr edilmez şekilde göstermektedir.

Komünistlere gelince, halka karşı şiddet kullananları yenmek için en enerjik araçlara başvurmakla beraber, mutlaka gerekmiyen her aşırı tedbire de karşı koyuyorlar. 1917 Kasımında, Lenin şu açıklamada bulunuyordu: «Bizi tedhiş kullanmakla suçlandırıyolar, ama başvurduğumuz terör, silâhsız insanları giyotine gönderen Fransız devrimcilerinin uyguladığı terör değildir ve oraya kadar gitmiyeceğimizi umarım.» Şunu da belirtelim ki, devrim mahkemeleri 1918 Haziranının sonuna kadar, kimseyi idama mahkûm etmedi. Devrimin başında, tevkif edilen en büyük devrim düşmanları Sovyetlere karşı savaşmamaya söz verdikleri için serbest bırakıldı. 1918 yılının son altı ayında Sovyet hükümetinin kızıl teröre karar vermesi, aksi devrimcilerin ülkenin her tarafında kurduğu komploların sonucudur. Ama bu koşullar içinde bile, devrimcilerin en kararlısı olan Lenin, şiddet kullanılırken boş yere kan dökülmesine sebep olacak aşırı hareketlere karşıydı: «Bizi terörcülükle suçhyamazlar. Bu suçlama burjuvaziye yapılmalıdır. Bize terörü zorla kullandıran burjuvazidir. Terörizmin asıl kaynağını teşkil eden sebepleri yok ettiğimiz anda, terörü asgariye indirmek için tedbir alacağız.»

Lenin bu konuda, bir Amerikan burjuva dergisi olan *The New Republic*' te çıkan bir yazıdan satırlar ahyor. Sovyet komünistlerine yapılan iftiraları reddeden bu dergiye göre, 3 milyonluk Finlânda-da, devrimi bastıran beyaz teröristler birkaç gün içinde 16.700 kişiyi öldürmüş, 70.000 insanı kamplara sürmüştü. Oysa nüfusu o zaman 150 milyona yükselen Rusya'da, devrimin ilk yılında (1 Kasım 1918-e kadar) 3800 insan idam edilmişti. İdam edilenlerin çoğu da, devrimci hükümetin şiddetle savaştığı, suiistimal yapan memurlardı. *The New Republic*' in belirttiği gibi: «Finlânda hükümeti, Rus hükümetinden çok fazla terör yapmıştır.»

Kapitalist ideologların komünistlere yaptıkları başka bir suçlama da şudur: İktidarı ellerine geçiren komünistler, düşmanlarına (yani burjuvaziye), burjuvazinin, burjuva demokrasisi sınırları içinde komünistlere tanıdığı hakları tanımıyorlar. Gerçekten, iktidarı ellerine alan komünistler, sosyalizme karşı savaşan partilere müsaade etmezler. Burjuvazi, komünistlere verdiği bu özgürlükleri, hümanist düşüncelerle mi tanıır? Gerçekte emekçiler, bu özgürlükleri çetin savaşlarla elde edip savunuyorlar. İşçi sınıfına muhtaç olan burjuvazi, bu sınıfın ideolojisine ve siyasi partilerine katlanmak zorundadır. Ama kapitalist bir ülkenin burjuvazisi, hâkimiyetinin tehlikede olduğunu sezer sezmez, bu özgürlükleri, ve emekçilerin kurduğu ilerici örgütleri derhal ve şiddetle yokeder. Zaferi kazandıktan sonra, işçi sınıfı da düşmanlarının direnmesini bastırmak zorundadır. Şimdiye kadar gerçekleşen bütün sosyalist devrimlerde, burjuva aksi devrimci güçleri, başka bir deyimle, bütün halkın istemine boyun eğmek istemiyen vebütün halkın istemini şiddetle boğmak isteyenler, emekçilerin durumunu tehlikeye düşürebilirler. Bu ortadan kalkınca, işçi sınıfı, Lenin'in tekrar tekrar belirttiği gibi, demokratik özgürlükleri (örneğin, basın, söz, toplantı ve parti kurma özgürlükleri) hiçbir şekilde sınırlandırmıyacaktır. Bu meselenin en önemli noktası şudur: Eğer, halkın çok az bir kısmını teşkil eden burjuvazi, toplumun çoğunluğuna karşı şiddete başvurursa, milletin büyük çoğunluğu olan işçi sınıfı, halkın bütününe özgürlük ve refah sağlamak için, sömürücü azınlığa karşı zor kullanır. Böyle bir durumda zora başvurmak, insanlığa karşı gelmek demek değildir.

Sömürenlerin sosyalizme karşı yürüttükleri savaşı bastırmakla beraber, sosyalist devlet, onlara, yeni toplumun kuruluşunda, bilgilerini ve yeteneklerini kullanma imkânını verir. 1917-de, varlıklı sınıfların yaygaralarını Lenin şöyle cevaplandırıyordu: «Sizleri soyacak, çıplak bırakacak değiliz; aksine, sizlere iyi giysiler, iyi besin sağlıyacağız, ama gücün üze, alışkanlıklarınıza uygun bir iş yapmanız şartıyla...» Burjuvazinin sömürücü sınıf olarak sosyal ölümü, bu sınıfa mensup olanların öldürülmesi anlamına gelmez.

Şiddetin emekçi kitlelere karşı kullanılmasına gelince, komünistler buna hiçbir zaman taraftar olmazlar. Atasözümüzün dediği gibi, sopa ile insan cennete de sokulamaz. Lenin'in belirttiği gibi: «Şiddet, iktidarı tekrar ellerine geçirmek isteyenlere karşı yararlı olur. Bununla şiddetin önemi bitmiş olur. Diğer hallerde, insanları ikna ederek, olumlu örnekler göstererek onlara tesir etmeli. Komünizmin anlamı, kitlelere pratik örneklerle anlatılmalıdır.» Komünistler, bu ilkeyi dış politika alanında da uyguluyorlar. Komünistler, devrimin «ihraç edilmesi» ne, mutluluğun halklara zorla kabul ettirilmesine karşıdır.

Stalin devrinin doğurduğu aşırılıkları, yanlışları öğrendikten sonra, Batıda birçok insan sosyalizmin hümanist özünden şüphe etmeğe başladılar. Ama sosyalizmin, Stalinci müdahalelerle yanlış bir biçim, bir görünüş alması, sosyalizmin özü ve niteliğinden gelen bir şey değildir. Şahsı putlaştırma devrinde önce, sosyalizmde böyle deformasyon yoktu. Vatandaş harbinin en kritik yıllarında bile, Komünist Partisi devrinin kanun düzenini kurmuş, bu düzene saygı sağlamıştı. Milli ekonominin yeniden kuruluşunun en zor devresinde, ülkemiz daha pek zayıf ve emperyalistlerin devamlı baskısı altındayken, Komünist Partisi Sovyet demokrasisini geliştirmeye, sosyalist kanun düzenini kuvvetlendirmeye devam etti. Şahsı putlaştırma devrindeki olaylar, Sovyet demokrasisine, sosyalist kanun düzenine karşı işlenen hatalardı. 1953-den beri, SBKP-i şahsı putlaştırma metodlarını kökünden kazımak, demokrasiyi geliştirmek ve yaymak, sosyalist toplumda gerçekten hümanist ilkelerin zaferini sağlamak için kesin bir şekilde savaşıyor.

SBKP-nin, şahsı putlaştırmanın korkunç sonuçlarını herkesten önce açıklamış olması, şahsı putlaştırmaya karşı amansız bir savaşa herkesten önce girişmiş olması, sosyalizmle şahsı putlaştırmanın taban tabana zıd olduğunu gösterir. Şahsı putlaştırmanın teorilerine ve uygulanmasına karşı yürütülen, SBKP-nin XX. Kongresinden sonra daha da şiddetlenen, siyasi rejimde gittikçe artan bir demokratlaşma, yığınlarda daha büyük bir faaliyet, daha derin bir şuurlanma ile paralel olarak gelişen bu savaş, geçmiş yılların olumsuz yönlerinin dirilme olanaklarına karşı en emin garantidir. Bu savaş, aynı zamanda bilimsel komünizmin hümanist ideallerinin gerçekleşeceğini de ispatlıyor.

Burjuva ideologlarına göre, şahsı putlaştırmanın yarattığı aşırılıklar, sosyalizmin özüne bağlıdır. Kapitalist rejimde o kadar sık rastlanan zulüm, şiddet, terör, ırkçılık, harpler ise «istisna »lardır, diyorlar onlar. Oysa, gerçekte, bu zulüm hareketleri, kapitalizmdeki insan düşmanı, sömürücü niteliğin sonuçlarıdır. Bu hareketler, kapitalizmin özüdür. Ama şahsı putlaştırma devrinde görülen aşırılıklar, sosyalist rejimin hümanist özü ile tam bir çelişme halindedir.

Sosyalizmin niteliğini en iyi gösteren şey, halka verdikleri, getirdikleridir. İnsanı sömürülmeğe, ekonomik bulıranlardan, işsizlikten, yarım korkusundan kurtardığını, herkese bir iş sağladığını, namusuyla çalışan her insana maddi ve mânevi ihtiyaçlarını-bazan yetersiz de olsa-sağlama imkânını verdiğini kını inkâr edebilir? Sovyetler Birliğinde 35 yıldır işsizlik diye bir şey kalmadı. İşsizlik diğer sosyalist ülkelerde de ortadan kalktı. Bugün, üretimde, makineleşme ve otomatizasyon alanlarında elde edilen hızlı ilerlemeye rağmen, bu ülkelerin hiçbirinde işsizlik yoktur.

Geri kalmış Çarlık Rusyanın bugün her bakımdan dünyanın en ileri ülkelerinden biri haline geldiğini, bu ülkenin, gerek bütün halkın, gerek toplum içinde her ferdin, maddi ve kültürel ihtiyaçlarını gündüne daha iyi sağlayabilen bir ülke olduğunu kim inkâr edebilir?

Sosyalist ülkelerdeki sosyal sigorta sistemi kadar tam anlamıyla hümanist bir sistem hangi kapitalist ülkede görülür? Bütün bu ülkelerde parasız sağlık sağlanmamış mıdır?

Sosyalizmin düşmanları bile, sosyalist ülkelerdeki eğitim sisteminin, dünyanın en ilerici, en hümanist sistemi olduğunu kabul etmek zorundalar. Bu ülkelerde bütün öğretini, üniversite de dahil, parasızdır. Kadın, erkek, ırk, sosyal durum farkı gözetilmeksizin, bütün vatandaşlar öğretimden faydalanabilir. UNESCO-nun istatistiklerine göre, Sovyetler Birliğinde basılan ders kitabı sayısı, bütün dünyada basılan ders kitapları sayısından çoktur. Çekoslovakya'da, her milyon kişiye 1000 kütüphane düşüyor. (İngilterede: 636, Avıusturyada: 278, Federal Almanya'da 140) Kore Halk Cumhuriyetinde, Viyetnam Halk Cumhuriyetinde, ve Kübada, milyonlarca okuma yazma bilmiyenlerin hepsini okur-yazar durumuna getiren devrimci tedbirlerin sonuçları insanı hayrete düşüren sonuçlardır.

Sosyalizmin gerçekten hümanist özü, milli azınlıklar meselesinin çözümünde de açıkça belirmiştir. Sovyetler Birliğinde, 100-den fazla millet ve etnik grup yaşamaktadır. Bunların hepsi, hayatın her alanında, eşit haklara sahiptir. Bunun sonucu olarak da, Özbekistan, Azerbaycan gibi, devrinden önce okur yazar oranı pek düşük olan Sovyet Cumhuriyetlerinde, bugün, her 100.000 kişiye düşen yüksek tahsil yapanların oranı, birçok gelişmiş kapitalist ülkelerdeki orandan çok üstündür. Örneğin, 2 milyon nüfuslu Ermenistan Cumhuriyeti İlimler Akademisinde, 33 ilmi araştırma enstitüsü bulunuyor.

Sosyalizm, kadın meselesini, kadına bütün alanlarda erkeğin sahip olduğu eşit hakları tanıyarak çözdü. Sovyetler Birliğinde, yüksek tahsil yapan öğrencilerin yarısı kadındır. (Kapitalist ülkelerin çoğunda, bu oran 1/4 dır.) Sovyetler Birliğinde, hekim sayısının % 75-i kadındır (Amerikada % 7).

Mesken inşaat miktarı ve temposu alanında da, Sovyetler Birliği dünyada birinci geliyor. Son 10 yıl içinde, 108 milyon insan — yani nüfusun yarısı — daha konforlu yeni apartmanlara taşındı. Federal Almanyadaki ev buhranı konusunu inceliyen burjuva dergisi *Der Stern* şu soruyu soruyor: «Mesken inşaatı konusunda da, Ruslar sputnik hızı ile ilerlerken, biz tiren hızı ile mi ilerliyeceğiz?»

Sosyalizm emekçilere politika alanında yalnız geniş haklar tanımakla yetinmiyerek, sosyalizmin ekonomik temeli üretim araçları toplumun malı olduğu için, yığınların, ekonominin ve kültür hayatının yönetimine çok aktif bir şekilde katılmasını sağlıyor. Sosyalist ülkelerde, bilim ve sanat hayatında, bugüne dek görülmemiş bir yükselme görüyoruz. Dünyanın her tarafında, Sovyet sanatkârları büyük başarılar elde ediyorlar. Bütün bu olaylar, şahsiyetin sosyalist rejimde daha iyi geliştiğini göstermektedir.

Sömürmeğe dayanan her rejim, geliştikçe ve çelişmeleri keskinleştikçe, antihümanist niteliği daha da artıyor. Oysa, *sosyalizm, komünizme yaklaştıkça, zorlamaya daha az başvurur, gitgide daha hümanist bir nitelik kazanır*. Bugün Sovyetler Birliğinde bazı sosyal gruplar kalmadığı için, proletarya diktatoryası, bütün halkın devleti olmuştur. Ve kaybolan bu sosyal gruplara karşı kullanılan baskı da kalmamıştır. Bundan böyle, zor, ancak bazı anti-sosyal unsurlara karşı, sosyal rejimin gerçekten hümanist temellerini korumak, ve kişinin haklarını garanti altına almak için kullanılır. Sovyetler Birliğinde milis kuvvetlerinde, % 40 indirim yapılmış olması, büyük anlam taşıyan bir olaydır. Birçok cezaevi kapatıldı. Kanunsuzluğun her şekline karşı amansız bir savaş yürütülüyor. Toplum aleyhinde suçlara karşı, toplumsal hareket ve eğitim tedbirleri her gün daha etkili bir şekilde kullanılıyor. Parti ve devlet hayatının demokratikleştirilmesi, toplantı ve tartışmalarını herkese açık olması, yığınların devlet örgütlerinin ve milli ekonominin kontrolüne gitgide daha çok katılması, toplum hayatının bütün örgütlerinde kendi kendini yönetme sisteminin gelişmesi, bize sosyalist toplumun, insanlar arasında, sistemin özüne gittikçe daha uygun düşen yeni çalışma metodları, yeni münasebetler aramakta ve bulmakta olduğunu, *sosyalizmsiz gerçek demokrasi olmadığı gibi, demokrasisiz sosyalizm olamadığını* gösteriyor.

Pratikte olduğu gibi, teori alanında da, gerek savaşın amaçları. gerek bu amaçları sağlayacak araçlar bakımından, komünizmle hümanizm birbirine sıkı sıkıya bağlıdır.

4. Komünizmin hümanist prensiplerinin tahrifine karşı savaş

Komünistlerin, hümanist prensiplere karşı gelenlerin — bu karşı gelmeyi, devrimci bir lâfazanlık perdesi altında gizlemeğe çalışanlar

da dahil — hepsiyle savaşmaları, bize şunu gösteriyor: Gerçek komünistler, savundukları hümanist prensipleri hareketlerinde de mantıklı bir şekilde uyguluyorlar. Örneğin, Marksist-Leninistler, küçük burjuva «eşitleyici komünizm» düşüncesine karşı savaşıyorlar. Küçük burjuva ideologlarının, «yoksullar, fakat eşitler» saltanatına doğru gibi, insanlığa ve tabiata uymayan amaçları, bu amaçlara varmak için insanlık dışı araçlar kullanmak isteyen taraftarlar her zaman bulmuştur. Gerçek komünistlerin yürüttüğü faaliyetin temeli, tarihsel gelişmenin kanuniyetleridir. Oysa, eşitleyici komünizm taraftarları, objektif kanuniyetleri küçümser, voluntarist (keyfi) teorilerden ilham alırlar. Gerçek komünistler, gerçek Marksistler, devrini geçirmiş tarihsel güçlere karşı daima savaşırlar. Şiddeti, tarihin yok olmağa mahkûm ettiği sınıfların yok oluşunu hızlandırmak için kullanırlar. Oysa, eşitleyici komünistler, çoğu zaman, tarihsel kanuniyetlere, hatta bazan tarihsel gelişmeyi sağlayan güçlere karşı gelirler. Objektif temeli olmayan bir savaş, lâfazanlık, demagoji haline gelir, ve çoğu zaman da yığınlara karşı korkunç bir şiddet halini alır.

XIX. yüzyılın ikinci yarısında, Avrupada, birçok anarşist grubu, «her şey mubahtır» burjuva ferdîyetçi prensipini işçi hareketine yaymağa; bu prensipi, hem düşmana, hem devrimcilere karşı uygulanabilir, doğru bir prensip olarak göstermeğe çalıştılar. Bu maceraperest anarşistlerden biri olan, 1860—1870 yılları arasında Rusyada ve Batı Avrupada faaliyet gösteren Neçayev'in iddiasına göre: «Devrimci, ahlâk ve edep kurallarına uymak zorunda, değildir; devrimcinin bir tek bilgisi, bir tek sanatı olmalıdır. Yakıp yıkma sanatı. Ve bütün gücünü bu sanata ayırmalıdır. Amaçlarına varmak için, her çareye: yalan, iftira, şantaj, hattâ düşüncelerine katılmıyanların öldürülmesine bile başvurabilir ve vurmalıdır. . . »

Marksla Engels, bu düşüncelerin, burjuva ahlâkını doğrudan doğruya işçi hareketine getirip soktuğunu ve «burjuva ahlâksızlığının en son şekli olduğunu gösterdiler. Bu düşünceye ve küçük burjuva avantürizmine karşı yürütülen savaş Lenin devam ettirdi. Bolşevik Partisi, bir yandan, burjuva ideolojisinin işçi hareketi üzerindeki etkilerini dile getiren sağcı oportünizme karşı, bir yandan da, küçük burjuva sözde devrimciliğinin bütün şekillerine, yani avantürist savaş metodlarının, halka karşı şiddetin kullanılmasını tavsiye eden Narodnik'lere, sosyalist-devrimcilere ve Troçkistlere karşı savaşıarak doğdu, gelişti, kuvvetlendi.

Stalin'in şahsını putlaştırma devrinde yaygın bir hale gelen bazı eğilimler, birçok yönden, küçük-burjuva prensipsizliğine, ahlâksızlığına benziyordu.

Şahsı putlaştırma devrinin metodlarını reddetmekle, komünist hareketi, namusunu bu korkunç lekeden kurtardı, güçlerini, nüfu-

zunu yeniden arttırdı. Şahsı putlaştırmanın halıntılarını yok etmek için tedbirler alan komünist partilerini ayıplıyan, işlenmiş cinayetleri açığa vurmanın, bu cinayetlerden daha büyük bir suç olduğunu iddia eden insanların bu tutumu, insanı hayrete düşürüyor.

Bugün bile, kişiye tapma devrinde kullanılan metdoları övenler bulunuyor. Pekinde çıkan *Huntsi* dergisindeki «İdeolojik eğitim Mao Tse Tung'un fikirlerinden ilham almalıdır» başlıklı makaleden aşağıya aldığınız satırlardan daha saçma, Marksizme daha aykırı bir şey tasavvur edilemez: «Mao Tse Tung'un fikirlerinden pek az de olsa ayrılmak, yani herhangi bir şeyi kendi aklına göre yapmak isteği, insanı başarısızlığa götürür.» Yaratıcı düşüncüyü, teşebbüsü yok eden böyle bir yönelim, insanı, «yukarıdan gelme» emirleri körü körüne yerine getiren bir robot yapar.

Gerçek hümanizmin, sınıf savaşına aykırı düşen bir düşünce şekli olduğunu iddia edenler, bu yolla, politikada Marksizm-Leninizmde yabancı olan metodların uygulanmasını haklı göstermek, sosyalizmdeki hümanist akımına aykırı olan zorlama usullerini genişletmek istiyorlar. Arnavutluk İşçi Partisinin IV. Kongresinde, parti yöneticilerinden biri, partinin düşüncesine katılmıyanlara karşı uygulanacak politikayı şöyle özetlemiştir: «Yüzlerine tükürün, suratlarına vurun, gerekirse kafalarına bir kurşun sıkın!»

Bilindiği gibi, Stalin, halk düşmanı telâkki ettiği insanlara karşı şiddetin kullanılmasını haklı göstermek için, faşistlerin devrimcilerle karşı gösterdiği vahşeti ileri sürerdi. Ama Stalin bu şiddeti, yalnız sosyalizmin düşmanlarına karşı değil, emekçilere karşı, samimi komünistlere karşı da kullanırdı. Üstelik, Stalin'in bu düşüncesi, sınıf savaşının Marksist-Leninist ilkeleriyle taban tabana zıttır. Bu düşüncüyü savunmak, savaş metodları meselesinde, gerici burjuvazinin durumuna düşmek, işçi hareketinde, burjuva siyaset adamlarına mahsus prensipleri, daha doğrusu prensipsizliği uygulamak demektir.

Komünistler, «Kurunun yanında yaş da yanar» lâfıyla, sebepsiz baskıyı haklı gösterme yoluna hiçbir zaman sapmazlar. «İnsan kuru odun değildir», «insan şahsiyetinin gelişmesi bizatihi bir amaçtır» Marksist prensipi, yalnız çok uzak bir gelecekte uygulanacak bir prensip değildir. Bu prensip, her zaman ve her yerde, komünistlere rehber olacaktır. Komünistler için, çalışan insanın mutluluğu, amaçların en büyüğü, çalışan insan da, kıymetlerin en değerlisidir.

5. Barış içinde yanyana yaşama politikası, en hümanist, en devrimci politikadır

Komünist politikasının hümanist ve gerçekten devrimci özü, komünistlerin savaş-barış meselesindeki düşünce ve görüşlerinde

daha da kuvvetle beliriyor. Yüzyıllar boyunca, halk kitleleri, insanlığı harblerden kurtaracak bir düzenin hayalini kurdu. Gerek komünist teori, gerek sosyalist devletlerin politikası, böyle bir düzenin sosyalizm olduğunu gösteriyor.

Birinci Dünya Savaşı sırasında, «milletler barış içinde yaşama» şiarını ortaya atan Bolşeviklerdir, yani dünyanın ilk sosyalist devletidir. İkinci Dünya Savaşının patlamasına engel olmak için çabalarını esirgemiyen, saldırgan faşistlerin ezilmesinde, barışın kurulmasında baş rolü oynayan, yine Sovyetler Birliğidir. Yirmi yıldır, herkesin kaçınılmaz sandığı bir dünya savaşının patlamasına defalarca engel olan sosyalist ülkeler, ve özellikle, bu devletlerin en güçlüsü Sovyetler Birliği değil midir? 1962 Küba buhranı, bu barış isteğinin güzel bir örneğidir. Çeşitli sosyal düzenleri olan devletlerin yanyana barış içinde yaşamalarını sağlayacak politikanın, bugünkü şartlar içinde, tek akla uygun politika olduğunu ileri süren, bu politikanın sağlanması için durmadan çaba sarfeden yine sosyalist devletlerdir. Bu gerçekler, sosyalizmle barışın birbirinden ayrılmazlığını tanıtıyor.

Sosyalist devletlerin, halkların yürüttüğü milli kurtuluş savaşlarını desteklemeleri, sömürgecilik boyunduruğundan yeni kurtulmuş ülkelere ekonomik yardım sağlamaları da gerçek bir hümanizmin konkre belirtileri değil mi?

Dünya komünist hareketinin, yanyana barış içinde yaşama politikasını, bu politikayı reddeden solcu sekterlere karşı savunması da, komünist hareketin hümanist özünü tanıtır.

Tarih boyunca sayısız cinayetler işlenmiştir. Ama bunlardan hiç biri bugünkü şartlar içinde, bir dünya savaşının patlamasına engel olmamak cinayeti kadar korkunç değildir. Dünyanın başına gelecek bu korkunç felâketin «mubah» olacağı, böylelikle emperyalizmin harabeleri üzerinde «binlerce defa üstün bir uygarlık» kurulacağı iddiaları, bu avantürist politikanın insan düşmanı niteliğini gizli-yemez. Bazı çevrelerin, barış ve savaş meselelerindeki bu görüşü, bize bir kere daha şu gerçeği gösteriyor: Haksız bir çareye (yani nükleer harbe) başvurmak, varılması istenilen amacın kendisini (yani komünizmi) özünden yoksun edebilir. Böylelikle, sonuçla, bu sonuca varmak için kullanılan araçların birbirinden ayrılmasına imkân olmadığını bir kere daha görmüş oluyoruz. Nükleer bir harbin sonucu komünizmin zaferi değil, dünya halklarının kitlevi olarak yok edilmesidir.

Nükleer bir harp yoluyla yok edilmesi istenen — burjuva toplumu — yalnız halkların nefretini kazanmış kapitalizm değil, aynı zamanda, bir gün sosyalizmin maddi temelini teşkil edecek olan halk kitleleri, ve yüzyıllar boyunca emeğin meydana getirdiği değerlerdir.

«Termo-nükleer bir harp patlarsa, az nüfuslu ülkeler ne olur?» sorusuna, Çinli yöneticiler şu cevabı verdiler: «Sosyalist cephenin içinde bulunan küçük ülkeler, menfaatlerini, bütün bu cephenin üstün menfaatlerine tabi tutmak zorundadır.» Bu ülkelerin yer-yüzünden silinmeleri Çinli yöneticilerin umurunda değil. «Başka halklar yaşıyacaktır, emperyalizm de yok edilmiş olacaktır.» diyen Çinli yöneticiler, halkları, özellikle küçük ülkeleri, harp ve devrim alanında oynadıkları tehlikeli kumarda önemsiz bir zar gibi kullanmak istiyorlar; bu ülkelerin mahvolmalarını gönül rahatlığı ile göze alıyorlar. Oysa, komünistlere göre, komünizm, istisnasız bütün halkların ortak dâvasıdır. Komünizm zafere ulaştığı zaman, her millet bu zaferin meyvalarını toplayacaktır. Sosyalist devrim, termo-nükleer silâhların yardımına muhtaç değildir. Halklar özgürlüğe daha yaşarken kavuşmak istiyorlar, öldükten sonra değil.

Anarşistlerle solcu sekterler, kendini defa etme mistiğini yaratmak ve yaymak istiyorlar. İnsan düşmanı düşüncelerine katılmıyanları da korkaklıkla suçluyorlar. Onlara göre, «şanlı bir ölüm» insanın kavuşacağı en büyük mutluluktur. Ama halklara, kendilerini feda etmelerini tavsiye edenler, bu halklara, «şanlı» da olsa, ölümü isteyip istemediklerini sormuyorlar. Bütün halkların istediği, kahramanca ölmek değil, yaşanılmaya değer bir hayat sürmektir.

Komünistler, «şanlı ölüm» ün bu mistikleşmiş şekline karşıdırlar. Bu anlamsız mistik düşünce hiçbir işe yaramaz. Acı, şehitlik, zahidlik, nefisinden feragat, komünistlerin hiçbir zaman amacı olmadı, olamaz. Komünistler için hümanizm, insan sevgisi, hayat sevgisidir. Komünistler, bütün emekçilere daha mutlu bir hayat sağlamak için son nefeslerine kadar savaşmağa, en büyük fedakârlıklarda bulunmağa hazırdırlar. Ama ölümü sevdiklerinden değil. Halkların mutlu yaşayabilmesi, zafere varmak için başka bir yol yoksa, ölümüne seve seve giderler. Julius Fuçık'ın dediği gibi: «Mutluluk için yaşadım, mutluluk için ölüyorum.»

Komünistler, halkın mutluluğunu sağlamak için fedakârlıkların gerektiği bir durumla, bütün halkların, bütün insanlığın yok edilip edilmemesi meselesi arasındaki farkı görüyorlar. Kapitalizmi ortadan kaldırmak için, nükleer bir harble, halkların yok edilmesini düşünmek bile deliliktir. Komünistler, mevcut objektif olanaklardan yararlanarak, kayıplarını asgariye indirerek, kapitalizmi yenmeğe çalışıyorlar.

Şüphesiz ki, emperyalistler, sosyalist ülkelerin hayati menfaatlerine saldırmırlarsa, onlara karşı harbe girerlerse, halkların kararlı direnmesiyle karşılaşacaktır. Komünistler, «ne pahasına olursa olsun» barışı devam ettirmek isteyen pasifistler değildir. Ama bugün bir dünya savaşının doğuracağı felâketleri akıllarından çıkarmıyorlar. Komünistler ve bütün ülkelerin halk yığınları, emperyalistlerin

niyetlerine, ve bir termo-nükleer katliama karşı koyınak için çabalarını esirgemiyorlar.

Bariş içinde yanyana yaşama politikası, hümanizmle devrimi birbirine, köklü bir şekilde, organik bağlarla bağlıyor. Bu politika, emperyalistlere tavizler vermekle gerçekleşmez. Bu politikanın gerçekleşmesi, sosyalist ülkelerin, sömürgecilik boyunduruğundan yeni kurtulmuş halkların ve kapitalist ülkelerdeki halk yığınlarının, emperyalist harp provokatörlerine karşı yılmadan savaşmalarına bağlıdır. Bariş içinde yanyana yaşama politikasının amacı şudur: Emperyalizmin saldırcı güçlerinin elini kolunu bağlamak, onları barişe *zorlamak*. Saldırcılarla uşaklarından başka, bu zorlamaya kim karşı gelmek ister?

Bariş içinde yanyana yaşama politikası, sınıf savaşının özel bir şeklidir. Bu politika, komünizmin kapitalizme karşı yürüttüğü tarihsel savaşı kazanmasını; milletlerarası alanda ise, proletaryanın **ve ezgi** altında yaşayan halkların kurtuluş savaşının gelişmesine ve zaferine en uygun düşecek şartları hazırlıyor. Bugün, bu politika en devrimci ve en hümanist politikadır.

Çelişmelerin genellikleri ve gerçeğin kõnkre niteliği

(MESELENİN FELSEFİ VE POLİTİK GÖRÜNÜŞLERİ)

A. Sobolev

Her tarihsel çağın felsefesi, gerek toplumsal münasebetlerin (ilişkilerin) gelişme seviyesini, gerekse bu münasebetlerin insanlar tarafından nasıl anlaşıldığını yansıtır.

Bugünkü toplum, büyük devrimci değişiklikler toplumudur. Bir yandan, tarihsel süreçler günden güne daha canlı ve hızlı bir nitelik kazanıyor, daha çok çeşitli biçimler alıyor. Bir yandan da, toplumsal değişmelerde sübjektif (öznel) etkenin rolü büyüyor. Bu durum, belirli bir amaca yönelmiş olgunlaşan objektif görevlerin çözümünde ve insan iradesinin (objektif kanunları öğrenme temeline dayanır) gittikçe önemli bir rol oynadığı sosyalist dünyasında olduğu kadar, kapitalist dünyada da belirlemektedir. Kapitalist dünyada, işçi sınıfının oynadığı tarihsel rolün daha çok önem kazanması, ve sosyalist dünyanın varlığı ve gelişmesi, toplumsal ve ekonomik kanunları geniş ölçüde etkiliyor, ve devrimci güçlerin, tarihin gidişatına bilinçli şekilde müdahalesine gittikçe genişliyen imkânlar sağlıyor.

Sübjektif etkenin etki derecesi, her şeyden önce, devrimci öncülerin, belirli tarihsel bir durumda, toplumsal gelişme kanunlarını enine boyuna, derinliğine bilmesine bağlıdır. Bu zorunluluğu bir benzetme ile belirtebiliriz: Milyonlarca insanın kaderine etki yapan devrinci savaş süreci, tıpkı uzay gemilerinin atılmasında uygulanan son derece hassas hesap, ölçü ve plânlamayı gerektirir. Uzay yolculuğunun koşulları daha önceden matematik kavramlar ve ölçülerle hesap ve ifade edilir. Toplumsal girişmelerin başarısına gelince, bu başarı, girişmeğe konu olan olayların, diyalektik materyalizmin yardımıyla, iyice incelenip değerdendirilmesine, yorumlanmasına bağlıdır. Diyalektik materyalizm, toplumsal süreçlerin bilimsel izahıdır; en karışık şartlar içinde bile, yürütülecek politik savaşın yanlışsız çizilmesi işinin metodolojik temelidir. Durumda birdenbire ortaya çıkan değişiklikler karşısında tayin edilecek stratejik amaçlar ve seçilecek savaş şekilleri, metodları, taktiği, ancak diyalektik materyalizm ışığında bulunabilir.

Marksist diyalektik, belirli bir süre, dogmatiklikten büyük zarar gördü. Dogmatiklik, diyalektiğin ruhunu olumsuz yönden etkiledi;

diyalektik gelişme dahil, gelişme kavramını sarstı, bu kavramın zenginleşmesine engel oldu. Bunun sonucu olarak, diyalektik kanunları dogmatik bir şekilde anlayış, ve bu kanunların konkre uygulama şekli ile politik savaşın pratik ihtiyaçları arasında uygunsuzluk meydana geldi.

Ve yazık ki, bugün bile, toplumsal süreçlerin tahlilinde, bir yandan diyalektiğe soyut methiyeler yağdırılırken, pratikte, en önemli politik sonuçların incelenmesinde, diyalektik metod çok kere ihmal ediliyor. «Fazla ince» buldukları diyalektik kanunları uygulamaya yanaşmayan yöneticiler var. Onlara göre, bu kanunlar sadece hayatı güçleştiriyor.

Pragmacılığın ve deneyselciliğin (ampirizm) toplumsal bilimlere sinmesi, bu yanlış anlamamanın sonucu oldu. Bu etkinin en büyük tehlikesi, gerçeğin teorik düzlemde incelenmesinde seviyenin düşmesi, politik yönetmenlikte bilginin azalması sonucunu doğurmasıdır. Sınıf savaşlarında dün ve bugün kazanılan tecrübeler, Marksistlere şunları göstermiştir: Diyalektik materyalizmi durmadan zenginleştirmek; diyalektiği politika ile daha sıkı şekilde bağlamak; dogmatikliği yok etmek; konkre tarihsel süreçleri, olayları, diyalektiğin yardımıyla derinliğine ve tain olarak incelemek gerekiyor. Şahsı putlaştırma anlayışı ile diyalektiğin gelişmesi bir arada olamaz; çünkü şahsı putlaştırma anlayışına göre, siyasi iktidarın en yüksek noktasında bulunan insan, en yüksek felsefi bilgiye de sahiptir.

Diyalektik. bir yandan, bu düşüncenin açık düşmanlarına karşı yürütülen savaşlar sırasında; öte yandan da, diyalektiği soysuzlaştıranlara karşı yürütülen savaşlar içinde gelişmiştir ve gelişmektedir. Bugün, Marksist diyalektiği geliştirmek için, Mao Tse-Tung'un, bütün dünya komünistlerine zorla kabul ettirilmek istenen soyut ve şematik anlayışını yenmek gerekiyor.

Mao Tse-Tung'un diyalektik alanındaki düşünceleri, Stalin'in şahsını putlaştırma devrinde pek yaygın olan dogmatik düşüncenin soysuzlaştırılmış bir şeklinden başka bir şey değildir.

Stalin devrinde, birçok Marksist nazariyecileri (Sovyet düşünürleri de) Mao Tse-Tung'un yazılarını da genellikle körü körüne kabul ediyorlardı. Çünkü pratik hayat. Mao Tse-Tung'un diyalektik anlayışının sonuçlarını açıkca ortaya çıkarmamıştı.

Daha 1938 yılında. Mao Tse-Tung, ÇKP⁽¹⁾ Merkez Komites-Plenumunda şunları söylüyordu: «Çinli komünistler, enternasyonalist Marksistlerdir, ama uygulanabilmesi için, Marksizm, millî bir biçim içinde dile getirilmeli... Ortaya bir mesele çıktı... Marksizmi çinileştirmek, bütün belirtilerinde Marksizmin çinli niteliğini sağlamak ...» Çin devriminin zaferiyle, bu ödev yerine

(1) ÇKP — Çin Komünist Partisi.

getirilmiş görünüyordu. Nitekim 1946-da, Liu Şao Şi, Anna Louise Strong'a verdiği bir mülâkatta şunları söylüyordu: «Mao Tse-Tung'un en büyük başarısı, Marksizm-Leninizmi, Avrupalı şeklinden Asyalı şekline geçirmiş olmasıdır ... Mao Tse-Tung, Marksizmin Asyalı ve Çinli şeklini yarattı.» İlk bakışta, bu sözlerden, Marksizmin Çin'in milli koşullarına uygulanması anlamı çıkar. Ama ÇKP yöneticilerinin, felsefenin gelişmesinde yeni bir safha açtıklarını iddia ettikleri, sonradan anlaşılmıştır. Bu iddianın herhangi bir ilmi temeli var mı? Bize göre, yoktur.

Mao Tse-Tung'un felsefi eserlerinde, Marksizm-Leninizmin kurucularından alınmış birçok tez bulunur. Marksist-Leninist düşünceleri doğrudan doğruya anlatan veya bu düşüncelerden ilham alan parçalar var, ve bazı yerleri ilgiyle okunuyor. Ama «Mao Tse-Tung'un Marksizme getirdikleri» ne gelince, bu hususta bizde ciddi itirazlar beliriyor. Bir kere, Mao Tse-Tung'un felsefi eserleri bir bütün teşkil etmiyor. Bu eserlerin çoğu eklektiktir. Mao Tse-Tung'un tabiriyle, «çinileştirilmiş» diyalektiği ise, soysuzlaştırılmış sözde bir diyalektiktir; diyalektiğin bir taklididir.

Ayrıca şunu da belirtmemiz gerekir: Marksizmi az okuduğunu Mao Tse-Tung'un kendisi itiraf etmiştir. 1957-de dediği gibi: «Eskiden Marksist olmıyan çeşitli düşünceler savundum. Marksizmi sonradan benimsedim. Marksizmi biraz kitaplarda inceledim, ideoloji alanında kendi kendimi yeniden yetiştirdim, ama bu yetişmem, daha çok, sınıf savaşının içinde gerçekleşmiştir.» Üstelik, Mao Tse-Tung'un birçok Marksist tezi Stalinci dogmatikliğin aracılığı ve etkisiyle benimsediği unutulmamalıdır.

«Çinileştirilmiş diyalektik» te, eski Çin felsefesine büyük bir yer verilmiştir. Bunu Mao Tse-Tung'un kendisi söylüyor. Mao Tse-Tung'un hayranlarına göre, Mao Tse-Tung Marksizmi «Çin felsefesinin mükemmel geleneğinin mirası» ile zenginleştirmiştir. Eski Çin teorik düşüncesinin, kritik bir gözle, yeniden ele alınmasına ve incelenmesine Marksizm bakımından itirazımız olamaz. Ama gerçekte, bu gelenek, Marksist bir açıdan, Marksist bir eleştirme süzgecinden geçirilerek incelenmiş değildir. Bu gelenek, olduğu gibi, «çinileştirilmiş diyalektiğe» aktarma edildi, bu diyalektiğin kaynaklarından, ayrılmaz parçalarından biri haline getirildi. Bu binlerce yıllık mirasın fosilleşmiş düşünceleri, bilimsel diyalektiği boğmakta, gerilere itmekte, eski soyutlaşmalara, mitoslara, efsanelere doğru yöneltmektedir.

Bütün bunların sonucu olarak, «çinileştirilmiş diyalektiğin» özelliğini, görünürde birbirine karşıt, ama gerçekte birbirine bağlı iki önemli tahrif teşkil eder:

1. Diyalektik kategoriler aşırı derecede soyutlaştırılıyor; diyalektiğin özünü teşkil eden kavramlardaki esneklik mantık oyununa

(sofizme) götürülüyor. Bu soyut kavramlar, bütün konke olaylara, durumlara, zincirin halklarını ve konke tarihsel şartların tümünü atlayarak, dolaylı veya dolaysız şekilde uygulanıyor.

2. Faydacı ve pragmatik bir anlayışla, diyalektige bir araç olarak bakılıyor; diyalektik, her şeyi izah edebilecek, her kapıyı açabilecek bir anahtar, her hangi politik hareketi doğru ve haklı gösterecek en kolay çare haline getiriliyor. Herhangi bir politik çıkarın hizmetine verilen diyalektik, objektif, bilimsel niteliğini kaybedip sübjektivist bir karakter taşımağa başlıyor.

Bütün bunlara rağmen, şahsı putlaştırma yoluna sapmış ÇKP yöneticileri, Mao Tse-Tung'un diyalektik anlayışını göklere çıkarıyorlar; özellikle Mao Tse-Tung'un çelişmeler anlayışını bütün güçleriyle savunuyorlar. Bu anlayış, her ülkeye, her duruma uygulanabilecek bir gerçeği tanıma metodu haline getiriyorlar. Böylece, «çinleştirilmiş diyalektik» meselesi, milli mesele olmaktan çıkıp, milletlerarası bir mesele haline geldi.

Diyalektik ve sofizm⁽¹⁾

Marksist diyalektige göre, birbirine karşıt görüşlerin karşılıklı etkisi, karşıtların «savaş», bütün süreçlerin özünü tayin eder, ve eninde sonunda bu «savaş», maddenin sonsuz şekilde kendikendine hareketinin kaynağı, gerek tümü, gerek bu tümü yapan kısımlarıyla, objektif dünyanın gelişmesindeki içtici güçtür.

Ama çelişmelerin genelliğini ve sonsuzluğunu görmekle yetinmek objektif gerçeği tanımak için yetersizdir. Lenin'in ısrarla belirttiği gibi, tanımının bilimsel olabilmesi şu şartlara bağlıdır: Olayların objektif incelenmesi. (Olayların birbirinden ayırarak incelenmesi değil, süreçlerin özünün incelenmesi olmalıdır.) Belirli bir olayın diğer olaylarla çeşitli ilişkilerinin *tümünün* tespiti; olayların gelişmesinin bu olayların *kendi kendine hareketi* olarak incelenmesi, *karşıt* görüş ve eğilimlerin ortaya çıkarılması, bu görüş ve eğilimlerin *gelişmesinin* incelenmesi; bir özden daha derin bir öze gidilerek *insanın eşyanın özü hakkındaki bilgisinin derinleştirilmesi*.

Objektif dünyayı tanımak için, dünya hareket kanunlarının tümünü bu tümü meydana getiren kısımların hareket kanunlarını bilmek gerekir. Bilmek, tanımak istiyen düşünce, bütün bu unsurları belirli karşılıklı bağları ile incelemelidir. Lenin'in dediği gibi: «*Nehir, ve bu nehirde damlalar*. Her damlanın durumu, diğer damlalarla ilişkisi, bağı, hareketinin yönü, hızı, bu hareketin çizdiği hat, düz, kavsi, dairevi v.s. yukarı doğru, aşağı doğru oluşu. Hareketlerin toplamı...»

(1) Sofizm: Şekilde doğru, fakat özü bakımından sahte ve asılsız olan mantık oyunu. Bilgicilik. (Not redaktörün.)

Bu düşünceyi geliştiren Lenin şunu da söyler: «Görüngü, (olay) gerçeğin bütün yönlerinin ve karşılıklı münasebetlerinin tümü... işte hakikati teşkil eden budur ...»

Diyalektikçe tanıma'nın zorunlulukları, çağımızın toplumsal süreçleri ile dolaysız şekilde bağlıdır. Süreçlerin birbirinden ayrılması; genel selin yeni ve daha zayıf seller, akımlar, dereler meydana getirmesi; toplumsal *yaşantının* tükenmezliğini, böylece de bu *yaşantıyı* yöneten kanunların tükenmezliğini tanıtlar. Süreçleri birbirinden ayırdedebilmek şu koşullara bağlıdır: Süreçleri, görüngüleri, olayları, konkre olarak ele almak ve onların ayrılıklarını görerek incelemek, objektiv çelişmeleri derinlemesine anlayabilmek, bu çelişmeler arasındaki karşılıklı bağları ortaya çıkarabilmek, tarihin genel akışında bu çelişmelerin yerini tanımlayıp, belgeliyebilmek, çelişmeleri birbirinden ayırdedebilmek, çelişme tiplerini ortaya çıkarabilmek; bunları yaparken de, her sınıflandırma ve tasnifin görelî, (izafi) değişebilir, hareketli, şartlara bağlı olduğunu unutmamak gerekir.

Toplumsal yaşantı bağlarının ve ilişkilerin toplamı ve bütün içinde evvelâ kendini meydana vuran çelişmeler, objektif. tarihsel bakımdan kaçınılmaz, kanuniyetlere tâbi olayların ve süreçlerin özünü dile getiren çelişmelerdir. Örneğin: Üretici güçlerle üretim ilişkileri (münasebetleri) arasındaki çelişmeler; temel ile üst-yapı arasındaki çelişme; proletarya ile burjuvazi, ekonomi ile politika, üretimle tüketim, kişi ile toplum arasındaki çelişmeler v.s. Karşıt görüşlerin belirli kanunlara tâbi karşılıklı etkisi (yani aralarındaki birlik, farklar, «savaş» ve belirli çelişmenin çözüm yolu), toplumsal süreçlerin özünü, ve sonuçta, toplumsal ilerlemenin kaynağını teşkil eder. Diyalektik, bu çelişmelerin arasından, her süreçte göre, bu sürecin başlıca hareket gücü olan temel çelişmeyi işığa çıkarır.

Temel çelişmeler arasında, öyleleri var ki, toplumun gelişmesinde büyük bir rol oynamakla beraber, yine de bir genellik taşımaz. Bu çelişmeler, temel çelişmelerden çıkmış, tarih bakımından gerekli, ikinci derecede çelişmeler olarak ortaya çıkar. Bunlar, ya geçmiş devirlerden miras kalmıştır; yahut da tarih bakımından mantıki birkaç eğilimin sonucu olarak meydana çıkmıştır. Bu çelişmelerin çözülmesini sağlayacak, bunlara ait, çözüm yolları bulunamaz. Çözölmeleri, bu çelişmelerin arkasında bulunan, birinci tipten temel çelişmelerin çözümüne bağlıdır. Örneğin: köy, kent, el emeği, kafa emeği, millî menfaatler, bütün insanlığın menfaatleri, çeşitli kuşaklar, işçi sınıfının çeşitli tabakaları, çeşitli aydın grupları, çeşitli köylü grupları arasındaki çelişmeler, kısacası, kapitalist rejimindeki çelişmeler, bunlardandır. Bu gibi çelişmeler, yeni bir nitelik kazanarak, sosyalist rejimde de devam edebilir. Bu çelişmelerin çeşitleri, çok önemli veya az önemli olabilir. Demek oluyor ki, bu

tip çelişmeler arasında da ayırım vardır. Her çelişmenin toplumsal ve tarihsel etki ve alanını ışığa çıkarabilmek, bu çelişme ile devrimci pratiğin ilişkisini tayin ve tespit edebilmek için, çok konkre bir inceleme gerekiyor.

Toplumsal *yaşantıda*, kanunlara tâbi olmıyan ve *aksettirilen* tarihsel gelişmenin özüne bağlı olmıyan çelişmeler de vardır. Bu gibi çelişmelerin tarihsel kaynakları vardır. Ama genellikle, bunların ortaya çıkış nedeni, belli bir süre için sübjektif etkenin objektif kanunları bozması, toplum kanunlarının ihlâl edilmesidir; bu ihlâl, toplum kanunlarının ihmal edilmesinden, iyi bilinmemesinden, yahut da yöneticilerin işledikleri yanlış ve suçlardan doğmaktadır.

Bu çeşit çelişmelere verilebilecek en güzel örnek, şahsı putlaştırma ile sosyalist rejimin demokratik özü arasındaki çelişme; şahsı putlaştırma devrinde, yönetiminde uygulanan sübjektivist metodlarla, ekonominin objektif ihtiyaçları arasındaki çelişme; vatandaşların maddi ilgililik prensibinin ihlâli v.s dir. Çin'deki «büyük sıçrama» politikası ve Halk Komünleri ile sosyalist üretimin objektif ihtiyaçları arasındaki çelişme de bu niteliktedir. Bu çeşit çelişmeler çok keskinleşebilir, hattâ bazan birinci tip çelişme haline gelebilir. (Özellikle ekonomi ile politika arasındaki çelişmeler.) Ama bunlar sosyalist üretimin kaçınılmaz sonuçları değildir, sosyalizmin özüne bağlı değildir. Aksine, bu çelişmeler sosyalizme aykırı düşer, üretim güçlerinin ve toplumsal ilişkilerin gelişmesini frenler. Bu çelişmelerin kaynakları, tiksinc nitelikleri incelenince, bu çelişmelerin meydana gelmesini engellemek, meydana gelmişlerse, bunları en kısa süre içinde yenmek, yok etmek gerektiği meselesi ortaya çıkar.

Çelişmeleri incelediğimiz zaman, çelişmeyi felsefi anlayış ile her farkı, her uygunsuzluğu, her anlaşmazlığı, hattâ her tartışma ve kavgayı çelişme sanan adi ve küçük-burjuva çelişme anlayışı arasındaki farkı hesaba katmalıyız. Başka bir deyişle, çelişmeler, bilimsel şekilde incelenmelidir; bu inceleme, sofistیک bir oyun, birbirinden ayrı görüşülerin biçimsel bir karşılaştırılması olmamalıdır.

Oysa, Mao Tse-Tung'un eserlerinde, bütün çelişmeler birbirine karıştırılmıştır. Mao Tse-Tung, çelişmelerin hareket halinde ve özel nitelikleri içinde incelenmesi gerektiğini sık sık söylüyor, ama eserlerinde çelişmelerin spesifik nitelikleri kaybolmuş oluyor. Mao Tse-Tung, Lenin'in gerçeğin konkre niteliği hakkında söylediklerini sık sık tekrarlıyor; üstelik dogmatikleri de tenkit ediyor: Dogmatiklerin, çelişmelerin dünya çapında genellik tezini, bütün konkre çelişmelere çözüm yolu sağhyabilecek cansız bir formül haline getirdiklerini söylüyor. Ama öte yandan, Mao Tse-Tung, Lenin'in bu konudaki tavsiyelerini uygulamıyor. Fikir arkadaşları ise, Mao Tse-Tung'un tezlerini göklere çıkarıyor, daha da soysuzlaştırıyorlar. Çinli nazariyecilerin çok hoşlandıkları soyut ve şematik formül tipi şudur: «Hayat

olmadan ölüm olmaz. Ölüm olmadan hayat olmaz. Yukarı olmadan aşağı olmaz. Aşağı olmadan yukarı olmaz. Muthuluk olmadan bahtsızlık olmaz. Balıtsızlık olmadan mutluluk olmaz. Kolay'sız güç yok. Güç'süz kolay yok.»

Mao Tse-Tung'un fikir arkadaşları, pek hoşlandıkları bu tip formülün çeşitlisini kuruyorlar: «Çalışmadan dinlenmeğe ihtiyaç olmaz. Dinlenmeden çalışmanın imkânı olmaz. Kötülük olmadan iyilik olmaz. Çirkin olmadan güzel olmaz. Güzel olmadan çirkin olmaz. Işık olmadan karanlık olmaz. Gün gece; yenilgi zafer haline gelir.» 2.500 yıl önce, bu çeşit tekerlemenin belki bir anlamı vardı; bunlar belki de insanın bilgisinde ve eşyayı tanımasında ileri bir adım bile teşkil ediyordu. Ama Hegel'den, Marks'tan, Engels'den, Lenin'den sonra, bunlar pek ilkel kalıyor. Gerçeği inceleme alanında, bu karşıtların herhangi pratik bir önemi yok. Lenin'in dediği gibi: «... İncelenmeden uygulanan her soyut gerçek, basmakalıp bir cümle haline gelir.»

Lenin, Plehanov'u, diyalektiği bir örnekler toplamı haline getirdiği için tenkit etmişti. Ama Plehanov'un verdiği örneklerin çoğu tarih açısından mantıklı idi. Oysa felsefi eserlerinde Mao Tse-Tung, diyalektiği *tesadüfi*, *gelişigüzel* örnekler toplamı haline getiriyor. Örneğin: Çelişmenin spesifik niteliğinin derinlemesine incelenmesinin önemini belirtirken, örneklerini çok eski devirlerden alıyor: «*Nehrin Kıyısında* adlı romanın kahramanı Sun Tsiyang, Şu-Tsiya-Şuang kasabasına üç kere saldırır, ama durumunu bilmediği, gereken metodu uygulamadığı için, iki keresinde yenilgiye uğrar. Fakat metodlarını değiştirip labirentlerin çıkışını bulduktan; Si-Tsiya-Şuang, Hu-Tsiya-Şuang, ve Şu-Tsiya-Şuang kasabalarının kurduğu birliği bozduktan, ve düşman karargâhında pusular kurduktan sonra, üçüncü teşebbüsü başarıyla sonuçlanır... Bu romanda, diyalektik materyalizmin nasıl uygulanacağını gösteren birçok örnek buluruz. Şu-Tsiya-Şuang kasabasına yapılan üç saldırı, bu örneklerin en güzelleridir. . . » Bu eski Çin romanının edebi değerini küçümsememekle beraber, «Şu-Tsiya-Şuang kasabasına yöneltilen üç saldırı»nın diyalektik çelişmelerin genelliğinin spesifik bir tezahürü olmasını kabul edemeyiz. . .

Mao Tse-Tung'ın diyalektik nazariyelerin genel bir nitelik taşıdığını söylerken doğruyu söylüyor ama, teorik doğrulamalarını, özel, gelişmiş güzel bulunmuş, tek kalmış olayların, görüşlerin deneysel tesbitiyle yapmağa çalışıyor.

Mao Tse-Tung'un fikir arkadaşları, önderlerinin bu yanlış görüşünü benimsemekle kalmadılar, daha da derinleştirdiler. Örneğin, Ay-Si-Tsi, derslerinde, gerekli gereksiz, kanuna tâbi, tesadüfi, bütün çelişmeleri karıştırıyor. Yeni çelişmeler kuruyor. Kurduğu çelişmelerden örnekler verelim: Ülkenin iç kısımlarındaki sanayi ile, deniz

kıyılarındaki sanayi; sanayi, tarım, ticaret, ulaştırma arasında, ekonomi ile savunma kuruculuğu arasında, ekonominin gelişmesi ile kültür arasındaki çelişmeler v.s. Ay-Si-Tsi, bunların hepsini, özel niteliklerini hesaba katmadan inceliyor. Çinde, bu gibi karşıtlar, çelişmeler vardır, görölmektedir; ama bunları, genel diyalektik çelişme diye tarif etmek imkânsızdır. Bu sözde-diyalektiğin şaheseri, Ay-Si-Tsi'nin bulduğu, sağ bacakla sol bacak arasındaki çelişmedir: Bacaklar yürürken birbirine bağlıdır, ama sıra ile ilerler.

Gerçek toplumsal ilişkilere uygulanınca, bu çeşit soyut karşıtlıkların temelsizliği daha da açıkça beliriyor. Sınıf ilişkileri alanındaki soyut şematik karşıtlıkları sayan Mao Tse-Tung şunları yazıyor: «Toprak ağası olmadan, ortakçı, yarıcı olmaz. Ortakçı yarıcı olmadan, toprak ağası olmaz. Burjuvazi olmadan proletarya olmaz. Proletaryasız burjuvazi olmaz. Emperyalist baskı olmadan sömürge, yarı-sömürge olmaz. Sömürgesiz, yarı-sömürgesiz emperyalist baskı olmaz.» Bu çeşit tezler, sınıfsız toplum hakkındaki bilgimizi mi zenginleştiriyor? Hayır. Çünkü olayların teferriatlı bir incelenmesine dayanmıyan bu tezlerin genellikleri, özsüz bir soyutlaşma haline geliyor.

Bu çeşit oyunun sonu gelmez. Bu karşıtlıklardan binlerce, on binlerce sıralasak bile, hayatı tanımamız artmış olmaz, olayların yüzeyinde kalırız. Engels'in dediği gibi: «... gerçek-yalan, iyilik-kötülük, aynılık-farklılık, tesadüf-ihtiyaç gibi, eski metafiziğin aşılmaz sandığı karşıtlıklar artık bizi tesir altında bırakmıyor...»

Ama «çinileştirilmiş diyalektiğin» ilgilendiği konular bunlardır. Bu diyalektik, evvelâ olağan-üstü soyut ve cansız şematik gerçekler yaratıyor; kendine yeter, herşeyi yapabilecek güçler haline getirdiği bu sözde-gerçekleri, hakikatlerle yan yana getiriyor; keyfi ve sübjektif şekilde, gerçek çelişmeleri dar bir çerçeveye sokarak basitleştiriyor, böylece bu gerçek çelişmelerin konkre ve daima yenileşen yapısını bozuyor, ve gerçeği ihlâl ediyor. Bunun sonucu olarak: Eşyalar arasında, veya görüngüler arasındaki herhangi bir bağ, herhangi bir karşılıklı etkileme, diyalektik çelişme diye kabul edilirse, bütün kısmi ve tesadüfi çelişmeler belirli kanunlara bağlı çelişmeler haline, buna karşılık da, genel nitelikte, belirli kanunlara bağlı çelişmeler de tesadüfi çelişmeler haline getirilir. Neticede, bilim olarak diyalektik, bir çeşit serab haline gelir. Volontarizme yol açılmış olur, herhangi bir politik isteğe, amaca uygun her çeşit çelişme serbestçe kurulabilir. Bu da sübjektivizmin zaferi demektir.

Gerçek Marksistler, kavramlardaki esnekliğin sonsuz gücünü bilirler. İyi anlaşılırsa, bu esneklik, eşyayı hareket halinde görmemizi, belli belirsiz, ama gelecekleri olan eğilimleri farketmemizi, süreçlerin gelişmesinde, çeşitli geçişleri, çeşitli ton'ları bulmamızı sağlar. Kavramlardaki esneklik, iyi kullanılırsa, bize diyalektiği verir. Ama

bu esneklik sübjektif olarak kullanılırsa, bizi sofizme (bilgiciliğe) götürür. ÇKP yöneticilerinin yaptığı budur.

Mao Tse-Tung'un ve fikir arkadaşlarının felsefi düşünce metodları onlara mahsustur. Bu metoda göre, Marksist teorinin genel tezleri formül haline getiriliyor. Bu formüller, temelde doğru olmakla beraber, fazla basitleştirilmiştir. İşin bu ilk devresinde, teorik tezler olağanüstü soyutlaştırılmış oluyor. Bununla beraber, Marksist terminoloji ve Marksist muhakeme tamamıyla korunmuştur. Böylece, tecrübesiz okuyucu, bu tezlerin Marksizme sadık kaldığını sanıyor.

Arkasından Marksizmi yaratıcı bir şekilde konkre gerçeklere uygulamak hahanesiyle, Marksizme milli bir biçim veriliyor. Marksizmin milli, «çinli» bir biçime sokulmasıyla, teori milli tecrübenin içinde eriyiveriyor. Sonuç, Marksizmin konkre gerçeklere uygulanmış bir yaratıcı gelişmesi değil; Marksist özün milli biçim altında ezilmesidir. Bu ise, Marksist teoriden vazgeçmek demektir, çünkü Markizm, bütün dünya komünist hareketinin yoğunlaşmış tecrübesidir.

Üçüncü safhada ise, milli biçim altında ezilerek ele alınmış Marksizm, genel bir teori haline getiriliyor; dünya çapında genelliği olan, bütün ülkelere, bütün halklara uygunabilecek, bütün komünist hareketini yönetecek bir doktrin olarak ilân ediliyor. Bu milliyetçi revizyon böylece tamamlanmış oluyor. Bu düşünceye katılmıyanlara gelince, onlar aforoz ediliyor.

Bağdaşabilir çelişmelere dair

Yeni bir devir açan her bilimsel buluş, toplumsal hayatta meydana gelen her köklü değişiklik, diyalektiği değiştirir ve ilerletir. İnsanlığın sosyalizme geçişi gibi toplumsal gelişmede atılan, ve toplumsal ilişkileri, bütün yaşantı biçimlerini yeniden yaratan dev adımlar, genellikle bilimde ve özellikle diyalektikte çok geniş değişiklikler doğurur.

Binlerce yıl, bağdaşmaz çelişmeler insan tarihinin itici gücü olmuştur. Marks'ın dediği gibi: «Uygarlık başladığı andan itibaren. üretim, tabakalar arasındaki bağdaşmaz çelişmelere, sınıfların durumuna, nihayet biriken emeğin ve canlı emeğin bağdaşmaz çelişmesine dayanmıştır. Çelişme olmadan ilerleme yoktur. Uygarlığın çağımıza dek izlediği kanun budur. Şimdiye kadar üretici güçler, sınıf çelişmesi hâkimiyeti sayesinde geliştirdi.»

Marksizmin kurucuları tarafından geliştirilen diyalektik, çoğunlukla, bu bağdaşmaz çelişmelerin incelemesinden ortaya çıkan olaylar ve düşünce materyali temeline dayanıyordu. Ama Marks daha o devirde, yeni, bağdaşabilir sosyal münasebetlerin diyalektiği meselesini ortaya koymuştu, ve sosyal evrimlerin artık politik devrimleri gerektirmeyeceği devrin geleceğini bilmişti.

Sosyalizmi, karşıtların birliği ve savaşı kanununun gerçekliğini, genelliğini ve doğruluğunu yeniden tanıtıyor. Ama bu kanunun gelişmesi ve etkisi, sosyalist şartlar içinde, değişiyor, yeni biçimler alıyor. Sosyalist toplum diyalektiğinin başlıca özelliklerinden biri, gelişmenin bağdaşabilir çelişmelerle sağlanmasıdır. Lenin'in dediği gibi: «Çelişme ile bağdaşmazlık aynı şey değildir . . . sosyalizmde bağdaşmazlık kaybolacak. Fakat çelişme devam edecektir. . . »

Şüphesiz ki, bağdaşmaz çelişmelerin kalıntıları sosyalist rejimde de bir süre bulunabilir. (Örneğin, sosyalizmle özel mülkiyet kalıntıları arasındaki çelişme). Ama bu kalıntılar, devamlı bir süreç içinde, yok olmağa doğru gidiyor. Bağdaşabilir çelişmeler yolu ile evrim, toplumsal ilerlemenin nitelikçe yeni bir devresidir, ve aynı zamanda, çelişmelerin birliği ve savaşı kanununun gelişmesindeki iç süreci oldukça değiştirmiştir.

Sosyalist toplumun gelişmesiyle, bu kanunun etkilerine katılan yeni unsurlar hangileridir?

Her şeyden önce, sosyalizmde yeni özellikler kazanan karşıtların birliğidir. Bağdaşmaz çelişmelerde birlik; gelişmeleri için birbirine bağlı olması gereken karşıt tarafların birliği demektir. Oysa, bağdaşabilir çelişmelerde birlik; ikincil eğilimler arasındaki uygunsuzluklarla atbaşı giden temel eğilimlerin uygun düşmesidir. Gerçekten, burjuvazi-proletarya gibi karşıtların birliği ne demektir? Bunların birbirine bağlı oldukları, bu iki kutuptan birinin diğeri olmadan varolamayacağı, ilişkilerindeki özün bağdaşmaz bir öz olduğu anlamına gelir. Ama sosyalist şartlar içinde, işçilerle aydınların birliği bambaşka özellikler kazanıyor; iki grubun temel menfaatleri birbirine uyuyor, aralarındaki farklar ise ikinci derecede kalıyor.

Bağdaşabilir çelişmelerde, karşıt taraflar arasındaki *savaşın niteliği* kökünden değişiyor. (Karşıtların birliği ve savaşı kanununu incelerken, savaşın felsefi analiziyle bu kavramın basit, günlük anlayışından, hattâ bir dereceye kadar, politik anlayışından tamamiyle farklı olduğunu göz önünde tutmalıyız.) Sosyalist rejimde, tarihsel bakımdan elzem, kanunlara tâbi çelişmelerin arasındaki savaş, çelişen taraflardan birinin yok edilmesini gerektirmiyor; savaş burada, iki tarafı karşılıklı mükemmelleşmeye götürüyor. Örneğin: Üretici güçlerle üretim münasebetleri arasındaki savaş, çelişmelerin sistemli bir şekilde ortaya çıkışlarının, yok edilişlerinin ve yeni bir temel üzerinde tekrar ortaya çıkışlarının sürecidir; bu süreç, sosyalist toplumundaki üretici güçlerin gelişmesine ve üretim münasebetlerinin mükemmelleştirilmesine götürür.

Sömürmeğe dayanan bir toplumda bağdaşmaz çelişme, düşman sınıfların menfaatleri arasında bağdaşmaz bir çarpışmadır. Örneğin, burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişme, burjuva sınıfının ortadan kaldırılmasıyla sonuçlanır. Oysa sosyalist düzende, köylülerle işçiler

arasında, veya emekçilerle aydınlar arasındaki çelişmede, «savaş» kavramı bambaşkadır: Her sosyal grupta potansiyel halinde bulunan imkânları geliştirecek bir araç, karşılıklı bir yardım anlamına gelir; böylece çelişme sosyal sınıf niteliğini kaybeder, sınıfsız bir topluma varılır. Bu gelişme süresince, işçiler, köylüler, aydınlar arasındaki çelişmeler birer birer kaybolur, bu grupları birleştiren ortak taraflar ve unsurlar artar.

Böylece, bağdaşabilir çelişmelerde, birliğin yeri ve rolü köklü bir şekilde değişir. Olgunlaşmış bağdaşabilir çelişmeleri çözmek için, birlik en ilerici güçtür. Bu çelişmelerin çözülmesi birliği yok etmiyor, yeni bir temel üzerinde gelişmesini sağlıyor. Bağdaşabilir çelişmedeki tarafların birliğini kuvvetlendirmek için yürütülen savaş, sosyalist şartlar içinde, başlıca politik ödevdir. Sosyalist ülkelerde parti ile halkın birliğini, milletlerarası birliği, dostluğu, sosyalist ülkelerin birliğini sağlamak için harcanan emekler, bu ödevin yerine getirilmesi demektir.

Sovyet halkı, sosyal birlik yolunda çok uzun bir savaş yürüttü. Burjuva sınıfı ortadan kayboldu. Diğer bütün sosyal sınıf ve tabakalar sosyalist bir öz kazandı; tarihsel yakınlaşmalarını ise sağlamaktadırlar. Bu temel üzerinde, Sovyetler Birliğinde bütün halkın devleti doğdu, SBK Partisi de bütün halkın partisi oldu.

ÇKP yöneticileri, birliğin tarihsel zaferinden hoşlanmıyorlar; bu birliği pratikte revizyonist olmakla suçlandırıyorlar, ona saldırıyorlar. Örneğin, ÇKP Merkez Komitesinde propaganda işlerine bakan Şu-Yang şunları söyledi: «Bugünkü revizyonistler», «bütün halkın devleti», «bütün halkın partisi» diye isimlendirdikleri yanlış tezlerine felsefi bir temel sağlamak üzere, *çelişmeleri birleştirme ve barıştırma* teorisini kurdular ... (Altı çizili benimdir. A. Sobolev)» Çinli yöneticiler, Sovyetler Birliğinde işçilerin, köylülerin ve aydınların her gün daha çok yakınlaşmalarından memnun değiller. Bu gruplar arasındaki farkların büyümesi, çelişmelerin artması acaba daha iyi mi olur? Bunu istemek, diyalektik açısından değil, sözde-diyalektik açısından hareket etmek demektir.

Bu sözde diyalektik, bağdaşmaz çelişmelerle bağdaşabilir çelişmeler arasındaki farkı hesaba katmıyor. Bu hatalı diyalektik, bağdaşmaz çelişmelerin birçok özelliğini bağdaşabilir çelişmelere maletmek istiyor.

Çelişmeler savaşının mutlakiyeti (saltçılığı) ve çelişmeler arasındaki birliğin nispiliği (göreliliği) fikri, Marksist felsefenin temel fikirlerinden biridir. Ama Mao Tse-Tung, bu fikri, hayattan ayrılmış bir sofizm haline getiriyor: «Günlük hayatta görülen birlik, birleşme, bağdaşma, tekdüzenlik, ahenk, kararlılık (istikrar), denge, durgunluk, sükun, süreklilik, düzenlilik, yoğunluk, çekim vs. eşyaya nitelik kazandıran biçimlerdir. Oysa, varlığın parçalanması, birliğin,

birleşmenin, ahengin, kararlılığın, dengenin, durgunluğunu, sükûnun, sürekliliğin, düzenliliğin, yoğunluğun, çekimin bozulması, ve karşıt hale geçmesi, eşyanın niteliğini değiştiren biçim görünüşleridir.» Marksizm hiçbir zaman, birliğe, bağdaşmaya, ahenge, kararlılığa, durgunluğa, sükûna, dengeye, aynı nitelikte olan görüngüler (olaylar) diye bakmaz. Mao Tse-Tung'un, toplumun nitel değişikliklerinde, toplumun ilerici hareketinde, birliğin rolünü hesaba katmayan düşüncesini kabul etmemiz imkân dışıdır. Çünkü bu mantığa göre, birlik, ancak gerici bir rol oynayabilir. Çinli yöneticiler için birlik, ancak durgunluktur, oysa karşıtların savaşı ilerlemedir. Bundan çıkarılan sonuçlar ve politik hareketler daha da ileriye götürülüyor.

Soysuzlaştırılmış diyalektiğin kanunlarına göre, birliğin durgunluk olduğunu, çelişmeler savaşının da hareket kaynağı olduğunu kabul edersek, parti hayatının, komünistler arasındaki savaşla tayin edildiği sonucuna varırız. Böyle bir sonucu kabul etmek, komünist hareketi birliğinin mutlaka yok edileceğini, başarıya ancak parçalanma, komünist fraksiyonların savaşı ve anlaşmazlıkları yolu ile ulaşılacağını, Çinli yöneticilerin yürüttüğü fraksiyoncu faaliyetin tamamiyle haklı ve doğru olduğunu kabul etmek olur. «Birlik-savaş, hattâ parçalanma, yeni bir temel üzerinde yeni birlik; işte dünya işçi hareketini geliştiren diyalektik» formülünü kullanan Çinli yöneticiler, bu anda komünist partilerinin birliğini bozmağa çalışıyorlar.

Gerçekte bu parçalayıcı faaliyet yeni değildir; sözde-diyalektik muhakemelerin amacı, bu faaliyeti ideoloji alanında haklı göstermektir. Çu-Yang şöyle diyor: «Dünyada herşey ikiye bölünmeye gider. Nazariyeler için de durum aynıdır. Her devrimci bilimsel teoremin iç gelişmesi kaçınılmaz karşıtını, yani aksi devrimci; bilim aleyhtarı bir teori doğurur.» Çu-Yang'ın «aksi devrimci bir akımın kaçınılmaz ortaya çıkışı» ile ne demek istediğini, toplumsal bağdaşmaz çelişmelerin bağdaşabilir çelişmeler haline gelmesi, ve bağdaşabilir çelişmelerin bağdaşmaz çelişmeler haline gelmesi teorisi bize açıklar. Mao Tse-Tung'a göre: «Görüngülerin konkre gelişmesi temelinde, önceden bağdaşabilen bazı çelişmeler bağdaşmaz çelişme haline gelir; bazı bağdaşmaz çelişmeler ise, gelişerek bağdaşabilir çelişme haline gelir.»

Bu geçişin mümkün olduğunu göstermek için, kullanılan fikir ve deliller hangileridir? Tek ölçü, uygulanan politikanın doğru olup olmaması: «İşçi sınıfı ile milli burjuvazi arasındaki çelişmelerin ... özü bağdaşmazlıktır. Ama ülkemizin konkre şartları içinde, bu iki sınıf arasındaki bağdaşmaz çelişmeler, doğru ayarlanırsa, bağdaşabilir çelişmeler haline getirilebilir, bunlara barışçı çözüm yolları bulunabilir; onları hatalı bir şekilde ayarlırsak, milli burjuvaziye karşı birlik, eleştirme ve eğitim politikası uygulamazsak, milli bur-

juvazi bu politikayı kabul etmezse, işçi sınıfı ile milli burjuvazi arasındaki çelişmeler, bizimle düşmanlarımız arasındaki çelişmeler haline gelir.»

Bu cümlelerdeki sübjektiflik apaçıktır. Mao Tse-Tung'a göre, çelişmeleri çözme metodlarını tayin eden bu çelişmelerin karakteri değil; aksine, çözme metodu, politik hareket metodu, çelişmelerin karakterini değiştiriyor. Oysa gerçekte, işçi sınıfı ile milli burjuvazi arasındaki çelişmeler, daima bağdaşmaz çelişmelerdir. Barışçı veya barışçı olmıyan yollarla çözümleri, çelişmelerin karakterini, sosyal özünü *tayin etmez*, sadece çözme yolunun biçimini *tayin eder*. Bu çelişmelerin çözme yollarını ve sürelerini tayin eden her ülkenin konkre şartlarıdır. Tecrübe bize şunu gösterir: Milli burjuvazi, iktidarı eline almış halkla yayana uzun bir yol katedebilir; milli burjuvazinin yeni toplumu kurma işine katılabilmesini sağlayacak yeni biçimler bulunabilir.

Üzerinde durulacak bir nokta da şudur: Mao Tse-Tung, bağdaşabilir çelişmelerin bağdaşmaz çelişmeler haline getirilmesi tezini, partinin iç münasebetlerine de uyguluyor. Mao Tse-Tung'a göre, partinin bir iç savaşında, partililerin bir kısmı görüşlerinde direnirse, diğer partililerle anlaşmaya varmazsa, bağdaşabilir çelişmeler bağdaşmaz çelişme haline gelir. «...Hattâ işlemiş olanlar bu hatalarında ısrar ederse, onları daha da derinleştirirse, bu çelişmeler bağdaşmaz çelişme haline gelebilir.» O zaman, bu çeşit çelişme, halkla halkın «düşmanları» arasındaki çelişmeler gibi çözülür. Başka bir deyişle, Çinli yöneticilere göre bütün metodlar, bütün usuller, hattâ şiddet bile uygulanabilir.

Bu düşünceden hareket eden ÇKP yöneticileri, komünist partileri içinde parçalayıcı bir faaliyet yürütmeğe başladılar. Partilerin içindeki anlaşmazlıkların, taraflardan birinin yenilgisiyle çözülmediği takdirde, bağdaşmaz çelişme haline geldiğini düşünen Çinli yöneticiler birliği bozmaktan çekinmiyorlar. ÇKP yöneticilerinin açık tasdik ve yardımı ile, çeşitli ülkelerde, fraksiyoncu gruplar kurulu-
yor, «Marksist-Leninist partiler» olarak tanıtılıyor. Çinli yöneticiler, gerçek komünist partilerini ise, «revizyonizm» le suçlandırıyorlar. Yeni kurulan partilere, sadece beş on üye toplasa da, fraksiyoncu ve parçalayıcı faaliyetlerini yürütmek için büyük paralar sarfediliyor. Şimdi de ÇKP yöneticileri, bu grupların komünist partiler olarak tanınmasını istiyorlar. Örneğin, SBKP Merkez Komitesine gönderdikleri mektupta, şunu iddia ediyorlar: «Avustralyada, E. Hill'in temsil ettiği bir parti ile L. Sharkey'nin temsil ettiği bir parti bulunuyor. Hill'in partisi, Marksist-Leninist, Sharkey'nin partisi revizyonist bir partidir. Brezilyada durum aynıdır.»

Soyuslaştırılmış diyalektik benimsenip, birliğin tutucu olduğu kabul edilirse, her siyaset adamının ödevi, bu birliği bozmak, her

çareye başvurup çelişmeler yaratmak ve yaymak olur. Sosyalist sisteme karşı Çinli yöneticilerin uyguladıkları metod budur. Sosyalizmi kurma işinde ödevlerin yerine getirilmesinde karşılıklı yardım gerektiği Marksist düşüncesine uymayan Çinli yöneticiler, her ülkenin ancak kendi güçlerine dayanması gerektiği otarşik prensipini ileri sürdüler. Bu ise, sosyalist ülkelerin birliğini tehlikeye düşürüyor. Çinli yöneticilerin, kadın teşkilâtları, sendika teşkilâtları, gençler teşkilâtları gibi, milletlerarası demokratik örgütlerin içinde de yürüttükleri parçalayıcı faaliyetin nedeni bu prensiplerdir.

Bu delilleri göz önünde tutarsak, ÇKP yöneticilerinin komünist hareketinin büyük çoğunluğuna karşı kullandıkları polemik metodlarının, iftira kampanyalarının, politik entrikaların nedenlerini daha kolay anlarız. Çinli yöneticilerin mantığı çok ilkindir: Ya dünya komünist hareketi Çinli yöneticilerin düşüncelerini benimsiyecektir, ya da komünist hareketinin içindeki savaş, bağdaşmaz bir çelişme haline gelecektir. Bu mantığın sonucu olarak, Çinli yöneticiler açısından, dünya komünist hareketinin genel hattına karşı yönelmiş bütün metodlar, bütün hareketler mubahtır. Artık burada söz konusu olan diyalektik değil, sadece bir politik şantajdır.

Çelişmeler meselesi ve toplumsal pratik

Gördüğümüz gibi, komünistler bugün, iki ayrı diyalektik anlayış karşısında bulunuyorlar: Bilimsel, Marksist-Leninist diyalektik anlayış ile, soyut, sübjektif, «Maocu» diyalektik anlayışı. Ama bu iki anlayış arasındaki fark ne soyut, ne de teoriktir. Bu iki felsefi hat, dünya komünist hareketinde *iki ayrı politik anlayışı*, barış, savaş, devrim, sosyalizmin ve komünizmin kurulması gibi, insanlığı ilgilendiren meselelerde iki ayrı görüşü dile getirmektedir. Bu anlayışlardan biri Marksist; öbürü dogmatik, neo-troçkist, milliyetçidir.

«Çinlileştirilmiş diyalektiğin» en zayıf noktası, yalnızlığı, hayatın gerçeklerinden korkusu, insanlığı ilgilendiren gerçek çelişmelerden çekinmesidir. Bu diyalektiğin çelişmeler konusunda kurmuş olduğu soyut şemalar, dünya devrimci sürecinin gelişmesiyle ilgili soyut kavramlara uygun düşmektedir.

Çağımızın temel çelişmesi meselesini kısaca inceliyelim: Komünist ve işçi partileri, derin ve uzun bir incelemeden sonra, bugünkü başlıca çelişmenin, dünya kapitalizmi ile dünya sosyalizmi arasındaki çelişme olduğunu oybirliği ile kabul ettiler. Çünkü iki sistem arasındaki savaş, insan toplumunun gelişmesindeki temel eğilimi tayin ediyor; bütün dünyada, ve bütün ülkelerdeki sınıf güçleri dengesini aksettiriyor. Bu temel çelişme, dünya alanındaki kanunî bütün çelişmeleri kesinlikle etkiliyor. İnsanlığın kaderini tayin eden, sosyalist sistemle kapitalist sistem arasındaki savaştır.

Ama Çinli yöneticiler, bugünkü şartlar içinde başlıca gelişmenin ezgi altında yaşamış ve yaşayan halklarla, emperyalizm arasındaki çelişme olduğunu ispatetmek için büyük emekler sarf ediyorlar. ÇKP Merkez Komitesi niçin bu iddiayı ileri sürdü? Hani Mao Tse-Tung'un eserlerinde andığı Marksist diyalektiğin tezlerine göre de başlıca çelişme, gelişmenin temel eğilimini tayin eden çelişmedir. İnsanlığın toplumsal kurtuluşunun olgunlaşan ödevleri, sadece millî kurtuluş yolu ile sağlanabilir mi?

Komünist partilerinin dokümanlarına göre, dünya devrimci süreci, çağımızın üç büyük hareketinin organik birliğidir: Sosyalist ülkelerin dünya kapitalizmine karşı yürüttüğü savaş, kapitalist ülkelerde işçi sınıfının yürüttüğü devrimci savaş, ezgi altında yaşayan halklarla gelişmekte olan genç devletlerin emperyalizme karşı yürüttüğü savaş. Emperyalizmin yok edilmesi, bu üç devrimci akımın birleşmiş gayretleriyle sağlanabilir. Çinli yöneticilerin ileri sürdüğü formül, bu güçler arasındaki birliğin bozulmasına, emperyalizme karşı yürütülen ortak savaşın güçsüz düşmesine götürür.

Çinli yöneticilerin savaş ve barış anlayışı da bu derece şematiktir. Dünya sosyalizminin günden güne artan gücünü, halkların barış uğruna yürüttükleri güçlü savaş, termonükleer silâhların korkunç gücünü, ve kapitalist ülkelerde yönetici sınıflar arasında bu nedenlerin etkisiyle çıkan çeşitli görüşleri hesaba katan komünist partileri, *bir termonükleer dünya savaşını engellemek zorunluluğunu ve imkânını ileri sürdüler*. Bunu yapmakla, komünist partileri, meselelerin bütün yönleriyle nasıl incelenmesi gerektiğini gösterdiler; sonuçları konkre gerçeklerden çıkarmasını bildiler; belirli bir amaca yönlendirilmiş hareketin, diyalektik ile politika arasında verimli birliğin güzel bir örneğini verdiler.

Ama Çinli yöneticiler, bu meselelerde de soyut karşıtlıklar kullanırlar: «Barış savaşa götürür; savaş barışa; kötülük iyiliği izler; iyilik kötülüğü izler.» Mao Tse-Tung'a göre: «Belirli şartlar içinde, yötülük iyi sonuçlar doğurabilir; iyilik de kötü sonuçlar doğurabilir.» 2000 yıl önce Lao-Tsi şöyle diyordu: «Bahtsızlık, mutlulukta yaşar. mutluluk da bahtsızlıkta.» Bu soyut mantık oyunlarını pratik dile geçirince, Mao Tse-Tung'un savaş konusundaki açıklamaları da aşağı yukarı şu şekle giriyor: Emperyalistler savaşa kalkışırsa, korkmamız için sebep yok. Süphesiz, savaş çok büyük felâketler doğuracaktır. Belki 900 milyon ölecektir. Ama «bahtsızlıkta mutluluk yaşar». Emperyalizm yok edilecektir, emperyalizmin yıkıntıları üzerinde yeni bir uygarlık gelişecektir. Bu da iyilik olacaktır. Ölen 900 milyon insanın yerine de başka insanlar dünyaya gelecektir.

Bu korkunç açıklamanın üzerinde durmak gereksiz, ama insanın aklına şu soru geliyor: Mao Tse-Tung, bu 900 milyon insana, ölmeyi, yeni bir uygarlığın kurulacağı toprağı zenginleştirecek «tarihin

gübresi» olmayı isteyip istemediklerini sordu mu? Komünistler, insanlara, bu felâketlerden geçmeden, uygarlığa götürecek başka yollar teklif edemiyorlar mı?

Şimdi de dünya devrimci sürecinin gelişme meselelerini gözden geçirelim. Bugün çeşitli ülkelerde devrim, genişliyen ve gelişen dünya sosyalizmi, güçsüzleşen dünya kapitalizmi, ve genç ülkelerde halkların yürüttüğü savaşlar içinde gelişmektedir. Devrim, barış içinde yanyana yaşama, gelişmiş kapitalist ülkelerde yüksek ekonomik konjonktür, ve işçi sınıfının elde ettiği önemli toplumsal kazançlar şartları içinde kendine yol açıyor. Proletarya günden güne daha iyi örgütlendiği gibi, devrimin karşısında, gittikçe kurnazlaşan, manevra yapmasını bilen bir burjuvazi var. Devrim, çok çeşitli sınıf güçleri ve parti dengeleri, çeşitli milli ve tarihsel eğilimler arasında gelişiyor. İşte bu yüzden, örneğin, İngilterede, İtalyada, İsveçte, Venezüellada, Endonezyada, Hindistanda, devrim kanunları ayrı ayrı işliyor. Kapitalist dünyada, komünist partilerinde gittikçe artan bir politik ve teorik olgunluk, gittikçe yükselen bir tarihsel sorumluluk şuuru görülüyor. Komünist partileri, devrimin gelişme imkânlarını savaş biçimlerini ve metodlarını işliyor. Böylelikle, Lenin'in tavsiyesini yerine getiriyorlar: *konkre durumun konkre incelenmesi yapılmalıdır*.

Oysa Çinli yöneticiler bu tavsiyeyi unuttular. Lenin'in «görüngü (olay) kanundan zengindir» sözünü unuttular. Son açıklamalarının birinde, halkların yürüttüğü devrimci savaşın bilânçosunu yapan Çinli yöneticiler, bu bilânçodan temel dedikleri sonuçlar çıkardılar. Bu sonuçlar nedir?

«Her şeyden önce, şiddet kullanan devrim, proletarya devrimlerinin genel kanunudur. Proletarya, silâhlı savaş yoluyla (demek ki burada şiddet kullanma, silâhlı savaşla bir tutuluyor. A. S.) eski devlet mekanizmasını yıkmalı, proletarya diktatoryasını kurmalıdır. Bu işi yaptıktan sonra ancak proletarya sosyalizme geçişi gerçekleştirebilir.» (Jenmin Jibao ve Huntsi'de çıkan 8-ci makale.) Makale şöyle devam ediyor: İşçi sınıfı kapitalizme karşı, baskı altındaki ülkelerin halkları emperyalizme karşı savaşmaktır. İşçilerle köylüler arasındaki birlik kuvvetlenmeli, günlük menfaatleri elde etmek için yürütülen savaş, son amaçları sağlamak için yürütülen savaşla birleşmelidir. Kapitalist ülkelerde savaş proletarya partileri yönetmelidir. v. s.

Kesin bir dil kullanan bu dokümanda, konkre bir hareket programı, belirli bir ülkenin belirli şartları içinde, devrimin hangi yollarla, nasıl hazırlanacağını, nasıl yönetileceğini anlatan konkre bir açıklama yok. Hiç şüphesiz, burjuvazi ile prelotarya arasındaki çelişme çözülmelidir. Bunun aksini iddia eden yok. Mesele, bu çelişmenin nasıl çözüleceğidir, çünkü devrimci şiddet sadece silâhlı savaş, vatan-

daş harbi demek değildir. Şu soruları cevaplandırmak gerekiyor: Yüksek ekonomik konjonktür şartları içinde, yığınlar nasıl kazanılır? İşçi sınıfının birliği nasıl sağlanır? Tekellere karşı cephe nasıl kurulur? Devrimci durumun olgunlaşması nasıl hızlandırılır? Asgari zararlar, iktidar nasıl ele geçirilir? ÇKP-nin dokümanları bütün bu sorulara tek bir cevap verir: Silâhlı savaş. Çinli yöneticiler, Lenin'in sosyalizme geçiş şekillerinin çok çeşitliliği ve bolluğu fikrini, insanı şaşırtan bir inatla reddediyorlar.

Bu çeşitli şekillerden biri, sosyalizme barışçı yollarla geçiş şeklidir. Bu şekil, ülkelere göre, başka başka şekiller alacaktır. Örneğin, bir ülkede, sosyalizme geçiş, halk yığınlarının yürüttüğü politik savaşlar, büyük grevler, gösterilerle sağlanacaktır. Başka bir ülkede, iktidarı ele geçirmek için yürütülen savaş, yığın hareketlerine dayanan parlamento faaliyeti şeklini alacaktır. Yine başka bir ülkede, halk yığınları, devlet mekanizmasını kontrol altına alacak, arkasından iktidarı ele geçirecektir. Yahut da, geniş halk yığınları, tekelci burjuvaziye karşı sürekli bir şekilde saldırarak, durumları gittikçe sarsılan yönetici sınıflar iktidardan uzaklaştırılacaktır. Barışçı yollarla geçiş, başka, hiç beklenmiyen şekiller de olabilir.

Birçok ülkede ise, iktidara silâhlı, barışçı olmıyan yollarla geçilecektir. Ama bu şartlar içinde de devrim, çok çeşitli şekiller ve metodlarla gelişecektir: Bazı ülkelerde, genel silâhlı ayaklanma, arkasından halkın büyük çoğunluğunu sürükleyebilir; bazı ülkelerde, partizan (çete) savaşları, vatandaş harbi haline gelecektir; devrimci güçler, askeri bir hükümet darbesi yaptırabilir, ordu çok önemli bir rol oynayabilir. Yahut da devrimci güçler, yabancı bir askeri müdahaleye karşı savaşabilir. Bütün bu şekiller, aralarında karışıp yeni şekiller doğurabilir. Nihayet, barışçı yollarla barışçı olmıyan yollar bir arada kullanılabilir; savaşın barışçı şekillerinden, birdenbire barışçı olmıyan şekillerine geçilebilir.

Tarihteki ani değişiklikleri anlıyabilmek için diyalektik metodun önemi büyüktür. Birdenbire değişen durumlar zinciri karşısında, Lenin, leyhte, aleyhte bütün unsurları, konkre tarihsel münasabetleri değerlendirmek zorunda olduğu zaman, durumu incelerken, daima diyalektik metodu kullanmıştır.

Lenin komünistlere, bütün dünyada edinilen tecrübelerin sentezini, diyalektik bir şekilde kurmayı öğretti: *«Gerçek devrimci için en büyük, belki de tek tehlike, devrimciliği fazla mubalâğa etmek, devrimci metodları tam zamanında ve etkili bir şekilde uygulamanın şartlarını ve sınırlarını unutmaktır. Birçok gerçek devrimci, devrimi büyük D ile yazmağa, devrime âdeta ilâhi bir anlam vermeğe başlayınca, bu şaşkınlığa düşünce, soğukkanlılıkla düşünemez hale gelince, hangi anda, hangi şartlarda, hangi faaliyet alanında devrimci olarak hareket edileceğini; hangi anda, hangi şartlarda, hangi faaliyet alanında*

reformcu faaliyete geçmek gerektiğini hesaplama yeteneğini kaybettikleri zaman, perişan olurlar. Gerçek devrimciler, meseleleri iyi ve açık görme yeteneğini kaybedip, «büyük, muazzam, dünya devrimi» nin hangi şartlarda, hangi faaliyet alanında olursa olsun, bütün meseleleri devrimci yollarla mutlaka çözeceğini sandıkları zaman, mahvolurlar; dış bir yenilgiye uğramak anlamında değil, davalarında iflâs etmek anlamında mahvolmak.»

Lenin'in bu sözleri, meseleyi gerçekten diyalektik bir şekilde koymaktadır. Hızla değişen durumun incelenmesi, taktiğin esnekliğine, yardımcı güçlerle doğru münasebetlerin kurulmasına, gerileme ve saldırma bilimine, teşebbüsü ele geçirme, en uygun durumlarda ve en elverişli alanlarda düşmanı sınıf savaşlarına zorlama sanatına bilimsel bir temel sağlamaktadır.

Hiç şüphesiz, bugün ezgi altında yaşayan halklar, ve gelişmekte olan genç ülkeler halkları ile emperyalizm arasındaki çelişmelere en çabuk, en mükemmel çözüm yolu bulmanın tarihsel önemi çok büyüktür. Ama meseleye demagojik değil, pratik bir şekilde yaklaşmak isteniyorsa, bu çelişmeyi çözmeye yolları, metodları, araçları, konkre bir şekilde belgelenmeli ve belirtilmelidir. Bu soruya verilecek cevabı ise, konkre tarihsel durumlar belgiler. Bazı ülkeler siyasi bağımsızlığa daha kavuşmamıştır, bu bağımsızlığı elde etmeleri gerekiyor; bazı ülkelerin ekonomik bağımsızlığı yok; bazıları kapitalist olmıyan gelişme yoluna girmiştir, ama büyük zorluklarla karşılaşılıyor; bazılarında ise, gerici güçler hüküm sürüyor v.s.

Ama ÇKP yöneticilerinin, bütün bu zor sorulara verdikleri cevaptir: Silâhlı savaş. Düşman güçlü imiş, yığınlar savaşa hazır değilmiş, umurlarında değil. Sözde—diyalektik bu meseleye de yetişiyor. Mao Tse-Tung'un 1945'de dediği gibi: «...gericiler ne kadar çok insan öldürürse, devrimci güçler o kadar gelişir, gerici güçlerin sonu de o kadar yaklaşıp... Bu değişmez bir kanundur...» (Mao Tse-Tung'un emperyalistleri ve bütün gerici güçleri kâğıttan kaplanlara benzeten söylevi.) Çinli filozoflara göre, burada «diyalektik» şöyle işler: Ne kadar çok devrimci öldürülürse, kalanlar o kadar çok gazaba gelir, intikama susar, emperyalistlere karşı o kadar direnir ve savaşır. Neticede zafere yine onlar ulaşacaktır. Böylece yenilgi zafer haline gelecek, diyalektik çelişme çözülecek, «kötülük iyilik olacaktır».

Bu konunun daha birçok başka görünüşü incelenebilir. Ama bütün bu görünüşler, bu sözde-diyalektigin Marksizmden ayrı düştüğünü, devrimci pratikle ilgisi kalmadığını gösterir. Soyut şemalar devrime yardım etmez, onu engeller.

*

Çinli yöneticilerin felsefi anlayışları ile uyguladıkları pratik politika birbirine bağlı, birbirini etkiliyor. Felsefe alanında, yürüttük-

leri faaliyetin ağırlık merkezi, çelişmelerin keskinleştirilmesi, çelişme olmadığı halde, çelişmeler yaratılmasıdır.

Politika alanında Çinli yöneticiler, sınıflar, milletler, devletler, sosyal gruplar, siyasi bloklar, partiler arasındaki münasebetlerin bozulmasına ısrarla parmak basıyorlar. Barış içinde yan yana yaşama prensipini reddediyorlar, milletlerarası gerginliğin «olumlu etkisi» fikrini savunuyorlar. Devrimci savaş alanında, silâhlı savaş şekillerini fazla değerlendiriyorlar, devrimin barışçı gelişme şekillerini küçümsüyorlar. Kardeş partilere gönderdikleri raporlarda, Çinli yöneticiler, fraksiyonların, fraksiyonlar arasındaki savaşların gerektiğini söylüyorlar, dünya komünist hareketinde parçalanmanın kaçınılmazlığını iddia ediyorlar. Bütün bunlar, bize, Çinli yöneticilerin sözde-diyalektiği hatalı politik amaçlarının hizmetine koştuklarını gösterir.

Çelişmelerin genelliği ve gerçeğin konkre niteliği meselesindeki felsefi ve politik tarafların incelenmesi, bize, Mao Tse-Tung'un sözde-diyalektiğinin, devrimci harekette, metodolojik silâh olarak değersizliğini gösterir. Bu mekanist, sübjektivist diyalektik, politikada voluntarizme, avantürist hareketlere, teşebbüslere ancak bir metodolojik temel ödevini görür. Gerek iktidarda bulunan, gerekse iktidarı elde etmek için savaşan kardeş partilerin yürüttükleri politik çalışmaların temeli ise, Marksist-Leninist diyalektiktir. Bu Marksist-Leninist diyalektik, toplumun sosyalist temeller üzerinde kurulmasının, ve bütün dünyada komünizmin zaferi konusunda olgunlaşmış ödevlerin yaratıcı şekilde gerçekleştirilmesinin gerekli ve kaçınılmaz şartıdır.

Emekçi yığınlarının birliği ve bu birliğin sosyalizmin kuruluşunda oynadığı rol

Paul Verner

İşçi sınıfının ve bu sınıfın savaşçı Marksist-Leninist partisinin yöneticiliği altında, emekçilerle halkın bütün demokratik güçlerinin birliği, sosyalist devrimin temel kanuniyetlerinden biridir. İşçi sınıfının önderliği altında böyle geniş bir cephenin kurulması, gerek devrimin zaferini, gerekse yeni toplumun kurulmasını sağlamak bakımından zaruridir. Bu, Marksizmin-Leninizmin en önemli gerçeğidir.

Devrimci birlik politikasının teorik temelleri, Marksizmin klâsikleri, özellikle Lenin tarafından işlenmiştir. Lenin'in dediği gibi: «Çeşitli faaliyet alanlarında, komünist olmıyanlarla birlik sağlanmadıkça, komünist toplumunu kurma meselelerinde hiçbir başarı elde edilemez.» Fakat bugüne dek, dogmatikler bu temelleri yanlış anladılar, yanlış anlattılar. Bazı dogmatiklere göre, işçi sınıfı ile toplumun diğer sınıf ve tabakaları arasında kurulacak birlik ancak felâket doğurur. Böyle bir birlik proleteryanın sınıf menfaatlerini unutturur; bu birlik, devrime bir ihanettir. Başka bir teze göre de: Proletarya iktadara geldikten sonra, sosyalist düzenin kuruluşu ilerledikçe, sınıf savaşı da keskinleşir. *Pratikte*, bu tezin anlamı şudur: İktidarı eline geçiren proletarya, devrimi sağlamak için işçi sınıfına yardım etmiş olan eski müttefiklerini hemen ortadan kaldırmalıdır. *Teorik* anlamı ise: Sosyalist devrim geliştikçe, bu devrimin sınıf temeli darlaşır, bütün halka özgürlüğü ve mutluluğu getirecek olan sosyalizm de, mutlu bir azınlığın özgü bir cenneti halini alır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinin gelişmesi, Alman Birleşik Sosyalist Partisinin uyguladığı politika, bu dogmatik düşüncelerin anlamsızlığını ispatlamıştır. Alman Birleşik Sosyalist Partisinin uyguladığı politika, bize emekçilerle bütün demokratik unsurları arasında kurulan birliğin verimliliğini, yeni toplumun kurulmasında bu birliğin kuvvetli bir manivelâ olduğunu gösteriyor.

Şüphesiz ki işçi sınıfı ile bütün emekçiler arasında kurulan birlik, çeşitli şekiller alabilir. Bu şekiller, ülkenin ekonomik, sosyal ve politik durumu, ülkenin milli özellikleri, gelenekleri, ülke alanında ve milletlerarası alanda güçler dengesi gibi, konkre şartlara bağlıdır. Demokratik güçler arasındaki birliğin örgütlenme şekli, çok önemli

bir meseledir. Birliğin politik alanda rol oynayabilmesi, ve sosyal ilerlemeyi sağlayabilmesi, bu örgütlenme şeklinin doğru olarak çizilmesine bağlıdır.

*Alman işçi hareketi tarihinde
yurtsever güçlerin birliği fikri*

Emekçi halkla, yurtsever güçler arasında, işçi sınıfının ve bu sınıfın partisinin yöneticiliği altında kurulacak birlik fikri, Alman halkının, özellikle XX. yüzyılda edinliği tarihsel tecrübelerin sonucudur.

Elli yıldan bu yana, Alman emperyalizmi ve militarizmi, anti-nasyonal ve anti-demokratik bir politika uyguluyor. Bu politika, Alman halkının en hayati temelleri, hattâ varlığı için büyük bir tehlikedir. Bu politika, yalnız işçi sınıfına karşı değil, bütün emekçilere, hattâ burjuvazinin büyük bir kısmına karşı yöneltilmiştir. Alman emperyalizmin çıkarları ile, büyük çoğunluğun menfaatleri arasındaki temel çelişme, yurtsever güçlerin tekellere karşı kurduğu geniş birliğin temelidir. Bu birliği örgütleyecek tek güç, halkın ve milletin menfaatlerini savunan işçi sınıfı ile bu sınıfın partisi idi.

Hitler iktidarı eline geçirmeğe çalıştığı devirde, Alman Komünist Partisi, faşistlerin saldırgan terör politikasına karşı, bütün milli ve demokratik güçleri birleşmeğe çağırdı. «Hitler demek, harp demek» şiarını kullanan Komünist Partisi, tek cephe kurmağa çalıştı. Faşist tehlikesini ortadan kuldırabilecek bu tek çözüm yolu, «Alman halkının milli ve sosyal kurtuluş programı»nda bilimsel bir şekilde incelenmişti (1930).

Faşizmin en karanlık günlerinde, illegal çalışan Alman Komünist Partisi, Hitler'i devirmek ve demokrasiyi zafere götürmek için korkusuzca savaştı. Komünist Enternasyonalinin VII. Kongresinde alınan kararları uygulayan Alman Komünist Partisi, Brüksel Konferansında işçi sınıfının iktidara geçmek için izliyeceği yolu gösterdi: Hitlerin diktatörlüğünü devirebilmek, Almanyada demokratik, anti-emperyalist bir rejim kurabilmek için, Alman proletaryası bütün müttefikleriyle, özellikle köylü emekçilerle birleşmelidir. Alman Komünist Partisi, Bern Konferansında, bu stratejik hattı daha da geliştirdi.

Harp yıllarının zor şartları içinde bile, özellikle faşistlerin Sovyetler Birliğine saldırısından sonra, Alman Komünist Partisi faşistlere karşı geniş bir halk cephesi kurmağa çalıştı. Parti Merkez Komitesinin, özellikle Wilhelm Pieck ve Walter Ulbricht yoldaşların teşebbüsü, Sovyet hükümetinin ve Sovyet Komünist Partisinin yardımıyla, Temmuz 1943-de Krasnogorsk-ta, (Moskova yakınlarında) «Hür Almanya» Milli Komitesi kuruldu. Böylece Hitler'e karşı kuru-

lacak Alman birliği yolunda önemli bir adım atılmıştı. Komitenin politikası, onun Bildirisi, bütün antifaşist güçlerin milli ve demokratik menfaatlerindeki özdeşliği, halkın bütün tabakalarından gelmiş Hitler düşmanları ile Komünist Partisinin politikası arasındaki dayanışmayı dile getiriyordu.

Faşizm yenilgiye uğradıktan sonra, Alman Komünist Partisi halk cephesi politikasına devam etti. Partinin hareket noktası Lenin'in tezi idi. Bu teze göre, kapitalizmden sosyalizme geçiş süresi içinde, işçi sınıfının ve komünist partisinin diğer sınıflara karşı takındığı tutum, toplumun gelişmesinde olağanüstü önemde bir etkidir. Lenin'in dediği gibi: «... İşçi sınıfından başka sınıf ve tabakaları *kovamayız, ezemeyiz, onlarla iyi geçinmemiz gerek. Çok uzun süre, çok yavaş çalışarak, çok tedbirli davranarak, onları değiştirebiliriz, değiştirmeliyiz, eğitmeliyiz.*»

Almanyanın özelliklerini göz önünde tuttuk. Çok sanayileşmiş bir ülke olan Almanyada işçi sınıfı önemlidir; proleter olmayan halk tabakaları da çok geniştir. Hareket noktamız bu konre şartlar ve geleneklerdi. İnsanlarımıza anlatmamız gereken gerçek şu idi: Milletimizin varlığını, gelişmesini, barış içinde yaşamasını sağlayabilmenin şartı, bütün halkın, tarihsel yönetici sorumluluğunu taşıyan işçi sınıfının ve partisinin etrafında toplanmasıdır.

Almanyada demokratik halk devriminin iki devresi ve komünist olmayan dost partilerin gelişmesi

Leninin öğütlerinden ve sınıf savaşının Almanyada geçirdiği tecrübelerden hareket ederek, Partimiz, 1945-te, kapitalizmden sosyalizme geçiş süresini *iki devreye* ayıran stratejik bir plân işledi. Bununla ilgili olarak Walter Ulbricht yoldaş şöyle dedi: «*Sosyalizm uğrunda neden hâlâ dolaysız savaş yürütmediğimizi soruyorlar. Bunun nedenleri çoktur. Sosyalist rejimin kuruluşu, işçi sınıfında, sınıf şuurunun çok yüksek, çok gelişmiş olmasını gerektiriyor. Ama sosyalizme geçebilmek için birinci şart, işçi sınıfının birliği, işçilerin köylülerle, aydınlarla, ve orta sınıfın demokratik tabakalarıyla birliğidir. Bu şartlar ancak ve ancak demokrasi uğrunda yürütülen savaşta sağlanabilir.*»

Partiiniz, gerek bu birliği, gerek demokrasiyi kurmak için savaşa girdiği zaman, birçok demokratik burjuva ve küçük-burjuva partileri mevcuttu.

İlk devrede, siyasi partilerin ve kitle örgütlerinin kurulmasına engel olan (bu partilerin, bu örgütlerin ilerici bir tutum takınmalarından korkuyorlardı), emperyalist işgal kuvvetlerinden farklı olarak, Doğu Almanyada, Sovyet işgal kuvvetleri, demokratik çevrelerin isteklerini anlayışla karşıladılar, bu çevreleri desteklediler.

Nazi Almanyasının yıkılışından tam dört hafta sonra, Sovyet askeri yönetimi tarihî 2 numaralı günlük buyruğunu yayınladı: «Almanya'da faşizmin kalıntılarını kökünden kazımak, demokrasinin, demokratik özgürlüklerin temelini kuvvetlendirmek, bu alanda geniş halk yığınlarının teşebbüs yeteneklerini geliştirmek amacıyla güden bütün antifaşist partiler, Almanyada Sovyet işgal bölgesinde kurulabilir, faaliyette bulunabilir.»

Bu milletlerarası hukuk temeli üzerinde, 1945-te, Komünist Partisi ve Sosyal Demokrat Partisinden başka, Almanyada Hristiyan Demokrat Birliği Partisi, ve Alman Liberal Demokrat Partisi kuruldu. Böylece Almanyada antifaşist demokratik rejimin kurulmasıyla, toplumun kapitalizmden sosyalizme devrimci geçiş süreci sırasında, yöneticiliği işçi sınıfına bırakan çok partili bir sistem meydana geldi. Bu sistem, Almanyadaki partilerin geleneklerini, sınıf yapımızı, demokratik halk devrimimizin istek ve ihtiyaçlarını hesaba katıyordu. Bu sistemin kurulmasına imkân veren ön şart, işçi sınıfındaki politik birlikti. Bu birlik 1946 Nisanında, Komünist Partisi ile Sosyal Demokrat Partisinin, «Almanya Birleşik Sosyalist Partisi» içinde birleşmeleriyle gerçekleşti.

Liberal Demokrat Partisinin etrafında toplananlar, özel işletme sahipleri, demokrat düşünceli kapitalistler, memurlar, burjuva aydınları, parlâmenter demokrasisinin geleneklerine bağlı küçük burjuva unsurlarıydı. *Hristiyan Demokratik Birliğini* destekleyenler, çeşitli sosyal tabakalara mensup dindarlardı. Bu partinin içinde işverenler, aydınlar bulunduğu gibi, dindar köylüler, işçiler de vardı.

Batı Almanyadaki partiler — Hristiyan Demokrat Birliği, Sosyal Hristiyan Birliği, Hür Demokrat Partisi—Weimar Cumhuriyetinin (1919—1933) eski burjuva partilerinin bir devamıydı. Ama Doğu Almanyada, Liberal Demokrat Partisi ve Hristiyan Demokrat Birliği yepyeni temeller üzerinde kuruldu. Antifaşist, antimilitarist ve antiemperyalist yönelişleriyle bu her iki parti, gerek Weimar Cumhuriyeti devrindeki partilerden, gerek bugün Batı Almanyadaki partilerden apayrı bir nitelik taşır. Bu iki parti, gereken bütün demokratik reformları daima desteklemiştir. İşçi sınıfının partisiyle daima işbirliği yapmıştır.

Adenauer'ın partisi, Hristiyan Sosyal Birliği, Batı Almanyanın emperyalist, militarist gerici çevrelerinin partisidir. Bu parti, harbcı, gerici politikasını uyguluyabilmek için, hristiyan inanç ve duygularını demagojik bir şekilde kullanıyor. Buna karşılık, Demokratik Alman Cumhuriyetindeki hristiyan demokratların prensip ve politikası, hristiyan dininin barış, insanîyet, sevgi prensiplerine uygundur. Hristiyan Demokrat Birliği, dindar halk tabakalarının günün temel meselelerini anlamalarına, hristiyan olarak sorumluluklarını

bilinçli bir şekilde kavramalarına yardım ediyor. Hristiyan Demokrat Birliğinin ve Liberal Demokrat Partisinin içindeki ilerici güçler, gerici güçlerin etkisini yok ettiler, parti üyelerine işçi sınıfı ile birliğin gerektiğini anlattılar, ve demokratik halk rejimimizin kurulmasına aktif bir şekilde katıldılar.

Çok tabii olarak, Hristiyan Demokrat Birliğin ve Liberal Demokrat Partinin bugünkü politik yapısı, bugünkü görünüşleri, gerici güçlerle ilerici güçler arasında sert bir savaşın sonucudur. Başlangıçta bu partiler tipik demokratik burjuva partileriydi. Hristiyan Demokrat Birliğinin yöneticileri arasında, Otto Nuschke, August Bach, Luitpold Steidle, gibi yurtseverler vardı. Ama İcra Komitesinde, Kaiser, Lemmer, Schreiber gibi, partinin gerici kanadının sözcüleri de bulunuyordu. Liberal Demokrat Partisinde, ilerici güçleri, Dr Wilhelm Kültz, Dr Hans Loch, Dr Schiffer, Dr Max Subbruch, Schirmer-Proscher, Dr Johannes Dickman temsil ediyordu. Ama yöneticiler arasında sağcı çevrelerin temsilcileri de görünüyordu.

Dr Koch, Moog, Lemmer, Kaiser, Rikmann ve benzerleri, bu burjuva demokratik partileri, işçi sınıfının partisine karşı kullanmak, demokratik güçlerin içindeki işbirliğini bozmak, ve ülkede yapılan demokratik reformları durdurmak için bu partilere girmişlerdi. Bugün, Batı Almanyada bulunan bu gericiler, bu partileri, «Komünizme karşı bir muhalefet» olarak nasıl kullanmak istediklerini anlatan cilt cilt kitap yazıyorlar. Yeltenmelerinin başarısızlığa uğraması, dünyada ve Almanyada güçler dengesindeki değişikliğin, ABSP-nin uyguladığı birlik politikasının, ve demokratik burjuva partilerinin içinde ilerici güçlerin esirgemediği çabaların sonucudur. Demokratik burjuva partilerinin içinde bulunan ve milli sorumluluklarını iyi anlayan ilerici güçler, sosyal ilerleşiş yolunda işçi sınıfıyla omuz omuza yürüdüler.

1948-de, iki demokratik küçük burjuva partisi kuruldu: Alman Demokratik Köylü partisi, ve Alman Nasyonal Demokrat Partisi.

Alman Demokrat Köylü Partisini yöneten, kurucusu Ernst Golderbaun'dur. Almanyada kurulan ilk, gerçekten demokrat köylü partisi olan bu parti, etrafına daha çok ufak ve orta köylüleri topladı. Birçok varlıklı köylü de bu partiye girdi. Köylü partisnin kurulması, işçi sınıfı ile köylü emekçilerin birliğini kuvvetlendirdi; tarımın sosyalizm yolundaki ilerleyişini hızlandırdı. Alman Nasyonal Demokrat Partisinin başkanı Lothar Boltz'dur. Bu partinin üyeleri, daha çok, eski Nazi partisnin taban örgütlerinde bulunmuş militanlar, burjuva ve küçük burjuva tabakalarından çıkmış Hilter ordusunun eski askerleri, eski subaylarıdır. Birçok sanatkar ve memur da bu partiye girdi.

Bu iki parti kurulduğu zaman, demokratik halk devrimimizin *ilk devresi* bitmek üzereydi. Emperyalizmin ve militarizmin politik

ve ekonomik temelleri yok edilmiş, tarım, sanayi, eğitim yeniden örgütlenmiş, bütün eski naziler kadrolardan çıkarılmıştı. Bu süreç sırasında, proleter olmıyan halk tabakalarının temsilcileri, sosyal gelişmenin, barışın ve demokrasinin ancak işçi sınıfının yöneticiliği altında gerçekleşebileceğini anlamışlardı. Ama devrimin ikinci devresine girerken, yani sosyalizmin temelleri atılırken, bir adım daha atmak, bu tabakalara şunu anlatmak gerekiyordu: Sosyalizmin kuruluşu bütün dünyada ve Almanyada, tarihsel bir gelişmedir; bu gelişme, proleter olmıyan tabakalara da mutlu, endişesiz bir gelecek sağlamaktadır. Küçük burjuva demokratik partileri, halkın çeşitli tabakalarına, bu geleceğe giden çeşitli yolları anlatabildiler. Bu partilerin yöneticileri, Demokratik Alman Cumhuriyetinde sosyalizmin kurulmasını desteklediklerini bildirdiler. Üyelerine, sempatizanlarına meseleleri anlattılar, anlatıyorlar.

Profesör Emil Fuchs'un Başkan Walter Ulbricht'e gönderdiği ve 32.000 imza taşıyan mektup, Hristiyan Demokratların politik çalışmalarının hristiyan çoğunluğunun tutumunu ne kadar olumlu bir şekilde etkilediğini gösterir. 9 Şubat 1961 tarihini taşıyan bu mektubunda, profesör Fuchs şu noktayı açıklıyordu: Demokratik Alman Cumhuriyetinde her gün daha çok hristiyan ve din adamları, bugün barışın ve gerçek hümanizmin ancak Demokratik Almanyada gerçekleşebileceğini anlamaya başlamışlardır. Bütün eski ilerici hristiyan gelenekleri, Demokratik Almanyada yaşamaktadır. Oysa, Batı Almanyada, hristiyan din ve inançları, komünizm aleyhtarlığı ile karıştırılıyor, insanlığa zarar verecek amaçları gerçekleştirmek için ideolojik bir silâh olarak kullanılıyor. . .

Hristiyan Demokratlar gibi, diğer demokratik partiler de, halkın siyasi ve mânevi birliğini geliştirmek, kuvvetlendirmek için, üyelerini olumlu şekilde etkilediler, sosyalizmin temellerini kurma işine yardım ettiler, sosyalist üretim bağıntılarının zaferi için savaştılar.

Sosyalizmin kuruluşuna yardım eden demokratik partilerin niteliği, amaçları değişti. Bugün dost partiler diyebileceğimiz bu partilerin yöneticileri, sosyalizmin kuruluşu programını olumlu bir şekilde karşılıyorlar. Bu yöneticilerin bu konudaki açıklamaları büyük bir anlam taşıyor. Örneğin, Nasyonal Demokrat Partisinin yöneticilerinden biri şunları söyledi: «Halkımızın yönetici gücü, Alman Birleşik Sosyalist Partisinin programı, biz nasyonal demokratlar için bir amaçtır, bir hareket plânıdır. Bu program, hayatımızın bir aynasıdır. Bu program, bizlere hep beraber yaptıklarımızı, her beraber kurduğlarımızı gösteriyor. İşçi sınıfı ile işbirliği yaparak, sosyalizmi büyük çapta kurmağa, Alman Demokratik Cumhuriyetimizi geliştirmeğe and içiyoruz.» Öteki partilerin yöneticileri de bu derece açık ve samimi bir dil kullandılar.

Bugün bu partiler artık sadece halkın bazı dar çevrelerinin menfaatlerini temsil etmiyor, sadece bazı sınırlı meselelerle yetinmiyorlar. Sosyalizmin kurulmasına katıldıkları için, daha aktif bir şekilde çalışıyorlar; gerek ekonomik, gerek politik bütün meselelerimizin çözümünde sorumluluklarını yerine getiriyorlar. Bu durumun sonucu olarak, dost partilerin içinde, eğitim meselesi de bambaşka bir şekil alıyor. Nasyonal Demokrat Partisi Yönetim Komitesinin 70-ci Kurultayında, eğitimdeki yöneliş şöyle anlatılmıştır:

«Bugün parti üyelerine: Parti üyesi olarak sorumluluklarını yerine getirmesi ve üye haklarını kullanması, yığınların sosyalist yarışmalarına aktif olarak ve candan katılması, Halk Cephesi kurumlarındaki çalışmasıyla, yaşadığı bölgede ekonomik ve kültürel hayatın kurulmasına yardım etmesi, her gün ve her yerde, devletimize ve partimizin ideallerine sadık olarak siyasi tartışmalar yürütmesi, *politika ve meslek alanlarında daha yüksek bir düzeye varabilmesi*, bağlı bulunduğu örgütün ve bütün partisinin büyük barışçı sosyalist taarruza başarı ile devam etmesini sağlayacak şekilde sorumluluklarını yerine getirebilmesiyle değer biçilmektedir.»

Bugün bütün dost partiler, daha iyi çalışmağa, devlet ve toplumla daha olumlu bir işbirliği yürütmeğe gayret ediyorlar. Kendi araç ve metodlarıyla, ortak meselelerin çözümüne yardım ediyorlar.

Partiler bloku ve Halk Cephesi, Demokratik Almanya Cumhuriyetinde geniş birlik politikasının konkre görünüşleridir

Harp bitince, partimizin ilk ödevlerinden biri, işçi sınıfı ile, yeni hayatın kurulmasına katılmağa hazır bütün demokratik güçler arasında birliği kurmak oldu. 11 Haziran 1945 tarihli Bildirisinde, Partimizin Merkez Komitesi, *antifaşist demokratik partiler arasında kurulacak geniş bir blokun* bu birliğe temel olabileceğini öne sürüyordu: «Hitler rejiminin kalıntılarını kökünden yoketmek, demokratik bir rejim kurmak için yürütülecek savaşta, bu blokun sağlam bir temel olabileceğini sanıyoruz.»

Liberal Demokrat Partisinin ve Hristiyan Demokrat Birliğinin yöneticileri, komünistlerin bu çağrısına hemen uydular, demokratik partiler arasında kurulacak bu Blok'a girmeyi kabul ettiler. Yeni küçük burjuva partileri, yani Demokrat Köylü Partisi ve Nasyonal Demokrat Partisi 1948-de, bir süre sonra da Alman Özgür Sendikalar Birliği, Alman Kadınları Demokratik Birliği, Özgür Alman Gençlik Birliği onlara katıldılar. Blok-a girmiş bütün partilerle sıkı bir işbirliği yapan Alman Birleşik Sosyalist Partisinin yardımıyla, işçi sınıfının tabii müttefikleri, Alman tarihinden çıkartılacak dersleri, yerine getirilecek toplumsal ve ulusal ödevleri anhyabildiler.

Wehner ve Ehrler gibi, Sosyal Demokrat Partisinin sağcı liderleri ile birlikte çeşitli komünist düşmanları, bizde demokratik haklar, demokratik özgürlükler olmadığını söylüyorlar. Cephemizde kararların çoğunluğa göre alınmadığını ileri sürerek, bu iftiralarını doğru göstermeğe yeteniyorlar.

Gerçekten kararlar çoğunluğa göre alınmıyor. Oybirliğine varıncaya kadar, meseleleri tartışıyor, açıklıyoruz. Bunu biz yapabiliriz. Emperyalist toplumda birbirine düşman, çelişen sınıflar var. Ama bizde, yönetici işçi sınıfı ile diğer bütün emekçiler arasında, temel meselelerde anlaşma tamdır.

Bu Bloкта, işçi sınıfının partisi, Alman Birleşik Sosyalist Partisinin yönetici rolü oynadığını gizlemiyoruz. Gerek partimiz için, gerek diğer partiler için, bu olay çok tabiidir. Kanaatimize göre, Demokratik Alman Cumhuriyetinde işçi sınıfının bölünmesine son verilmiş olması, gerici güçlerin, emekçilerin çeşitli tabakaları arasında düşmanlık yaratamaması, Alman halkı için büyük bir mutluluktur.

Bütün partilerin, bütün kitle örgütlerinin temsilcileri zaman zaman, yahut da gerektiği vakit, Blokun Kurultaylarında toplanıyorlar. Sıra ile çeşitli partilerin başkanlığında toplanan bu Kurultaylarda, politika, ekonomi, kültür alanlarında alınacak tedbirler tartışılır. Belirli bir meselede anlaşmaya varılıncaya kadar, her partinin, her örgütün, ortak ödevlerin gerçekleştirilmesine sağlayacağı yardım tespit edilir. Pratik tecrübeler, çalışma metodları incelenir, gereken tedbirler kararlaştırılır . . .

Partilerarası Kurultaylarda, incelenip tartışıldıktan sonra alınan önemli kararlar arasında şunları sayabiliriz: Nazilerin ve harp suçlularının mülklerinin, tazminat ödeneği verilmeden ekspropriye edilmesi (istimlâki); demokratik toprak reformu; kendi kendini idare eden bölgesel antifaşist demokratik kurumların kurulması; Halk kongresi hareketinin ve Halk Konseyinin kurulması; Geçici Halk Meclisinin yeniden örgütlenmesi; Alman Demokratik Cumhuriyetinin kurulması; sosyalizmin temellerinin plânlı kurulması; 13 Ağustos 1961 tarihli güvelik tedbirleri v.s..

1963 genel seçimlerinden sonra, Hıristiyan Demokrat Birliğinin temsilcisi başkanlığında toplanan Partiler Bloku, devletimizin gelişmesi bakımından büyük önem taşıyan meseleler tartıştı: Halk Meclisinin ilk toplantısı; hükümetin ve Devlet Savetinin terkihi meselesi; hükümetin deklârasyonundaki temel hat v.s. Blokun kararları, birliğimize çok hiddetlenen komünist düşmanları için büyük bir hayal kırıklığı oldu. Blokun kararları oybirliği ile alındı. Bununla beraber, demokratik partilerin Blok çalışmalarında, çelişmeler yok değil.

1945-den sonra, harp suçlularının ve harpte zengin olmuş vur-guncuların, sanayicilerin malları ekspropriye edildi. Bunun sonucu olarak, birçok küçük ve orta iş adamı, tekelci sermayenin ezgisinden kurtuldu. Bu iş adamlarının ilk bencil reaksiyonu, o devirdeki büyük ekonomik zorluklardan çıkar sağlamak oldu. Kapitalist gelişme ve spekülasyon olanakları çoktu, yeni sömürme şekilleri ortaya çıkabilir, gelişebilirdi. Köylerdeki durum, şehirlerdeki durumdan farklıydı.

İdeolojik ve politik bakımdan Blokun içindeki partilerin programlarında o devirdeki akımlar da belirdi: Üretim araçlarında özel mülkiyeti, özel teşebbüsü, serbest mal-para ekonomisinin zarureti savunular vardı. Bu istekler sosyalizmin zararına idi. Sosyalizmin menfaati bakımından, özel sektördeki işverenlerin ve küçük işletmeciler işverenlerin ve küçük işletme sahiplerinin girişim yeteneklerini boğmadan, kapitalist sömürmesinin gelişmesini durdurmak gerekiyordu.

Blok'ta işbirliği yapan partilerin çabalarıyla, sosyalizme giden, küçük ve orta iş verenlerin de kabul edebileceği yollar açıldı. O zamana kadar tek başına çalışan zanaatkarlar üretim kooperatiflerinde toplandılar. Yarı özel, yarı devlete bağlı işletmeler, satın alma kooperatifleri, komisyonlu ticaret sektörü kuruldu.

Dost partilerle aramızda çıkan ve çıkmış bütün çatışmalara böylece hep beraber çözüm yolları arıyor ve buluyoruz.

Federal Alman Cumhuriyetinde gerici güçler, bizdeki çok partili sistemin sadece şekli bir sistem olduğunu, dost partilerin de SED⁽¹⁾-nin peykleri olduğunu söylüyorlar. Ama olaylar bunu yalanlıyor. Alman Birleşik Sosyalist Partisiyle işçi sınıfının yönetiminde, emekçilerin bütün tabakaları, politik partiler, örgütleri, devletin idaresine katılıyor. Gerek Blok içinde işbirliği yapan, gerek devlet kurumlarında ve yığınları toplayan kurumlarda, demokratik partiler ve örgütler, eşit haklara sahiptir. Örneğin, bugünkü Halk Meclisinde her partinin 45 milletvekili var. Bölgesel Meclislerde, her partinin 300 milletvekili bulunuyor.

Kurulduğu günden beri, Halk Meclisi karnarasının başkanı, Liberal Demokrat Partisinden Profesör Dr Dikman'dır. Onun yardımcıları, Birleşik Sosyalist Partisinden, Hristiyan Demokrat Birliğinden, Demokrat Köylü Partisinden, ve Nasyonal Demokrat Partisindedir. Max Sevrin (Hristiyan Demokrat Birliği), Dr Lothar Boltz (Nasyonal Demokrat partisi), Dr Max Subrich (Liberal Demokrat Partisi), ve Paul Scholts (Demokrat Köylü Partisi), Dr Boltz aynı zamanda Dış İşleri Bakanı, Max Sevrin Sağlık Bakanıdır. Halk Meclisinin başkan yardımcıları arasında, her partiden birer temsilci

(1) (SED) Alman Birleşik Sosyalist Partisi.

bulunuyor: Gerald Götting (Hristiyan Demokrat Birliği), Henrich Homan (Nasyonal Demokrat Partisi), Manfred Gerlach (Liberal Demokrat Partisi), Hans Rits (Demokrat Köylü Partisi). Başkan yardımcılardan başka, Halk Meclisinde de her partiden birer temsilci bulunuyor.

Şüphesiz, ki çok partili sistemimiz, kapitalist ülkelerindeki çok partili sistemden çok başkadır. Örneğin, Federal Almanyada çok partili sistem, tekeli sermayenin emekçi halk üzerinde kurduğu diktatorya mekanizmasının bir parçasıdır. Bizde ise, çok partili sistem, gerek sosyal temeli, gerek ödevleri bakımından, proletarya diktatoryasının, halk idaresi mekanizmasının bir parçasıdır.

Ülkemizde, SED-den başka partilerin olması, bizde işçi sınıfından çıkmamış, eskiden proleter olmıyan partilerde, örgütlerde üye olarak çalışmış unsurların mevcudiyetinin sonucudur. SED- tek parti olsa, bu kimselerin. bu tabakaların menfaatlerini temsil eden parti olamazdı. Bugün bütün bu unsurlar, partileri yoluyla, düşüncelerini açıklayabiliyor, menfaatlerini savunabiliyorlar. Böylece de işçi sınıfı, yeni toplumu bütün halkın menfaatlerini hesaba katarak kurabiliyor. Cumhuriyetimizdeki demokratik ve yurtsever güçlerin yürüttüğü birlik politikasını şu şiar özetler: *«Hepimiz Cumhuriyete muhtaç, Cumhuriyet hepimize muhtaç.»*

Antifaşist demokratik partilerin, tek bir Blok içindeki işbirliği, halkımızda sağlamışan birliğin sonucudur. Bir yandan da, partilerin işbirliği, Demokratik Alman Cumhuriyetinde milli birliği kuvvetlendiren bir etkidir. SED ve dost partiler Blok' unun etrafında bir halk hareketi meydana geldi: Demokratik Almanya Milli Cephesi.

Bütün milleti içine alan bu Cephe, birlik ve haklı barış Halk Kongresi hareketi şeklinde 1947-de kuruldu. Bu hareketin amacı, Almanyanın Batılılar tarafından bölünmesine karşı yürütülecek savaşta bütün Almanları bir araya getirmektir. 1949-da, bu hareket Milli Cephe olarak gelişti. Milli Cephenin ödevleri, Halk Kongresi Hareketinin ödevleriydi. Ama zamanla, faaliyet alanı genişledi.

Sosyalizmin temellerini atma ve Alınan Halk Cumhuriyetini kurma, şehirlerde orta tabakaların sosyalizmin kurulmasına katılması, köylüler arasında, kooperatif hareketinin gelişmesi gibi önemli ödevler, Milli Cephenin özünü ve niteliğini değiştiren etkenler oldu. Walter Ulbricht'in dediği gibi: «Milli Cephe çok değişti. Antifaşist, demokratik hareket cephesinden çeşitli dinleri, çeşitli dünya görüşleri olan, demokratik düşünceli yurtseverlerin ve vatandaşların geniş sosyalist halk hareketi cephesi haline geldi. Bu yurtseverler, bütün çabalarını, bütün güçlerini, Demokratik Alman Cumhuriyetini kuvvetlendirmeğe, sosyalizmin büyük dâvasını gerçekleştirmeğe ayırıyorlar.»

Milli Cephenin faaliyeti, Demokratik Alman Cumhuriyetinde sosyalizmin kurulması alanında, çok önem taşıyan bir etkidir. Bu faaliyet, milli birlik meselesinin çözümünde de büyük rol oynayacaktır. Milli Cephe, büyük bir fenere benzetilebilir: Işınları Federal Almanyaya kadar giden, orada, milli birlik meselesine barışçı çözüm yolları umudunu uyandıran bir fener. Partilerarası Blok' la, Milli Cephe, Batıdaki Almanlara, gelecekte yerlerinin birleşmiş sosyalist Almanyada olabileceğini gösteren örneklerdir.

Milli Cephe içinde, çeşitli kademelerdeki komitelerinde, Milli Cephenin Milli Konseyinde, Cephenin Milli Kongresinde. SED, dost partiler ve bütün yurtsever güçler arasındaki işbirliği, SED-nin yönetimi altında her gün daha çok gelişiyor.

SED ve geniş birlik politikasının perspektifleri

Partimiz, diğer partilerle yaptığımız işbirliğine, Milli Cephenin ve Partilerarası Blokun faaliyetlerine büyük önem veriyor. Bu işbirliği, bu faaliyet, çok etkili oldu. Varlıklı köylülerin, tüccarların, özel işletme sahiplerinin, zanaatkarların, sosyalizmin kurulmasında yardımlarını sağladı. Milli Cephe ile Partilerarası Blok, kısa bir süre önce sosyalizmden çok uzak olan insanların sosyalist eğitimini sağlıyor. Kanaatimize göre, bugün, Demokratik Almanya Cumhuriyeti sosyalizmi büyük çapta kurmakla meşgulken, demokratik partilerin ve Milli Cephenin önemi azalmadığından maada, artıyor. *Blok içindeki partiler sosyalizmi hep beraber kuruyorlar.*

Bazı yoldaşlar, hattâ Partimizin bazı komiteleri, diğer partilerin yöneticilerine ve üyelerine karşı sabırsız davranıyor, tekliflerini hesaba katmıyor, onlara güvenmiyorlar. Bu tutumun nedeni şudur: Bu yoldaşlar, ya bilinçli, uzun vadeli birlik politikamızı iyi anlamıyor, ya partimizin kararlarını üstün körü inceliyor, yahut da kendilerini beğenmiş insanlardır. Dost partilerle yürütülen işbirliğini daha da geliştirmek isteyen partimizin direktiflerine uymıyan bu yoldaşlar, bu partilerin önemini anlamış değiller.

Bu duruma son vermek isteyen SED Merkez Komitesi, bütün kararlarında, parti üyelerine, dost partilerle işbirliğinin faydalarını göstermeğe çalışıyor. Örneğin, 1963 Kasım toplantısında, SED Merkez Komitesi şehir mahallelerinde, halk arasında yürütülen siyasi çalışmalar konusunu inceledi. Kararda şunları okuyabiliyoruz: «Yeni kurulan mahallelerin çoğunda, partimizin eğitim büroları işlemeğe başladı. Bu büroların propaganda alanında önemi büyüktür. Yoldaşlarımızın büyük çoğunluğu partinin direktiflerini iyi kavradı. Dost parti üleriyle, partisiz vatandaşlarla işbirliği yapmağa çalışıyorlar. Ama bazı yoldaşlar, 6 Ağustos 1963 tarihli kararı uygulamak, sorumluluklarını bilinçli bir şekilde anlamadılar. Bu kararı

uygularken, Blok içindeki partilerin üyeleriyle ve partisiz vatandaşlarla işbirliği yapmak gerekiyor. Ne yazık ki, sekte hareket eden yoldaşlar çoktur. Bazı yoldaşlarımıza göre, dost parti üyeleriyle patisiz vatandaşlar politik eğitim sitemimize katılmamalıdır. Bu anlayış baştan aşağı yanlıştır.»

1962 Parti seçimleri münasebetiyle *Neues Deutschland* gazetesine verdiği bir mülâkatta, Walter Ulbricht yoldaş, partimizin yönetici rolü ile, yürüttüğü birlik politikası arasındaki bağları şöyle belirtti: «... Sekterliğe yatkınlık göstermek, gerek partisiz vatandaşlara, gerek diğer partilerin üyelerine karşı üstünlük takınmak, şu veya bu noktada bizim gibi düşünmedikleri, yahut da aldığımız bütün tedbirlerin faydasını anılmayadıkları halde, bizimle çalışmağa hazır, iyi niyetli insanlarla işbirliği yapmaktan kaçınmak, her zaman tehlikelidir ... Milyonlarca partisiz vastandaşla, dost partilerin üyeleriyle kurmuş olduğumuz ittifakı yaşatmak ve geliştirmek, partimizin her üyesi için büyük, asil bir ödevdir ... Partimizin bütün örgütleri şu bokyayı iyi anlamalıdır: İşçi sınıfının partisi yönetici rolü oynuyor, ama bu, partimiz bütün işi tek başına yapmalıdır anlamına gelmez. Partinin yönetici niteliğine uyan tutum şudur: Dostluk ve güven temelleri üzerinde, Milli Cephede Blok partiler ve diğer kitle örgütleriyle işbirliği yaparak, bütün meselelere ortak çözüm yolları bulmak, ve halkı temsil eden kurulların çalışmalarını kolaylaştırmak ... Alman Birleşik Sosyalist Partisinin elde ettiği en önemli başarılarından biri, büyük ulusal ve toplumsal meselelere çözüm yolları bulmak için, bütün antifaşist ve demokratik güçleri bir araya getirmiş olmasıdır. Bu politikamız, Batı Almanya emekçilerinin, bütün barışçı ve ilerici vatandaşları tophıyacak geniş bir demokratik cephe kurma yolunda yürüttükleri savaşı da olumlu bir şekilde etkiler.»

* * *

Proletarya diktatoryası hangi şekli alırsa alsın, bu, halkın büyük çoğunluğu için, demokrasi demektir. Bugünkü şartlar içinde, yani Sovyetler Birliğinin ve Sosyalist kampın mevcudiyeti, toplumsal hayatın bütün alanlarında, sosyalizmin elde ettiği başarıların, sosyalizmin kapitalizme üstünlüğünü ispatlaması, devrimci işçi sınıfının yönettiği çok partili sistem, Lenin'in demokratik devrimin, (anti emperyalist ve antifaşist devrimin) sosyalist devrime geçiş teorisinin uygulanması demektir. İşçi sınıfının yönetiminde, çok partili sistem bütün emekçilerin, bütün zanaatkarların, bütün işverenlerin, sosyalizmin kurulmasına katılmasını sağlıyor. Bu sistem, işçi sınıfı ve bu sınıfın partisiyle, geniş halk tabakaları arasındaki bağları kuvvetlendiriyor. Demokratik Almanya Cumhuriyetinin çok partili sistemi, kapitalizmden, barışçı yollarla sosyalizme geçişi kolaylaştırdı.

Çok partili bir sistemin yönetici rolü oynıyabilmesi için, işçi sınıfının Marksist-Leninist partisi, elâstikiyet göstermeli, fakat prensiplerinden hiç fedakârlık etmeden, yığınların partisi kalmalıdır. Sosyalizmin kuruluşunda ortaya çıkan meseleleri çözmek için diyalektik metodun kullanılması, Marksist-Leninist teorinin doğru uygulanması, partimizi, oportünizm, sekterlik ve dogmatiklik tehlikelerinden korur.

Çok partili sisteme dayanan ve bütün yurtsever güçleri toplayan Demokratik Almanya Milli Cephesi, barışın sağlanmasına, milli meselenin çözümüne, bütün halk tabakalarında burjuva ideolojisini yenmeğe, bütün halkın siyasi ve maddi birliğini kurmağa yardım eden bir etkidir. Milli Cephe, sosyalist demokrasiyi geliştiren, yığınların, ülkenin ekonomisine ve politikasına katılmasını sağlayan önemli bir araçtır.

Çok partili sistemimiz, Batı Almanyadaki yurtsever güçlerin, barış, demokrasi, toplumsal ilerleme yolunda yürüttükleri savaşa büyük bir yardım sağlıyor. Demokratik Almanya Cumhuriyetinin çeşitli partileri, Batı Almanyanın barışçı güçlerine, Alman emperyalizminin «harp-buhran-harp» silsilesinden (döngüsünden) kurtulma imkânlarını açmış oluyor. Örneğin, Demokratik Almanya Cumhuriyetindeki Hristiyan Demokrat Birliği, Batı Almanyadaki hristiyanlara şunu gösteriyor: İşçi sınıfı ile işbirliği yapan hristiyanlar, dinlerine bağlı kalarak, hristiyanlığın barış ve insan sevgisi prensiplerine uyan bir rejim kurabiliyorlar. Diğer partiler de, Batı Almanyadaki çeşitli halk tabakalarına, Bonn politikasının çıkarmazından nasıl kurtulabileceklerini öğretiyor.

Sosyalist devletimizin çok partili sistemi, Batı Almanyaya halkına şunu da göstermiş oluyor: İşçi sınıfının emperyalizme karşı ve yeni sosyalist toplumu kurma yolunda yürüttüğü savaşlar, milli meseleyi çözmek için, nükleer silâhlanmaya ve Bonn Almanyasının militarist politikasına karşı yürütülen savaşlara bağlıdır. İşçi sınıfının yürüttüğü savaş, halkların, emperyalist harp provokasyonlarına karşı, ve barış yolunda yürüttükleri savaşların ayrılmaz bir parçasıdır.

Partimizin yaratıcı politikası, sosyalizm devrinde, bütün namuslu insanları, insanlığın en yüksek amacı olan insanın insanı sömürmediği bir rejimi kurma amacı etrafında toplamak mümkün olduğu gerçeğini ispatlamıştır. Partimiz, insanlar arasında, bugüne dek Alman topraklarında görülmemiş bir işbirliği sağladı. Bütün Alman halkının gerçekten sağlam bir birliğe, barışa, refaha ve mutluluğa hangi yollardan gidebileceğini gösterdi.

KAPİTALİST MEMLEKETLERDE İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİ MESELELERİ

İspanyada birleşme akımları ⁽¹⁾

1962 Nisan ve Mayıs gervleriyle, işçi sınıfı İspanya politik hayatının merkezi oldu. İşçi sınıfının politik hayattaki bu rolü, 1963-de Astoryadaki politik grevle daha da belirdi. Bu grev, işçi hareketi birliği alanında da büyük bir zaferdir. İspanyol proletaryasının en savaşkan kısmını teşkil eden Astorya maden işçileri, hareket birliği konusunda neler yapacağını pek güzel gösterdiler: Komünist, sosyalist, katolik işçilerle diğer işçi grupları, tam bir birlik halinde harekete giriştiler, ve hareketi sonuna kadar beraberce yürüttüler. Partimizin belirttiği gibi, bu örnek, emekçi İspanyol halkına genel politik grevin yolunu gösterdi. Bu genel politik grev, halkın bütün sınıf ve tabakalarını kapsıyan milli greve götürecektir ve böylece diktatörlüğe etkili darbeler indirirerek İspanyada demokratik gelişme safhasını açacaktır.

Astorya grevcilerinin yarattığı birlik, bir sembol haline geldi. Otuz yıl önce, ülkemizin işçi hareketinde ilk defa olarak, başlıca akımların temsilcileri (sosyalist, komünist, anarşo-sendikalist) yine Astoryada «İşçi Birliği» saflarında birleşmiş, ve gerici güçlere karşı beraberce savaşmışlardı. Astorya proleterlerinin silâhlı savaşı hunharca bastırılmıştı, fakat işçi sınıfıyla İspanya halkına en önemli dersi de vermişti: Birlik dersini, 16 Şubat 1936-da Front Populaire (Halk Cephesi)'in zaferine yol açan, aynı yılın Temmuz ayında İspanyol halkının devrimci bir savaşla faşistlerin amaçlarına engel olmasını; 1936—1939 yıllarında, yani milli devrimci savaş esnasında, halkın milletlerarası faşizme karşı gelmesini sağlayan, ve aynı yıllar içinde, demokratik halk devriminin temelini kuran Astorya işçilerinin bu savaşıdır. Astoryanın proleter güçleri arasında bugün yeniden kurulan birlik, yirmi beş yıldır faşist bir rejim altında yaşayan halkımıza birlik ve zafer perspektiflerini belirtiyor. Astorya örneği, bize, diğer Avrupa ülkelerine oranla, İspanya halkına çok daha pahalıya mal olan işçi hareketindeki bölünmelerin önüne geçilebileceğini gösteriyor.

(1) «Barış ve sosyalizm problemleri» dergisinin 1964 yılı 3-ncü sayısında çıkmıştır.

Partimizin ödevi, bütün demokratik güçlerin ödevi, bu sürecin temposunu hızlandırmaktır. Bu süreç, objektif şartlara, durumun olanaklarına, zorunluluklarına cevap verebilecek politik bir hat; oportünizmden, pasiflikten, sekterlikten, dogmatizmden, sadece grup çıkarlarını göz önünde tutan kısır dayanışmalardan uzak, geniş bir birliği, demokratik ve devrimci hareketi amaç tutan bir politika gerektiriyor.

İşçi hareketindeki gelenekler

İşçi hareketinde birliği sağlayacak etkili bir savaş yürütebilmek için, göz önünde tutulması gereken objektif durumun en önemli etkenlerinden biri, bu hareketin *gelenekleridir*.

İspanya işçi hareketi geleneklerinde birçok olumsuz yönler vardır. Bu olumsuz yönler içinde, kökleri en derin olanı, yüzyıldır bu harekette süregelen bölünmedir. Bu bölünme, politik ve sosyal sebeplerin, hareketteki teorik yetersizliğin, şeffik yönelişlerinin sonucudur. Olumsuz gelenekler arasında, derin olmamakla beraber, harekete çok zarar vermiş, bazı devrelerdeki reformcu liderlerin uyguladığı sınıfı uzlaşma geleneğini ve sözde devrimci anarşistlerin likidasyonizmini de sayabiliriz. Genellikle sekter esnaf yönelişleriyle beraber görülen, küçük burjuvazinin isyankâr devrimciliği de, İspanyol işçi hareketinde ve proletaryanın büyük bir kısmının psikolojisinde derin izler bırakmıştır.

Bununla beraber, İspanyol işçi sınıfına miras kalmış gelenekler arasında, harekete güç veren olumlu unsurlar, olumsuzlardan daha çoktur. İspanyanın tarihsel ve toplumsal gelişmesinin niteliğinden ötürü, işçi hareketimizde ağır basan gelenek, reformist değil, devrimci gelenektir. İspanyol proletaryasının en belirli tarafları, devrimci savaşıllığı, fedakârlığı, yüksek sınıf dayanışması idi. İşçi sınıfının devrimci hareketlerinde çoğu zaman büyük bir birlik görülüyordu. İspanya işçi sınıfının başka özellikleri, proleter kitlelerinin teşebbüs ve örgütlenme yetenekleri yanında, bağımsız hareketlere girişmek yatkınlıkları, özgürlüğe bağlılıkları, ve bazı devirlerde işçilerle köylülerin yürüttükleri savaşlarda görülen birlikti. İspanya proletaryasının olumlu gelenekleri arasında, enternasyonalist şuuru ve sömürgecilik aleyhtarlığını da sayabiliriz.

İşçi hareketi tarihimizin, bu son yirmi yıl içinde, işçi hareketinin gelişmesinde derin izler bırakmış trajik bir özelliği de var. Bu özellik, 1936—1945 yılları arasında, faşistlerin İspanyol proletaryasına karşı giriştiği korkunç baskı hareketidir. Proletaryanın yarısı öldürüldü, sınıf örgütlerinde, devrimci teşkilâtlarında yöneticilerin hepsi yok edildi. İspanyol işçi sınıfı, faşistlerin boyunduruğu altında, yenilgi

ve terör günlerinin, insanı felce uğratan korkunç anıları içinde, bir bakıma yeniden doğdu.

Partimiz, birlik politikasını tesbit ederken, bütün bu etkenleri ve nedenleri hesaba katıyor. Hareketin olumlu geleneklerini kullanmağa, onları tekrar canlandırmağa, geliştirmeğe çalışıyoruz. Bir yandan da, olumsuz geleneklerini yenmeğe gayret ediyoruz. Yenilgi ve terör devrinde, işçi sınıfında ve işçi hareketinde meydana gelen değişiklikleri ve gelişmeleri, çok biçimli ve rasyonel şekilde hesaba katan Komünist Partisi, bozguncu, cesaret kırıcı yönelişlerin etkisine karşı savaşmak; İspanyol proletaryasının yeni kuşağında yeniden sınıf şuurunu geliştirmek, kendi gücüne karşı güven kazandırmak çabalarını esirgememektedir.

İşçi sınıfı hareketinde, geleneklerde konkreleşen dünün önemi ne kadar büyük olursa olsun, işçi sınıfının politikasını tesbit işinde *en önemli etken* yine bugünün ortam ve koşulları, çağımızın gerçekleri, olaylarıdır.

Yeni birlik koşulları

1962—1963 grevleri, İspanyol proletaryasının şuurunda esaslı değişikliklerin meydana geldiğini göstermiştir. Bu değişiklikler, bütün dünyada olduğu gibi, İspanyada da, sosyal, ekonomik ve politik hayatın çeşitli etkenleriyle, yıllardır süregelen bir gelişmenin sonuçlarıdır.

Bu etkenlerin en önemlileri hangileridir?

1. İspanyadaki kapitalist gelişmenin sonucu olarak, ülkemizde şehirlerdeki işçi sınıfı iki misli artmıştır. Sanayide ve kamu hizmetlerinde çalışan işçi ve memurların tutarı, bugün 4,5 milyona yükselmiştir. Kadınların kitle halinde üretim alanına girdiğini görüyoruz. Ülkenin hemen her tarafında, ağır sanayi kollarında görülen büyük işletme sayısının artışı, proletaryanın bu kollarla yoğunlaşmasına sebep olmuştur. Bu değişiklikler, faşist diktatörlüğünün kurulmasından fayda sağlayan tekeli burjuvazinin işçi sınıfına zorla kabul ettirdiği korkunç sömürme şartları içinde meydana gelmiştir.

2. İspanyol işçileri arasında görülen farklar yavaş yavaş kayboluyor. Örneğin: Çeşitli kollarındaki teknisyenler arasında; köyden yeni gelmiş emekçilerle yaşlı işçiler arasında; Katalonya, Bask, Astorya gibi, sanayiye daha çok geliştiği bölgelerdeki işçilerle, Endülüs, Kastilya, Galisya gibi ekonomice geri kalmış, işgücü fazlalığı olan bölgelerden gelenler arasındaki farklar hızla kayboluyor. Böylece bu olay, grevlere karşı olumlu bir tutum, proletaryada gitgide artan olumlu bir dayanışma meydana getiriyor.

İşçi hareketindeki geleneksel bölünmeye bağlı kör inançlardan kurtulmuş ve faşizmin fazla etkiliyemediği yeni bir işçi kuşağının üretim alanına gelişi, birliğin ve hareketin gelişmesinde çok önemli bir etkidir.

3. İşçilerin vahşice sömürülmüş olmaları; çok düşük yaşama seviyeleri; en tabii özgürlüklerin ve sendika özgürlüğünün olmayışı; bütün bu koşullar, *işçilerde sınıf şuurunun gelişmesinin* ilk ifadesi olan bir direnme uyandırıyor. Bu gelişmenin temelinde, geçmişteki devrimci sınıf gelenekleri ve büyük devrim günlerinin anıları yatmaktadır. Diktatörlük yılları boyunca biriken savaş tecrübeleri de, İspanyol proletaryasında görülen bu yeni devrimci şuur ve anlayışın doğmasını kolaylaştırmıştır. Son on beş yıl içinde, İspanyol işçi sınıfı, milletlerarası işçi hareketindeki, (silâhlı ayaklanma hariç) imza toplama kampanyası gibi en basitlerinden, politik greve kadar, bütün savaş şekillerini kullanmıştır. Son yıllardaki kitle hareketlerinin ve işçi hareketindeki şuurlu unsurun olumlu faaliyeti, İspanyol proletaryasının sınıf şuurunu çok yükseltmiş, ve sınıflar arasında uzlaşmaya, yağmaya kalkışan herhangi bir muhalif akımın bugün doğmasına engel olmuştur.

4. Sınıf birliği ve sınıf şuurunun gelişmesi, bugün sendika muhalefeti hareketinde, canlı, konkre bir anlam ve biçim kazanıyor. 1948-den beri, komünistlerin de içinde çalıştığı korporatif sendikalar⁽¹⁾ da görünen bu hareket, proletaryanın eseridir ve sendikaların taban örgütlerinden gelmektedir. Bu muhalefet hareketi, savaşlar içinde, işçilerin ve devrimci öncülerin edindiği savaş tecrübelerinin etkisi altında gelişti. Bugün, bu sendika muhalefeti hareketi, bütün emekçileri kapsıyan, temeli işletmelerde bulunan, işçi komisyonlarına, sendika temsilcileri kurumuna, ve emekçiler tarafından seçilen fabrika komitesine dayanan bir harekettir. Bu hareketin ikinci dayanağı ise, çevresel, bölgesel ve ilsel fabrikalararası komisyonlara dayanan, çeşitli işletmeler arasında kurulmuş gayet işlek bir bağ sistemidir.

Bugün işçi komisyonları, işçi hareketinin aşağıdaki bütün akımlarının hareket birliğinin ifadesi olan sendika muhalefetinin esas dayanağıdır. Bu komisyonlar ayrıca, üretimde *yeni bir işçi demokrasisinin çekirdeğidir*, sendika hareketine ve ülkedeki bütün işçi hareketine yepyeni bir görünüş ve yöneliş kazandırabilecek, sosyal ve siyasi hayatın bütün alanlarını etkileyebilecek bir örgüttür.

Bu, kökleri İspanyol işçi hareketinin geçmişine dayanan yepyeni bir olaydır. Bu hareketin tarihinde çok görülmüş bölünme hareket-

(1) Faşist rejimin işçilere dayattığı bu korporatif sendikalara «dikey sendikalar» adı verilmektedir. İşçilerle patronları bir araya toplayan bu sendikaların yöneticilerini hükümet tayin eder.

lerini, diyalektik anlamda, bütün nedenlerini ve sonuçlarını inceliyerek yadsıyan, ve hareketin birliğini sağlayacak olan koşulları yaratan bir olaydır.

5. İspanyada işçi hareketinin gelişmesini, ve özellikle bu hareket içinde henüz beliren birlikçi akımı şiddetle etkileyen başka bir etken de dünya çapında görülen büyük değişimlerdir.

Barış içinde yanyana yaşama politikasının başarıları, Franko'nun faşist politikasıyla çelişme halindedir. Çünkü Frankocu faşist düzenin baskıyı ve iç harp havasını devam ettirebilmesi, soğuk harbin şiddetlenmesine, «Doğudan gelen tehlike», ve «çevrilme tehlikesi» propagandalarına sıkı sıkıya bağlıdır. Sosyalist ülkelerin yürüttüğü barış politikası, sosyal, ekonomik ve politik bütün işçi savaşlarının gelişmesine yardım etmektedir.

Bütün bu etkenlere, dünya sosyalizminin sağladığı başarıları, ve Küba devriminin büyük zaferini de katnıamız gerekiyor. Bu iki etken emekçilerin sosyalizme karşı duydukları sempatiyi artırıyor; komünizm aleyhtarı parçalayıcı harekete karşı yürütülen savaşta paha biçilmez bir yardım sağlıyor. İspanyadaki emekçi gençlerin çoğunluğu, bugün, anti-komünist hareketine karşıdır. Öyle ki, Franko taraftarı kralcı çevreler bile, anti-komünist propagandanın artık işe yarayacağını kabul ediyorlar.

Bu etkenlerin yanında, Avrupanın diğer kapitalist ülkelerindeki işçi sınıfında, Fransada, İtalyada, Belçikada ve daha başka ülkelerde görülen güçlü hareket birliği, ülkemizin işçi hareketi için, saflarındaki birlik için bir enerji kaynağıdır. Bu ülkelerdeki demokratik güçlerin İspanya emekçilerine gösterdikleri dayanışma da aynı rolü oynamaktadır.

6. Ülkemizin işçi hareketinde birliğin ve sınıf şuurunun gelişmesinde önemli rol oynayan diğer bir etken de, komünistlerin, birliği ve kitle hareketlerini yöneten politikasıdır. 1956-dan beri, bu politikanın şiarı «milli onaşma» dır. Bu şiar, diktatörlüğe karşı yürütülen savaşta bütün anti-tekelci güçlerin birliğini dile getiriyor.

Partimizin taktiği, kitle hareketlerini örgütlemek ve geliştirmektir. Bugünkü duruma demokratik ve barışçı bir çözüm yolu olarak, milli grev olanağın kabul etmektir. İç savaşın bıraktığı derin izleri hesaba kattık; bazı anlarda haklı olan partizan savaşının bugünkü değişik şartlar içinde diktatörlüğe karşı etkili bir çare olamayacağını düşündük. Bu taktiği benimserken, diktatörlüğe karşı yürütülen savaşın bu dönem içindeki plâtfomumuz, ve Franko rejiminin devrilişinden hemen sonraki devre için partimizin hazırladığı asgari program, geniş kitlelerin menfaatlarını, ve demokratik muhalefete katılan güçlerin tutumlarını hesaba katmaktadır.

Sosyalizmin zaferine kadar sürecek olan devrimci değişiklikler devresi için (partimiz, hem geçici devrede, hem de sosyalizmin zafe-

rinden sonraki devrede çok partili sistemin varlığını kabul etmiştir) partimizin teklif ettiği perspektif, kanatimize göre, birliğin kuvvetlenmesi alanında çok büyük bir önem taşıyor.

* * *

Dün olduğu gibi, bugün de, İspanyol işçi hareketinin içinde çeşitli ideolojik ve politik akımlar bulunuyor. Ama bunların etkilerinde önemli nispi değişimler olmuştur.

1. düşmanlarımızın bile en etkili akım olarak kabul ettikleri bir akım var ki, bu akımı Komünist Partisi temsil ediyor. 2. Kilisenin etkisi altında bulunan Katolik akım. Bu akımın temel örgütü «Katolik Hareketi İşçi Kardeşlikleri» (FOAC) ve «Katolik Hareketi İşçi Gençlik Teşkilâtı» (JOAC). 3. İspanyol Sosyalist İşçi Partisi akımı. 1936'ya oranla, çok zayıflamıştır. 4. Anarşo-sendikalist akımının kitleler üzerindeki etkisi, azalmakla ve belli bölgelerde sınırlandırmakla beraber, hâlâ önemlidir. 5. Bask-ta «Bask İşçileri Dayanışma Hareketi» inde milleyetçi akım hâlâ kuvvetlidir.

Görüldüğü gibi çeşitli ideolojik akımlar var: Marksizm-Leninizm, milliyetçilik, katoliklik, reformculuk, anarşo-sendikalizm, küçük-burjuva radikalizmi. Bununla beraber, Astoryadaki ve Biskaya-daki⁽¹⁾ olayların gösterdiği gibi, bugün mevcut ideoloji farkı, işçi isteklerini tesbit edecek ve savunacak plâformların ortaklaşa çizilmesine, politik ve ekonomik savaşın örgütlenmesine engel değildir.

Bu olayların arkasında, işçi sınıfını etkileyen bütün yönelişlerin içinde bugün gelişmekte olan akımları incelememiz gerekiyor.

Katolik akımı: değişimler ve perspektifler

Katolik işçi hareketiyle güçlü bir işbirliği perspektifini ileri sürerken, birlik için yürütülen savaşta katolik hareketin önemini belirirken, önemli iki olayı hesaba katıyoruz:

1. Katolik akımın etkilerinde, son on yılda görülen büyük artış. Bugün İspanyada katolik örgütlerin işçi hareketine etkisi, her zamankinden büyüktür. Bunun nedenleri çeşitlidir: Bazıları geçicidir, ve diktatörlüğün sonuçlarıdır; bazıları daha sürekli. Katolik, örgütlerinin bu etkisi, işçi sınıfının yapısında görülen değişimlerden ileri gelmektedir. Katoliklerin etkisi, yeni zanaatkarlar, köyden ge-

(1) 1963 güzünde, Astorya grevleri sırasında, bütün Biskaya vilâyetinden gelmiş işçi temsilcileri Bilbaoda toplandı. Bu temsilciler arasında, Katolik Hareketi İşçi Kardeşlikleri, Bask İşçileri Dayanışma Hareketi üyeleri, komünistler, partiszler bulunuyordu. Bu temsilcilerin oy birliği ile aldığı kararlar şunlardı: İşçi Kurumunda bir komisyon kurmak; işçi isteklerini savunacak ortak bir plâform tesbit etmek; Biskaya bölgesi emekçilerini on dakikalık bir greve çağırarak. Vilâyette onbinlerce işçi, İşçi Komisyonunun bu çağırısına uydular.

lenler ve kadınlar arasında özellikle kuvvetlidir. Ama bu etki, diğer politik güçlerin (sosyalist, anarşo-sendikalist güçlerin) zararına da gelişmiştir.

2. Hesaba kattığımız ikinci ve başlıca olaya gelince: Tutumumuza, bu son yıllarda katolik harekette görülen köklü değişmelere göre ayarladık.

«İlerici», «sosyal» katoliklerin sözcüleri, sendikaların lâfını ettikleri zaman, katolik emekçilerin bugüne kadar takındıkları «grev bozucu» tutuma son vermek gerektiğini söylüyorlar. Bugün, bu tutum gerçekten imkânsızdır.

Katolik işçi örgütlerinin teorik tutumlarında gözle görülür bir değişme olmuştur. Bu örgütler, bugün sınıf savaşı prensipini, sınıflar arasında uzlaşma prensipinden üstün görüyorlar; grevin, emekçilerin menfaatlerini savunma aracı olduğunu kabul ediyorlar, ve hükümetten bu hakların tanınmasını ısrarla istiyorlar. Ama daha da önemli olan, bu örgütlerin politik faaliyetinde, girilen grev savaşına bu örgütlerin aktif katılışlarında görülen gelişmedir. Katolik işçi hareketinde görülen sınıf şuuruna yönelme, işçi sınıfının ve emekçi kitlesinin yürüttüğü ve geliştirdiği savaşa paralel olarak geliyor. Katolikliğin içinde de yeni derin akımların meydana gelmesinde çok önemli bir rol oynuyor.

Biz kömünistler, son yıllar içinde, ülkemizde ortaya çıkan bu yeni sosyal katolik akımlarının, katolik sendikaların geleneksel tutumundan bambaşka bir şey olduğunu nispeten çabuk anladık. Daha 1956 yılında, Partimizin Merkez Komitesi toplantısında Dolores İbaruri şunları söyledi: «Katolik hareketinde işçi sektörünün önemini, otuz yıl önceki ölçülere göre inceliyerek küçümsememeliyiz. Katolik işçileri, İspanyol işçi sınıfının bir kısmını teşkil ediyor. Dini inançları, prensipleri ve katolik faaliyetleri, aramızda bir duvar olmalıdır.»

Bazı yoldaşlarımızın sekte direnişlerine rağmen, işçi sınıfının bugünkü menfaatleri uğruna, ve Franko aleyhtarı savaşın gelişmesi için katolik örgütlerin bazı unsurlarıyla işbirliğine başladık. Bu işbirliğinin meyvalarını gördük. Taşkilatları legal olduğu için kömünistlerden daha az tehlikelerle karşılaşan, korporatif sendikalar çerçevesi içinde çalışan JOAC ve FOAC katolikleri, kömünistlerle işbirliği yapmanın gerektiğini günden güne daha iyi anlıyorlar.

Son zamanlarda, birçok yerde, (1963 grevinde görüldüğü gibi) aşırı hareket birliği meselesi artık çözülmüştür. JOAC ve FOAC-nin yöneticileriyle kurmuş olduğumuz münasebetlerde, birçok siyasi meselede ve sendika meselelerinde görüş birliği sağlanmıştır. Özellikle, bütün sendikaları tek bir merkeze bağlamak, milli grevleri, diktatörlüğü yıkmak için bir araç olarak kullanmak, İspanya mese-

lesine demokratik bir çözüm yolu bulmak gibi meselelerde, görüş ve düşüncelerimiz arasında hiçbir fark yoktur.

Katolik işçi hareketine bugün artık İspanya katolikleri arasında ilerici akımın öncüleri diye bakabiliriz. Bu ilerici akım, durmadan genişliyor ve derinleşiyor, etrafına aydınları, serbest meslek sahiplerini, orta tabakaları topluyor. Birçok temel meselede, bu akımın içindeki unsurlar bizim gibi düşünüyor. (Örneğin: Politik meselelere bulunacak demokratik bir çözüm yolu, toprak reformu, işçilerin yaşama şartlarının düzeltilmesi yolunda, ve zengin tabakaların imtiyazlarına karşı yürütülecek savaşlar.) Ülkemizde demokratik gelişme perspektifleri alanında, hattâ inanç özgürlüğünün tanınması, Kilisenin Devletten ayrılması, Devletin Kilisenin ihtiyaçlarını sağlaması alanlarında, görüşlerimiz bu akımın görüşlerine uymaktadır.

Dahası da var. Sosyalist bir gelecek alanında, ortak görüşler ortaya çıkmaktadır. Partimizin belirttiği gibi: «Sosyalist fikirlerin etkisi katolik yığınlarına kadar yayılmaktadır.» Bazı önemli katolik şahsiyetleri, sosyalizmin politik ve ekonomik sistemini, her bakımdan doğru bulduklarını, sosyalizmin zaferine inandıklarını söylüyor, katoliklerin inançlarına saygı göstermeleri şartıyla, komünistlerle işbirliği yapmağa hazır olduklarını açıklıyorlar.

Bu gelişmenin nedenleri çok çeşitlidir, mekanizması çok karışıktır. (Bu konu özel bir inceleme konusu olmalıdır.) Özellikle, dinde, ve hattâ dinsel ahlâkta, gerçekten dindar insanlar için, sosyalist inançlara doğru yönelen bir evrimin hareket noktası olabilecek unsurların bulunduğunu görebiliyoruz.

Çok tabii olarak, katolik ideoloji ile kendi ideolojimiz arasında hâlâ temel farklar, felsefi anlayışlarımız arasında çelişmeler bulunuyor. Ama bir yandan da, öte «dünya» ile değil, bu dünya ile ilgili çok acele, güç meseleler karşısında tutumlarımız birleşiyor. «Ölünceye kadar komünistlerle beraber olacağım. Ondan ötesi, ben cenete, onlar cehenneme.» Bizimle işbirliği yapan bir katolığın bu mizahı «Credo» su, yani iman açıklaması, Carillo yoldaşın dediği gibi, ilerlemenin ve beraber yürümenin zorunluluğunu anlayan katoliklerle komünistler arasında kurulacak münasebetlere (ilişkilere) temel olabilir.

İspanyol komünistleri için, demokratik, hattâ sosyalist amaçlar uğrunda yürütülen savaşta, katoliklerle yapılan işbirliği, iç harp sırasında faşizme karşı uyguladığımız politikanın yepyeni bir duruma uygulanmasından başka bir şey değil. İspanya savaşı sırasında, Batı Avrupa ülkelerinin tarihinde ilk defa olarak, demokratik bir hükümetin içinde, komünistler bir katolik parti ile işbirliği yapmıştır. (Bu demokratik hükümet, yalnız İspanya Cumhuriyet hükümeti değil; Milliyetçi Bask Partisiyle komünistlerin de katıldığı Bask Ülkesi Otanom hükümetidir.) Siyasi ve askeri komutanlık komü-

nistlerin elinde bulunan Halk Ordusunun askeri birliklerinde, dinsel âdet ve törenlerin yerine getirilmesinde tam bir özgürlük vardı.

O devirde, demokratik katoliklerin dinsel inançlarıyla komünistlerin ateizmi, halkı ve demokrasiyi korumak için yürütülen ortak savaşa engel olmamıştır. Bugün ise, bu fark daha da önemsizleşmiştir. Dünyada ve İspanyada büyük değişiklikler oldu. Katolik Kilisesi, «Pacem in terris» («Yerüzünde barış») Bildirisinde, komünistlerle katoliklerin işbirliğine karşı tutumunu değiştirmiştir. İspanyada, bu Bildiri, Franko aleyhtarı katolik muhalefetin bayrağı olmuştur: Katoliklerle komünistler arasında — özellikle işçi hareketinde — ortak bir dilin bulunmasını kolaylaştırmıştır.

İşte bütün bu sorunları göz önünde tuttuğumuz için, kendi bilimsel materyalist ideolojimizi savunmağa ve yaymağa devam etmekle beraber, katoliklerin «şart»ını tam mânasiyle kabul ediyoruz: Yani katoliklerin mânevi inanç ve görüşlerine saygı gösteriyoruz. Sosyalizm uğrunda savaşanların politik ve sosyal cephesi ne kadar geniş olursa, bizi sosyalizme gözürececek yol da o kadar kısa, kitleler için o kadar acısız olacak. Sosyalizmin biçimleri ne kadar hümanist, ne kadar demokratik olursa, toplumun maddi (özdeksel) ve mânevi (tinsel) istek ve yararları o kadar karşılanmış ve sağlanmış olur. Partimizin amacı: Sosyalizmi, bütün emekçilerin, bütün emekçi örgütlerinin en büyük amacı haline getirmek için, bu cepheyi genişletmek, bu cephenin birliğini güçlendirmektir.

Katoliklerin, (Küba'da olduğu gibi) haçların gölgesinde; ya da müslümanların (Cezayir'de olduğu gibi) hilâlin gölgesinde, orak çekiçli bayrakla sosyalizme giden biz komünistlerle aynı amaca doğru ilerlemeleri, sevinilecek bir olaydır. *Çünkü, neticede en önemli olan nokta, savaşın ortak amacı,yani emekçilerin savunulması ve bu dünyayı insan için cennet haline getirecek olan yeni bir toplumun kuruluşudur.* Bu cennetin yeryüzünde bulunması, kanaatimize göre, insanların cenneti o hayatın dışında aramalarına son verecektir.

Komünistler ve Sosyalistler

İspanyol Sosyalist İşçi Partisi (PSOE) nin inkâr edilmez, büyük tarihsel başarısı, İspanya işçi sınıfının büyük bir kısmını Marksizmin ışığında örgütlemiş olmasıdır. Ama, İspanya işçi hareketinin yukarıda sözünü ettiğimiz teorik yetersizliği, Sosyalist Partisinin bütün gelişmesinde de görülmüştür. (Bazı sosyalist liderler, «Marks'ı hiç okumadan» hareketi yönetmekle övünürlerdi.) XX. yüzyılın başında, küçük-burjuva korporatif ve sekter oportünizmle beraber, sosyalist partisinde sağcı, reformcu bir akım görüldü. Bu akımın sözcüleri, partiye giren liberal aydınların oportünist temsilcileri idi.

Bu akımların etkisi altında bulunan Sosyalist Partisi, emperyalist devirde, bir sınıf politikası uygulayamaz oldu; gitgide liberal küçük ve orta burjuvazinin kuyruğuna takıldı, yahut da bölgesel politikalara girdi. Bu tutumun sonucu olarak, parti 1917—1920 yıllarındaki devrimci olaylar sırasında sınavını veremedi; yığınları devrime götürecek gücü kendinde bulamadı. Böylece işçi sınıfı için yeni Marksist-Leninist bir parti kurmanın objektif gereği belirdi, Komünist Partisi kuruldu.

Ama bu son yıllara kadar, Sosyalist Partisi işçi sınıfının geleneklerine, devrimci tabakalarına bağlı kaldı. Proletarya yığınlarının devrimci hareketini yöneltmek istemiyen, yöneltmesini bilmiyen İspanyol sosyalist liderleri, çoğunlukla, bu yığınların etkisinde kalıyor, ve onların peşinden gidiyordu. İşte bütün bunlar, en kritik anlarda, partiyi iflâstan kurtarmış, partinin devrimci hareketlere katılmasını sağlamıştır. Batı Avrupadaki sosyal-demokrat partileri arasında, İspanyol Sosyalist Partisi kadar devrime hizmet etmiş parti yoktur.

Fakat sosyalist liderlerin çoğu, Sosyalist Partisi birlik politikası uyguladığı ve devrimci savaşa katıldığı nisbette, kitleler üzerindeki otoritesini arttırdığını göremediler, bu olaydan doğru sonuçlar çıkaramadılar. Politikalarında temel yine oportünizmdi. Bunun sonucu olarak, savaşın belirli bir devresinde, devrimci yığınlarla *sosyal demokrasi* arasındaki kopuş, Sosyalist Partisinin etkisinin azalmasına sebep oldu. Yığınlar geleneksel parülerinin dışında devrimci yöneticiler aradılar.

1934 yılı Astorya ayaklanması, Sosyalist Partisinin bu ayaklanmada oynadığı role rağmen, yığınların, sosyal-demokrat tutumlarını aşmağa başladıkları tarihtir. Bu gelişme, en yüksek noktasına 1936—1939 milli devrimci savaş sırasında vardı. Bu yıllar içinde, işçi sınıfında ve halk yığınlarında, devrimci bilinç dev adımlarla gelişti. Gerek İspanya Komünist Partisinin sarfettiği çabaların, gerekse Sovyetler Birliğinin halkımıza gösterdiği destek ve dayanışmanın etkisiyle, geniş halk yığınları, komünistlerin savunduğu tek çıkar yol olan devrimci pozisyonlara geçiverdi. Komünist Partisinin dolaysız etkisi, böylece birdenbire arttı, bu da, 1939 yenilgisine rağmen, işçi hareketinin bugünkü gelişmesinde kendini belli etmektedir.

Franco'nun iktidara gelmesiyle, demokratik güçler için başlıyan zor gelişme ortamında, Sosyalist Partisi çok yavaş canlanabildi. Bugün, bu parti, özellikle aydınlar, memurlar, ve orta sınıfın başka tabakaları arasında yavaş yayılıyor. İspanyanın bazı sosyalist örgütleri, bugün muhacerette yaşayan eski sosyalist yöneticilerle anlaşmadıklarını açıkca söylüyorlar. Bu anlaşmazlıkların sebebi, bu yöneticilerin pasifliği, ve İspanya olaylarında görülen gelişmeyi incelememeleridir. Bugün Sosyalist Partisinin resmi tutumunda, tam

bir yenileşme, daha köklü, daha devrimci bir politika isteniliyor. Ülkedeki bazı sosyalist gruplar, sendikacı muhalefeti destekliyor, sendikaların tek bir merkeze bağlanmasını ve komünistlerle işbirliği yapılmasını istiyorlar. Bunların, Franko rejimine karşı takındıkları savaşçı tutum, muhacerette yaşayan sosyalist yöneticilerin bugüne dek süregelen pasifliği ile tam bir çelişme halindedir.

Ülkedeki sosyalistler arasında, Sosyalist Partisini, bugünkü rejimi «liberalleştirme» politikasına götürmek, böylece partilerinin biran evvel kanunileştirilmesini, ve «tatl muhalefet» rolünü oynayabilmesini isteyen gruplar var. (Son aylar içinde, bu sağcı akım daha da belirmiştir.) Fakat İspanya bugün öyle bir durumda ki, olayların bu yöne doğru gelişmesi, Sosyalist Partisine şimdilik belirli avantajlar sağlasa bile, bu yöneliş gelecekte partinin çok zararına olur.

Sosyalistlerle işbirliği konusunda, partimizin benimsediği tutum bilinmektedir. Biz, sosyalistlerle komünistler arasında sürekli, sıkı bir işbirliğinden yanayız; bu işbirliği, bizim için, işçi sınıfının yakın ve uzak amaçlarına varması için yürütülen savaşta, bütün işçi ve demokratik güçlerin birliği temeline dayanıyor.

Geçmişte, özellikle, milli devrimci savaş içinde, bütün İspanyol proletaryasını kapsıyacak tek bir parti kurmağa çalıştık. Bu amacımızdan vazgeçmedik. Ama bugünkü şartlar içinde, komünistlerle sosyalistler arasındaki *hareket birliği* konusunda anlaşmaya varmak, bir tek işçi partisi etrafında toplanmak meselesinde anlaşmaktan daha kolay olacaktır. Bu hareket birliği programı, bugün her zamankinden daha geniş, daha uzun vadeli; diktatörlüğe son vermeyi, ülkenin demokratik gelişmesini, İspanyanın sosyalizme yönelmesini içine alan bir programdır.

Partimizin son Merkez Komitesi toplantısında Carillo yoldaş bu konuda şunları söylemiştir: «Kapitalizmi yok etmek, parti olarak sosyal-demokrasiyi ne olursa olsun yok etmek demek değildir, meseleyi böyle koymak yanlış olur. Sosyal-demokrasi, emekçilerin bir kesimine, orta tabakaların bir kısmına, başka bir deyimle, halkın bir kısmına dayanmaktadır. Bu gerçek olaydan hareket ederek, bu akımın içinde bulunan militan çoğunluğunun, hattâ liderlerinin, sınıflar arasında uzlaşma politikasından vazgeçmelerini, sosyalizm uğrunda etkili bir savaş politikasına geçmelerini sağlamak, devrimin yararına olur. Bu bakımdan, sosyal-demokrasi akımına, siyasi alandan çekilmesi yerine, başka imkânlar göstermeliyiz.»

Edindiğimiz tecrübeler, bize, bu perspektifin gerçeklere uygun düştüğünü gösteriyor. Komünistlerle sosyalistler, tek merkeze bağlı sendikalar, «Emekçilerin Genel Birliği» (UGT) çerçevesi içinde yıllarca işbirliği yaptılar. Daha o devirde, muhacerette yaşayan sağcı sosyalistlerin sebep olduğu perçalanmaya kadar, bu Birliği

beraber yönettiler. 1934-e kadar beraber savaştılar, Halk Cephesini beraber kurdular, bu cephede işbirliği yaptılar. Bu işbirliği İspanyada demokratik devrime barışçı gelişme yolları açıyordu. 1934—1939 yılları arasında demokratik partiler ve işçi hareketinin diğer akımlarıyla beraber, komünistlerle sosyalistler, faşizme karşı direnmeyi örgütlediler, beraber savaştılar, beraber öldüler; bütün güçlüklerle rağmen, hükümetin, ordunun, iktidarın bütün kurumları içinde işbirliği yaptılar. Bu işin en önemli, en öğretici tarafı şudur: *Bu iktidar, Paris Komününden beri Batı Avrupa tarihinde görülen en ileri devrimci iktidar olmuştur.* Bu birlik, bu işbirliği olmasaydı, halkımızın faşizme karşı direnmesi imkânsızlaşırdı.

Sosyalist yöneticilerin isteksizliğine rağmen, bu işbirliği ne zaman sağlanabiliyorsa, daima başarılı ve faydalı olmuştur (diktatörlük devrinde bile). Bu son on yıl içinde, komünistlerle sosyalistler sık sık işbirliği yapmışlardır: Baskı rejimine karşı yürütülen savaşta, işçi aksiyonlarında, 1962 grevlerinde Madritte kurulan Demokratik Güçlerin Koordinasyon Komitesinde, ve özellikle Astoryadaki son grevlerde.

Partimiz, Sosyalist Partisi içinde işçi sınıfının birliğini isteyen «yeniletilici» akımların gelişmesi alanında, çabalarını hiç esirgemiştir. Ülkedeki sosyalist gruplarla politik temaslar kurduğumuz gibi, muhacerette yaşayan sosyalist yöneticilerle de daha iyi bağlar kurmaya çalışıyoruz.

Şunu da kabul etmemiz gerekiyor ki, partimiz, diğer komünist partileri gibi, geçmişte çoğu zaman, sosyalistlere karşı sekte, yanlış bir tutum takındı. Ama daha 1934 yılının başında, partimiz milletlerarası komünist hareketinin yanlış tezini uygulamaz olmuştur. (Bu yanlış tez, devrimin zaferi uğrunda gerici güçlere karşı savaşırken darbesini sosyal-demokratlara indiriyordu.) Son otuz yıl içinde, bu sekte metodlar, bu konudaki genel politikamızın açık ve kesin şekilde uygulanmasına bazan engel oldu ama, son on yıldır, özellikle 1956-dan bu yana bu yanlış metodlara bütünüyle son verildi. Sosyal-demokratların saldırılarını cevaplandırırken, onların yanlış, hatalı görüş ve tutumlarını objektif gerçekler düzleminde, vasıflar takmadan, çürütüyoruz. Sosyalist yöneticileri, karşılıklı saldırılardan vazgeçmeğe, tarihin derslerini ve bugünkü durumu incelemeğe, yapıcı ortak bir dil bulmağa davet ediyoruz. Franko rejiminin yıkılmasını, İspanyada demokrasinin gelişmesini, işçi sınıfının iktidarı eline geçirmesini ve yeni bir toplum düzeni kurmasını istiyorsak, sosyalistlerle komünistler arasında birlik şarttır, ve bu bizim hareket noktamızdır. Bu gereğin bilinçle kavranmasını ve birlik yolunda yürütülen savaşın zaferini olumlu bir şekilde etkileyen ve kolaylaştıran olay şudur: Dünya barışını korumak ve barış içinde yan yana yaşamayı gerçekleştirmek, devrimci gelişmeyi barışçı ve

demokratik düzlemde hızlandırmak için yürütülen savaşta, bizi birleştiren veya birleştirebilen ödev ve kararlar bugün ilk plânda bulunuyor.

Bize gelince, birliğin yolunu açmak için çabalarımızı esirgemediğimizi bugün rahatça söyleyebiliriz. Söz şimdi sosyalist yoldaşlarındır. Eğer onlar da faaliyetlerini demokrasi ve sosyalizm yararına yöneltmek istiyorlarsa, tutumlarını köklü bir şekilde değiştirme zamanı gelmiştir.

Anarşo-sendikalist akım

Ülkemizin birçok önemli bölgesinde, işçi sınıfını uzun zaman ve önemli bir şekilde etkileyen anarşo-sendikalist akım, daha milli devrimci savaş günlerinde derin bir kriz geçirdi. Yöneticilerinin muhacereti bu krizi daha da derinleştirdi. Öyle ki anarşo-sendikalistlerin Milli Emek Konfederasyonu (CNT) iki gruba ayrıldı. Bunlar, «politik» ve «apolitik» gruplar olarak, aralarında uzun yıllar düşmanca savaştilar.

Son zamanlarda, İspanyadaki olayların ve bazı dış baskıların etkisiyle, bu iki grup yurt dışında kurulan bir «Sendika Birliği» içinde birleşti. Bu Birliğin amacı, Komünist Partisinin İspanyol işçi sınıfını etkilemesine engel olmaktır. Ama muhacerette yaşayan anarşo-sendikalistler arasında tekrar kurulan (gerçekten değil de şeklen var olan) bu birleşme İspanyol anarşo-sendikalizmdeki çürümeyi ve bu çürümeye paralel olan diğer gelişmeleri durdurtmaz, yok etmez. Nitekim bugün, anarşo-sendikalizm *genellikle etkisini kaybediyor*. Franko rejimine karşı besledikleri nefretin ve sabırsızlığın etkisiyle, bazı gençler anarşistlerin geleneksel savaş metodlarını uygulamalarına rağmen, genç kuşakların umudu anarşo-sendikalizmde değil, komünizmdedir. Bir yandan da Milli Emek Konfederasyonu'nun (CNT) içinde birçok üye ve militan, Komünist Partisine yaklaşmaktadır. Bu yaklaşma daha milli devrimci savaş yıllarında başlamıştı: Muhacerette, İspanyanın yeni gerçeklerinden habersiz yaşayan anarşo-sendikalist yöneticilerin çoğu komünist aleyhtarı ve parçalayıcı tutumlar takınırken, İspanyada tam tersine bir hareket olmuştur. Bunun örnekleri, CNT üyesi birkaç mahpusun, Konfederasyonun 1961 güz Kongresine gönderdikleri vesika, ve anarşist gelenekleri kuvvetli olan Katalonya, Aragon, Endülüs gibi bölgelerde partimizin artan etkisidir.

CNT-nin politik bir parti değil, sendikal bir örgüt olduğunu göz önünde tuttuğumuz için, CNT üyesi olan işçilere de partimize geçmelerini, yahut da partimizi desteklemelerini teklif ediyoruz. Bazı işçiler, geleneksel örgütlerine bağlı olmakla beraber, CNT-den ayrıldılar. İspanyada görülen devrimci gelişmenin etkisiyle, anarşist

emekçiler, sosyalizmi yolunda yürütülen ortak savaşa katılıyorlar. Partimiz bir yandan, anarşizmin teorik ve taktik yetersizliğini, zaaf- larını kitlelere göstermeğe devam ederken, bir yandan da, eskiden de olduğu gibi, CNT'ye bağlı yığınlar arasında birleştirme çabalarına devam ediyor. Bu çabalar ilk meyvalarını verdi, anarşo-sendikalist örgütlerden gelen binlerce üye ve birçok yönetici Komünist Par- tisine girdi.

Sendika birliği için

İşte İspanya işçi hareketindeki birleşme akımı böylece geliyor; bu akımı etkiliyen objektif (nesnel) ve sübjektif (öznel) etkenlerin bazıları yukarıda saydık. Kanaatimize göre, demokratik ve sosya- list bir İspanya uğrunda yürütülen savaşa araç olabilecek bir pro- grama oturtulursa, bu etkenlerin çoğu ve bunlardaki gelişme hızı, işçi hareketinin bütün akımlarında hareket birliğini sağlayacaktır.

Ama ikinci bir gerçek de şudur: Franko rejimine karşı yürütülen savaşın bugünkü diliminde, işçi hareketindeki birliğin dayanması gereken temellerin belirdiği bu sırada, bu birliği çeşitli tehlikler teh- dit etmektedir. Bu tehlikeler: Milletlerarası emperyalizmin politik ve ideolojik baskısı, ve İspanyadaki gerici güçlerin çevirdiği oyunlar, manevralardır. Falanj teşkilâtının dağılışından sonra bugün bu gerici güçlerin en belli şekli «Birleştirici katolik akım» denilen akım- dır. Bugün bazı sendika yöneticileri, ülkedeki işçi hareketini, tekelci çabalarını koruyacak çerçevelere hapsetmek; sendikaları büro- kratik ve hiyerarşik kalıplar içine sokmak ve yöneticilerini, patron- ların ve kapitalist devletin emir kulu yapmak; yahut da sendikaları, bugünkü korporatif sendikaların sözde demokratik bir şekli haline getirmek istiyorlar. Eski sağcı sosyalist liderlerde, yahut anarşo- sendikalist liderlerde görülen komünist aleyhtarlığı da birlik için büyük bir tehliktir. Bunlar hem bugün, hem gelecekte, işçi hare- ketinde bölünmeyi sürdürmek, ve ne pahasına olursa olsun, hare- ketin kontrolünü ellerine geçirmek istiyorlar.

Milletlerarası sendika hareketindeki bölünme, İspanyadaki işçi hareketinde birliğin kurulmasına engel oluyor. İspanyada çoktan yok olmuş örgütlere dayanan Sendika Birliğinin, CİSL (Millet- lerarası Hür sendikalar Konfederasyonu) ve CISC (Milletlerarası Hristiyan Sendikalar Konfederasyonu) tarafından tutulup destek- lenmesi, işçi hareketini olumsuz şekilde etkiliyor.

Son yıllarda, tıpkı FSM gibi, CİSL-in ve CISC-nin Franko aleyh- tarı tutumlarını, İspanya halkını ve emekçilerini destekleme politika- sını takdir ediyoruz. Ama İspanya sendika hareketini ellerine geçir- mek istemelerini nasıl tenkid etmiyelim; bu gibi oyunlara karşı işçi sınıfını nasıl uyarmıyalım?

CİSL-in sekreteri, Omer Beku, muhacerette çalışan UGT Kongre-sindeki söylevinde, şunları söyledi: «İspanyaya dönüşü takip edecek ilk ayların önemini ne kadar belirtsek, yerinde olur. Yeni sendika hareketi hemen kesin bir şekil almalı, çünkü başta kaçırılan fırsatları bir daha elimize geçiremeyiz.» İspanyol emekçilerinin gerçek menfaatlerine uymıyan bu sözlerdeki niyet açıktır. Proletaryanın isteklerini gerçekleştirmek ve diktatörlüğü devirmek için bugün yürütülen savaşı ihmal eden CİSL liderleri, gelecekteki «politik talan»ın hesaplarıyla meşguller.

İspanyol emekçilerinin yararına tamamen zıt olan bu tutuma karşı, partimiz, bugünkü sendikacı muhalefetin yürüttüğü doğru ve olumlu hareket birliği politikasını, ve tek merkeze bağlı sendikalar prensipini, hep aynı kesinlikle savunuyor. Kanaatimize göre, işçi hareketini etkileyen, yahut etkilediğini iddia bütün partilerin, örgütlerin ve akımların ödevi, bu kitle birliği hareketini desteklemek ve güçlendirmektir.

Komünistler, muhacerette bulunan sosyalist ve anarşo-sendikalist liderlerin çoğunlukla yöneldikleri «pozisyon yoluna» karşıdırlar; yani bu liderlerin, ötedenberi takındıkları tutumlara, parti ve grup çıkarlarını sürdürme uğrunda gösterdikleri bütün çabalara, faaliyetlere karşıdırlar. Partimiz, gerek sendika hareketini, gerek genellikle işçi hareketini tekeline almak niyetinde değildir. Partimiz kendi görüşlerini, tek bir merkeze bağlı sendikalar çerçevesi içinde, diğer akımların görüşleriyle karşılaştırmaktan çekinmiyor. Hareketin geleneksel ve korkunç bölünme politikasına son vermek için, partimiz, bu tek merkeze bağlı sendikalar çerçevesi içinde diğer bütün politik akımlarla işbirliği yapmağa hazırdır. Sendikaların bir tek merkez etrafında toplanmaları uğrunda, yürütüleceği politikada, partimiz, birliğin menfaatını göz önünde tutacak, aynı amacı güden diğer akımlarla ortak tutumlara varmak için çabalarını esirgemiyecektir. *Aynı zamanda, komünistler, en geniş sendika demokrasisi temeli üzerinde, sendika hareketinin bağımsızlığı ve otonomi prensipine daima saygı göstereceklerdir.*

* * *

İspanyanın bugünkü şartları içinde, yığınların hareket birliğinde ve emekçilerin yürüttüğü savaşlarda görülen gelişmeler, «tepede birliği» geciktiren direnmelere karşı en emin yoldur. Bu savaşla birlik arasında karşılıklı diyalektik bir bağ vardır. Bu bağ göz önünde tutan partimiz, birlik için diğer savaş şekillerini ihmal etmemekle beraber, başlıca çabalarını yığın savaşlarının gelişmesine yöneltiyor. Politikamızın temeli şunlardır: İspanyol işçi sınıfını tek merkez etrafında toplayacak sendikalar birliğini kurmak; bugünkü ekonomik,

sosyal, politik ve demokratik isteklerini gerçekleştirmek için işçi sınıfının birlik savaşı, sosyalizm yolunda yürütülen savaş için, işçi sınıfının bütün güçleri ve akımları arasında tam bir işbirliğinin kurulmasını gerçekleştirmektedir. Tutumumuz yeniyi, yeni doğanı ve gelişeni temsil ediyor, bu yüzden de zafere ulaşacağımıza inanıyoruz.

SANTIAGO ALVAREZ

TSTAN

Milletlerarası komünist hareketinin birliği uğrunda

(Marksist-Leninist partilerin dokümanlarından)

Çin Komünist Partisi yöneticilerinin yürüttüğü sinsi parçalayıcı faaliyet ve bunun dünya komünist hareketinde doğurduğu bölünme tehlikesi karşısında, Marksist-Leninist partiler, komünist saflarında birliği savunmak üzere, seslerini yükseltiyorlar.

Çin Komünist Partisi yöneticileri, 1957 ve 1960 Toplantılarında Marksist-Leninist partilerin ortaklaşa işledikleri temel politik ve teorik tezlere birkaç yıl önce saldırmaya başladılar. Strateji ve taktik alanındaki bütün temel meselelerde milletlerarası komünist hareketinin Leninist hattından ayrılan Çinli yöneticiler, Moskova Toplantılarının Deklârasyon ve Bildirisine aykırı düşen kendi siyasi hatlarını ileri sürüyor, kardeş partilere bu hattı zorla kabul ettirmek istiyorlar.

ÇKP⁽¹⁾ yöneticileri, SBKP⁽²⁾-ne ve başka Marksist-Leninist partilere karşı şiddetli bir polemige giriştiler; ideolojik anlaşmazlıkları devletlerarası münasebetler (ilişkiler) alanına, yani Çin Halk Cumhuriyeti ile diğer sosyalist devletler arasındaki münasebetler alanına yaymağa çalıştılar. Bugün bu yöneticiler, kardeş partilere karşı politik savaşa açıkca girişerek, sosyalist ülkelerin arasını açmağa, dünya komünist ve işçi hareketinin birliğini bozmağa yelteniyorlar.

SBKP ile diğer Marksist-Leninist partiler, bu anlaşmazlıkların şiddetlenmesini önlemek, olayların tehlikeli gidişatını durdurmak için çabalarını esirgemediler. Çinli yöneticilere takındıkları tutumun yanlış niteliğini sabırla anlatıldılar, onlardan açık polemige son vermelerini, kardeş partilere karşı kaba saldırılarını durdurmalarını istediler; bu anlaşmazlıkların, Marksist-Leninist partiler arasında uygulanan yol ve metodlara göre incelenip tartışılmasını teklif ettiler. Nihayet, SBKP ve diğer Marksist-Leninist partiler, tek taraflı olarak açık polemige son verdiler.

Çinli yöneticiler, kardeş partilerin anlaşmazlıklara çözüm yolları bulmak, komünist hareketinin birliğini korumak ve sağlamak isteğini, bu partilerin güçsüzlüğüne verdiler, bu akla uygun tavsiyelere

⁽¹⁾ ÇKP — Çin Komünist Partisi.

⁽²⁾ SBKP — Sovyetler Birliği Komünist Partisi.

kulak asmadılar, ve son zamanlarda, Sovyetler Birliğine ve Komünist Partisine; Çin Komünist Partisinin «özel hattını» benimsemiyen diğer bütün kardeş partilere karşı açtıkları kampanyayı bir kat daha şiddetlendirdiler. *Jenmin Jibao* ve *Huntsi* dergilerinde 4 Şubatta ve 31 Martta çıkan makalelerde, SBKP-ne ve kardeş partilere karşı en korkunç iftiralaları, en kaba küfürleri yağdıran ÇKP yöneticileri, Marksizm-Leninizmin başlıca tezlerinin açık bir revizyonunu yapıyor, milletlerarası komünist hareketinde parçalanmayı kaçınılmaz ve haklı göstermeğe yelteniyorlar.

Kardeş Marksist-Leninist partilere karşı yürüttükleri parçalayıcı ve sinsi faaliyetlerini arttıran Çinli yöneticiler, komünist partilerinden atılmış elemanları, avantüristleri, troçkistleri, devrim dâvasına hiyanet etmiş bütün unsurları kullanmaktan da çekinmiyorlar.

Bu şartlar içinde, Marksist-Leninist partiler; Marksizm-Leninizmin ve proletarya enternasyonalizminin prensiplerini; milletlerarası komünist hareketinin ortaklaşa işlediği genel hattı; milletlerarası komünist hareketinin birliğini ve dayanışmasını savunmak üzere, kararlı bir savaşın gerektiğine kanaat getirdiler.

Dünya sosyalist sisteminin, milletlerarası komünist ve işçi hareketinin ve Marksizm-Leninizmin korunması için yürütülen savaşın çıkarlarını göz önünde tutan SBKP Merkez Komitesi, Şubat Toplantısının dokümanlarını yayınlamaya karar verdi. Bu Toplantıda, Merkez Komitesi Prezidyum üyesi, SBKP Merkez Komitesi Sekreteri Suslov yoldaşın «Milletlerarası komünist hareketinin birliği uğrunda SBKP-nin yürüttüğü savaş» başlıklı raporu okundu ve tartışıldı. Suslov yoldaşın belirttiği gibi:

«1960 Toplantısından bu yana, ÇKP yöneticilerinin görüş ve hareketlerini incelediğimiz zaman, Çinli yöneticilerin bu dört yıl boyunca anlaşmazlıkları çözmeye yanaşmadıklarını, aksine onları daha da keskinleştirmeğe çabaladıklarını görüyoruz. İşe, milletlerarası komünist hareketinin bazı taktik prensiplerinin revizyonunu istemekle başladılar; arkasından, çağımızın en önemli bütün meselelerinde, SBKP ve bazı kardeş partilerle aralındaki görüş ayrılıklarını daha da şiddetlendirdiler. Nihayet, dünya komünist hareketinin ortak politik hattına karşı, kendi «özel» hatlarını ileri sürdüler. Çinli yöneticilerin ileri sürdüğü bu «özel hat», Deklârasyon ve Bildirideki tez ve kararların, büyük ülke şovenliği ve küçük-burjuva avantürizmi açısından revizyonunu yapmaktadır. . .

Komünist ve işçi partileri tarafından ortaklaşa işlenen Deklârasyon ve Bildiriyi reddeden Çinli yöneticiler, kardeş partilere, malûm «25 maddelik program» larını teklif ediyorlar. Bu programın özü şudur: Sosyalist sistemin dünya gelişmesi üzerinde gittikçe artan etkisini inkâr etmek; kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının yürüttüğü savaşı küçümsemek; milli kurtuluş hareketini, dünya sosyalist sistemi

ve milletlerarası işçi hareketiyle çelişme halinde göstermek; dış politika alanında avantürist bir siyaset yürütmek; soğuk harp havasını devam ettirmek; devrimi ilgilendiren meselelere, sekterliği ve hükümet darbesi metodlarını sokmak; şahsıputlaştırma metodlarını savunmak ve devam ettirmek; komünist hareketinde fraksiyoncu savaşları haklı ve doğru göstermek. . . »

«Kardeş partilerle aralarındaki düşünce ve görüş farklarını şiddetlendiren Çinli yöneticiler, artık bugün temel meselelerde dünya komünist hareketinden ayrılıyorlar.

Gerek takındığı tutumda, gerek SBKP ile diğer Marksist-Leninist partilere karşı giriştiği saldırılarda, Çin propagandası gerici emperyalist çevrelerine yaklaşmakta, komünist ve Sovyet düşmanı basının kullandığı dili kullanmaktadır. Çin Komünist Partisi yöneticileri, artık faaliyetlerini sadece ideoloji alanında yürütmekle yetinmiyorlar. İdeolojik anlaşmazlıkları devletlerarası münasebetler alanına; sosyalist ülkelerin, komünist partilerinin konkre politika alanına da kaydırıyorlar. Dünya sosyalist cephesinin birliğini zayıf düşürmeğe çalışan Çinli yöneticiler, sosyalist ülkeler arasındaki politik ve ekonomik münasebetleri; milletlerarası politika alanında sosyalist ülkelerin yürüttüğü faaliyeti bozmak için, her türlü yol ve yönetime başvuruyorlar. Son zamanlarda, Çinli yöneticiler, dünya komünist hareketi içinde, fraksiyoncu, parçalayıcı faaliyetlerini çok arttırdılar. Şimdi artık, Pekinli yöneticilerin, komünist partilerini bölmek, Marksizm-Leninizme düşman gruplar, fraksiyonlar yaratmak amacını güttükleri süphe götürmez bir gerçek olmuştur.»

«Çinli yöneticiler, dünya komünist hareketini «kuvvetlendirmek», «bugünkü revizyonist eğilimleri yok etmek», bu hareketi «yepyeni bir temle üzerine oturtmak» istediklerini ısrarla söylüyorlar. Gerçekte, ÇKP yöneticileri, anarşistler, troçkistler v. b gibi, komünizme hiyanet etmiş parçalayıcı unsurları kullanarak, komünistlerin cephesini parçalamak ve komünist hareketine karşı Çinli tezleri savunacak, komünist partileri etkileyecek bir fraksiyonlar bloku kurmak istiyorlar.

Çinli yöneticiler, dünya komünist hareketinin Marksist-Leninist birliğine karşı yürüttükleri yıkıcı faaliyeti sonuna kadar götürmeğe kararlı görünüyorlar. Son günlerde, parçalanmanın «kaçınılmaz» olduğunu açıkladılar. Böylece, yıllardan beri, milletlerarası komünist hareketine karşı besledikleri niyeti açığa vurmuş oldular. . .

Çin Komünist Partisi yöneticilerinin davranışı, bize, milletlerarası komünist hareketinin çoktandır yendiği küçük-burjuva eğilimlerini hatırlatıyor. Bütün teorik ve politik görüşleri, troçkist tezlerin bir tekrarıdır başka bir şey değildir. Öyle anlaşılıyor ki, Çinli yöneticiler, küçük-burjuva içgüdüünün tazyikine karşı gelmek, proleter sosyalizminin hattını savunmak için gereken Marksist-Leninist tec-

rübeden mahrumdurlar.» «Çinli yöneticilerin bu yarılış düşüncelerine karşı Marksizm-Leninizmi savunmak, bugün çok acil bir ödevdir,» diyor Suslov yoldaş. «Partimiz, çağımızın en önemli meselelerini incelemek ve komünist hareketinin içindeki zorlukları yenmek için gereken geniş görüş değiş-tokuşunda bulunmak üzere, kardeş partiler arasında yeni bir konferansın toplanmasına taraftardır. Komünist hareketinde görülen bu zorluklar, Çin Komünist Partisi ile milletlerarası komünist hareketi arasındaki anlaşmazlıkların sonucu olduğuna göre, komünist saflarınınMarksist birliğini devâm ettirmek ve kuvvetlendirmek için gereken yol ve araçları tayin ve tesbit etmek üzere, bütün kardeş partilerin çabalarını birleştirmeleri gerekir. SBKP-i konferansın bu amaca hizmet etmesi gerektiğini iyi anlıyor.»

SBKP Merkez Komitesinin Suslov yoldaşın raporu ile ilgili kararında şöyle denilmektedir: «SBKP Merkez Komitesi, dünya sosyalist siteminin, komünist hareketinin temel menfaatlerini ve Marksızın-Leninizmin paklığını korumak için, ÇKP yöneticilerinin takındıkları tutumun anti-leninist niteliği açığa vurulmalı, parçalayıcı faaliyetleri kesin şekilde reddedilmeli, kanaatindedir.»

«SBKP Merkez Komitesi, SBKP Merkez Komitesi Prezidyomunun ve birinci sekreteri N. S. Hruşçov yoldaşın, politik ve pratik alanlarda yürüttükleri ve Sovyetler Birliğinde komünist toplumun kurulmasını; barış, demokrasi, milli bağımsızlık, sosyalizm davalarının zaferini, ve Marksist-Leninist partilerin birliğini güden faaliyetlerini tamamen ve oybirliğiyle onaylar. SBKP Merkez Komitesi, Merkez Komitesi Prezidyomunu, bu güne kadar yaptığı gibi, dünya komünist hareketinin genel hattını kararlı bir şekilde savunmak, zamanımızın bütün devrimci güçlerinin birliğini sağlamağa çalışmakla ödevlendirir.»

Mart sonunda toplanan *Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi*, Politbüro üyesi Raymond Guyot yoldaşın dünya komünist ve işçi hareketinin bugünkü durumu ile ilgili raporunu dinledi. Komünist hareketinin en önemli stratejik ve taktik meselelerinde, Çinli yöneticilerin anti-marksist, anti-leninist tutumunu açığa vurduktan sonra, Guyot yoldaş şunları söyledi:

«Milletlerarası komünist hareketindeki durum, partimizin bu meselelerle ilgili takındığı tutumun doğruluğunu tanıtıyor. Komünist hareketinin birliği için olağanüstü bir önem taşıyan bu savaşta, «tarafsız» kalmak imkânsızdır. Mesele, Sovyetler Birliği Komünist Partisiyle Çin Komünist Partisi arasında bir anlaşmazlık meselesi değil; Çin Komünist Partisi ile dünya komünist ve işçi partilerinin büyük çoğunluğu arasındaki anlaşmazlıklardır. Çinli yöneticilerin politikasının, yıkıcı faaliyetlerinin niteliğini açığa vurmağa yanaş-

mamak, sosyalizm uğrunda, komünizm uğrunda yürüttüğümüz savaşın geleceğini sağlamaktan kaçınmak olur.»

Guyot yoldaş raporuna şu sözlerle son verdi: «Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesinin kannatine göre, Çin Komünist Partisi yöneticilerinin işledikleri hat, milletlerarası komünist hareketinin genel hattına karşı koymaktadır. Çeşitli ülkelerde yürüttükleri parçalayıcı çalışmaları, çeşitli partilerde fraksiyoncu gruplara sağladıkları maddi ve mânevi yardımlar, kardeş partilerin yöneticilerine karşı uyguladıkları onur kırıcı tutumları, bütün bunlar, barış ve sosyalizm dâvasına büyük zarar getirmektedir. Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesinin kanaatine göre, Çinli yöneticilerin yürüttükleri solcu, milliyetçi politika ve yıkıcı faaliyete karşı, uzlaştıracı bir tutum takınmak, gerek milletlerarası komünist hareketi, gerek Çin halkının kendisi, gerekse partimizin kişisel idareye karşı yürüttüğü savaşta gereken geniş birlik politikası için büyük bir tehlike teşkil eder.»

«Merkez Komitesi, meydana gelmiş değişiklikleri hesaba katarak, milletlerarası komünist hareketinin genel hattını yeniden doğrulamak, bu hattın savunulmasını sağlayacak bütün kararları almak üzere, dünya komünist ve işçi partilerini bir araya getirecek bir toplantının en kısa süre içinde yapılmasına taraftar olduğunu açıklar. Merkez Komitesi, Çin Komünist Partisiyle diğer komünist partileri arasındaki önemli anlaşmazlıklara olumlu bir çözüm yolu bulunmasını, Çin Komünist Partisinin, milletlerarası komünist hareketinin birliği dâvasına; barış, halkların bağımsızlığı, demokrasi ve sosyalizm uğrunda hep beraber yürüttüğümüz ortak savaşa payını tekrar katmasını candan diler.»

Macar Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi 20—22 Şubat geniş toplantısında, Çin Komünist Partisi yöneticilerinin, milletlerarası komünist ve işçi hareketinin parçalanmasına yöneltilen yeni yıkıcı faaliyetleriyle ilgili bir karar aldı. Bu karara göre:

«Marksist-Leninist prensiplerin paklığını savunan partiler — ve bu arada Macar Sosyalist İşçi Partisi — Çinli yöneticilerin yanlış ve olumsuz görüşleri konusunda, bu yöneticilerle sabırla tartışılar; ortaklaşa işlenen genel hattı uygulayan partiler, Çinli propagandasının onurkırıcı tutum ve davranışına hiç başvurmaksızın, Çinli görüşlerin hatalı niteliğini, zararlı politik sonuçlarını belirttiler, yalanlarını açıkladılar.»

«Kardeş partilerin ezici çoğunluğu bu hatalı görüşlere karşı cephe alınca, Çinli yöneticiler, parçalayıcı bir faaliyet yoluna saptılar; her şeye hazır troçkistleri, hainleri toplayan fraksiyoncu gruplar örgütlediler, bu gruplardan bazılarını. «Komünist partileri diye ilân etmekten çekinmediler.»

«1963 güzünde, kardeş partilerin, özellikle Sovyetler Birliği Komünist Partisinin teşebbüsünü destekliyen Macar Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi, milletlerarası komünist hareketindeki anlaşmazlıklarla ilgili dokümanların yayını tek taraflı olarak durdurmağa karar verdi. Bu kararını, tartışmanın kesilmesi, kardeş partileri toplayacak ve bu anlaşmazlıkları inceliyecek yeni bir toplantının çağrılmasına elverişli şartlar sağlayabilir, ümidiyle verdi. Ama tartışmanın tek taraflı kesilmesine rağmen, Çinli yöneticiler küfürlü saldırılarını bir kat daha arttırdılar, açık polemige son verilmesini ısrarla istiyen kardeş partilerin çok büyük çoğunluğunun tutumunu göz önünde tutmadılar.»

«Çinli yöneticilerin tutumundaki özellik şudur: Çok önemli ideolojik meselelerde teorik bir tartışmaya girişmediler; Sovyetler Birliği Komünist Partisine ve başka kardeş partilere karşı, politik bir savaşa giriştiler.»

Macar Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi kararna göre: «Çinli yöneticiler, açık saldırılara ve parçalayıcı faaliyetlere devam ettikleri takdirde, iddialarını açık olarak cevaplandırmak gerekir. Çinli yöneticilerin, bütün kardeş partilerle bu partilerin yöneticilerine sıra ile saldırma taktiği, bizleri aldatamaz. Bütün saldırılarına karşı geleceğiz, ortak dâvamızı ve partimizin politikasını savunacağız.»

Alman Komünist Partisi Merkez Komitesi, radyoda yayınlanan bir Bildiride, Çinli yöneticilerin tutumunu, Marksizmin aleyhtarlığı ve parçalayıcılıkla suçladı; Sovyetler Birliği Komünist Partisinin Leninist hattını desteklediğini açıkladı.

Bu Bildiriden öğrenildiğine göre, Alman Komünist Partisi Merkez Komitesi, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesine 17 Şubatta gönderdiği bir mektupta, Çinli yöneticilerle Marksist-Leninist partiler arasındaki anlaşmazlıklar karşısında, Alman Komünist Partisinin benimsediği tutumu açıklanmış, Çin Komünist Partisinin yöneticilerinden, açık polemige ve parçalayıcı faaliyetlerine son vermelerini istemiştir. Ama, dünya komünist hareketinin birliği alanında, sorumluluğunu, partilerin ortak kararlarına saygı gereğini idrak eden Alman Komünist Partisinin bu mektubu cevapsız kalmıştır. Federal Almanyadaki ultra-gericilerin ve intikamcılarının alkışları arasında, Çinli yöneticiler açık polemige devam ettiler; bu polemigi, Sovyetler Birliği Komünist Partisine, Merkez Komitesine, Nikita Hruşçov yoldaşa ve birçok Marksist-Leninist komünist ve işçi partisine karşı, bugüne dek eşi görülmemiş bir iftira kampanyası haline getirdiler. Suslov yoldaşın raporunu ve SBKP Merkez Komitesinin 15 Şubat 1964 tarihli toplantısında alınan kararları destekliyen ve onaylıyan Alman Komünist Partisi Merkez Komitesi, yayınladığı Bildiride, bütün komünist ve işçi partileri ile Sovyetler Birliği Ko-

münist Partisi arasındaki bozulmaz birliğin, komünist ve işçi partilerinin 1957 ve 1960 da, ortaklaşa aldıkları kararlara, ve SBKP-nin XX. ve XXII. Kongrelerinde alınan kararlara bağlılığın, bütün dünyada, sosyalizm ve barış içinde yan yana yaşama politikası uğrunda yürütülen savaşı zafere ulaştıracak başlıca şartlar olduğunu belirtmektedir.

21 Martta toplanan *Bulgar Komünist Partisi Merkez Komitesi*, Parti Merkez Komitesi Sekreteri ve Politbüro üyesi M. Grigorov yoldaşın milletlerarası komünist hareketinin bazı meselelerini inceliyen raporunu dinledi ve tartıştı. Kabul edilen kararda, Bulgar Komünist Partisi Merkez Komitesi, Sovyetler Birliği Komünist Partisinin ve diğer kardeş partilerin tek tarafı olarak polemige son vermelerini fırsat bilen Çin Komünist Partisinin, Marksizm-Leninizm prensiplerinden daha da uzaklaştığını, ve milletlerarası komünist ve işçi hareketinde yürüttüğü parçalayıcı faaliyetini artırdığını belirtmektedir.

Kararda belirtildiği gibi: «Parçalayıcı faaliyetler yürüten Çinli yöneticiler, başlıca çabalarını, Sovyetler Birliğine, Sovyetler Birliği Komünist Partisine, ve Nikita Hruşçov'un yönettiği Merkez Komitesine karşı yöneliyorlar. Bu yönelmenin maksadı açıktır. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin ve Sovyetler Birliğinin kredisini düşürmeğe yeltenen Çinli yöneticiler, böylelikle milletlerarası komünist hareketini teşkilatsız ve başsız bırakacaklarını, bu harekete kendi zararlı ve tehlikeli genel hatlarını kabul ettirebileceklerini umuyorlar. Sovyetler Birliğine ve Komünist Partisine karşı yürüttükleri savaşta, Sovyet aleyhtarı faaliyetlerinde, Çinli yöneticiler, Sovyetler Birliğinin en büyük düşmanlarının kullandığı metodları aynen uyguluyorlar. En çok kullandıkları silâhlar, iftiralar, uydurmalar, üstü kapalı yalanlardır...»

Bulgar komünistlerinin kaunatine göre, milletlerarası alanda, kendilerine düşen en kutsal ödev, Çinli yöneticilerin, Sovyetler Birliğine ve SBKP-ne karşı kullandıkları bu korkunç yalanları, iftiraları reddetmek, çürütmeektir. Bulgar komünistleri, Leninin büyük partisini lekelemeye ve karalamaya yeltenenlerin, proletarya enternasyonalizmine, Marksizm-Leninizme hıyanet ettiklerini bir kere daha açıklıyorlar.

Bulgar Komünist Partisi Merkez Komitesi, SBKP-nin, komünist ve işçi kardeş partileri arasında toplantı teklifini kuvvetle destekliyor.

Kanada Komünist Partisi XVIII. Kongresi 27—30 Mart tarihleri arasında toplanmıştır. Kongre, «milletlerarası komünist hareketinin birliği» ile ilgili şu kararı almıştır:

«Fraksiyonları destekliyen ve haklı göstermeğe yeltenen Çin Komünist Partisi yöneticileri, milletlerarası komünist hareketini

parçalamaya, kendi yöneticiliği altında buhunacak, ödevi, 1957 ve 1960 Moskova Toplantılarında bütün partilerin oybirliği ile onayladığı ve bu Toplantıların dokümanlarında belirtilen, stratejik ve taktik hatta taban tabana zıd bir hat uygulamaktan ibaret olacak milletlerarası bir merkez kurmağa çalışıyorlar.

Çinli yöneticilerin bu yönelişi devam ettiği takdirde, korkunç sonuçlar doğurabilir, dünya sosyalist sistemi içindeki ülkelerin arasını açarak, birliklerini bozarak, barış, demokrasi, milli kurtuluş ve sosyalizm cephesini zayıf düşürerek, milletlerarası alanda güçler dengesinin emperyalistlerin lehine bozulmasına sebep olabilir. «Dünya komünist hareketinin birliğini bozma ve yoketme politikasına devam ettikleri takdirde, Çinli yöneticiler hiçbir zaman tarihin affına uğramıyacaklardır.»

Kongre, milletlerarası komünist hareketinin birliğini tekrar sağlamak için, komünist ve işçi partilerini en kısa zamanda bir araya getirecek milletlerarası bir toplantının çağrılmasını teklif eden Milli Komitenin tutum ve davranışını onayladı.

Hollanda Komünist Partisi Merkez Komitesi Başkanı Paul de Groot Partinin XXI. Kongresinin açılışında saylediği nutkunda, şunu belirtmiştir:

«Kongrenin inceliyeceği en önemli meselelerden biri, dünya komünist partileri arasındaki anlaşmazlık ve tartışmadır.» Paul de Groot'un belirttiğine göre, Hollanda Komünist Partisi, Çin Komünist Partisi yöneticilerinin genel hattını katıyetle reddetmektedir.

Hollanda Komünist Partisi XXI. Kongresi, son toplantısında, komünist partilerini bir araya tophyacak milletlerarası konferansın hazırlıkları ile ilgili bir kararı oybirliği ile kabul etti: «Hollanda Komünist Partisi XXI. Kongresi, bu konuyu incelemekle ödevlenmiş komisyon raporunu dinledikten sonra, komünist partilerini bir araya getirecek bu milletlerarası toplantının bir an evvel yapılması gerektiği kanaatindedir.»

Alman Birleşik Sosyalist Partisi gazetesi Neues Deutschland, Parti Merkez Komitesinin bir makalesini yayınladı. «Marksizm-Leninizm temeli üzerinde komünist hareketinin birliği» başlıklı bu makale, 3—7 Şubat tarihleri arasında toplanan Parti Merkez Komitesinin, Çin Komünist Partisi yöneticilerinin milletlerarası komünist hareketinin birliğine karşı yönelmiş faaliyetini mahkûm ettiğini açıklıyor: «Çin Komünist Partisi yöneticilerinin politikası, Marksizm-Leninizmden, milliyetçi, küçük-burjuva, prensipsiz, özünü ve savaş önemlerini troçkizmden almış bir gerilemedir. Çinli yöneticilerin dile getirdikleri düşünce ve görüşler, yeni tarihsel şartlar içinde troçkizmin yeni bir şeklidir, iktidarda bulunan bir partinin savunduğu troçkizmin bu yeni şekli, büyük ülke şovenliği, ırkçılık,

soleu avantürizmin, Sovyet aleyhtarlığı ve parçalayıcı, fraksiyoncu bir faaliyet şeklinde beliriyor...»

SBKP Merkez Komitesi Şubat toplantısında kabul edilen dokümanların yayınlanması, milletlerarası komünist hareketinin ve bu hareketin emperyalizme karşı, barış, demokrasi ve sosyalizm uğrunda yürüttüğü savaşın birliğini sağlayacak; Çin Komünist Partisi yöneticilerinin anti-leninist plâtformunu, parçalayıcı faaliyetini açığa vuracaktır. Alman Birleşik Sosyalist Partisi Merkez Komitesi, SBKP-nin aldığı kararları kuvvetle onaylamakta ve desteklemektedir.»

Polonya Birleşik İşçi Partisi gazetesi *Trybuna Ludu* ile diğer Polonya gazetelerinde, «Komünist hareketinde ve sosyalist cephede birliğin sağlanması meselesi» başlıklı bir makale yayınlanmıştır. Bu makalede şöyle denilmektedir:

«Çin Komünist Partisi yöneticileri, SBKP XX. Kongresinin temel prensiplerine, yani çağımızda insanlığı bir harp felâketinden kurtarma imkânlarını açan, komünist partileriyle sosyalist devletler arasındaki münasebetlerde Leninist prensiplerin tekrar uygulanmasını sağlayan esas idelere saldırıyorlar...»

Partimiz, Çin Komünist Partisinin hattını yanlış ve olumsuz bulduğunu, Sovyetler Birliği Komünist Partisinin ideolojik tutumunu ve Sovyetler Birliğinin dış politikasını tamamiyle desteklediğini defalarca belirtti. Bugünkü kritik şartlar içinde, partimiz bu desteklemeyi, bu dayanışmayı daha da kuvvetle belirtmektedir.»

Makale daha sonra şunları belirtmektedir: «Dünya komünist hareketinde, sosyalist cephede, birliğin bozulmasından, zayıflamasından sadece emperyalistler yararlanır; bütün komünist partilerinin, bütün devrimci güçlerin ödevi, bu tehlikeye karşı gelmek, dünya komünist hareketinin birliğini Marksizm-Leninizmin ve proletarya enternasyonalizminin prensipleri temeli üstünde sağlamak için çabalarını esirgememektir...»

«İşçi hareketinin önünde tarihsel ortak bir amacın bulunması, bu harekette birliğin sarsılmaz temelidir. Hakların eşitliğine, her partinin, her sosyalist ülkenin bağımsızlığına saygı temeli üstünde, hareketimiz için çok önemli olan bütün meselelerde hareket birliğini ve dayanışmayı sağlayacak hareket prensiplerinin danışarak, ortaklaşa işlenmesi şarttır...»

Partimiz, Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve diğer komünist ve işçi partileriyle birlikte, milletlerarası işçi hareketinin ve halkların sosyalist toplumunun birliği için zafere kadar savaşacaktır.»

Çekoslovakya Komünist Partisi Merkez Komitesi, milletlerarası komünist hareketinin bugünkü durumu ile ilgili bir Bildiri yayınladı. Merkez Komitesi, bu Bildiride, Sovyetler Birliği Komünist

Partisi Merkez Komitesinin tutum ve kararlarını, komünist ve işçi partileri arasında yeni bir toplantı teklifini desteklemektedir.

Çin Komünist Partisi yöneticilerinin faaliyetini şiddetle suçlayan Çekoslovakya Komünist Partisi, Çinli yöneticilerin ideolojik plâtförünün, Moskova Komünist ve İşçi Partileri Toplantılarının dokümanlarında işlenen milletlerarası komünist hareketi politikasının bir revizyonundan başka bir şey olmadığını belirtmektedir.

Çekoslovakya Komünist Partisi Merkez Komitesi Bildirisinde şöyle denilmektedir: «Partimiz, SBKP-nin tutum ve davranışlarını, olayların tehlikeli bir hal almasını önlemek ve milletlerarası komünist hareketinin birliğini kuvvetlendirmek için sarfettiği olumlu sabırlı çabalarını fevkalâde takdir etmektedir. Mevcut anlaşmazlıkları çözmek, Çinli yöneticilere faaliyetlerinin doğurduğu zararları anlatmak amacıyla hareket eden SBKP kardeş partilerin desteği ile azami sabrı, iyi niyeti ve soğukkanlılığı göstermiştir. . .

Kardeş partilerin çoğunun düşüncesine uyarak, şu kanaate vardığımızı belirtmek isteriz: Açık polemige son verme tekliflerine sistemli bir şekilde kulak asmayan Çin Komünist Partisinin yıkıcı faaliyetinin sonucu olarak meydana gelen bugünkü durumda, komünist ve işçi partilerinin başlıca ödevi, milletlerarası komünist hareketinin birliğini, ve bu hareketin programını teşkil eden Leninist hattı açıkça ve kesinlikle savunmaktır. . . »

Finlânda Komünist Partisi Merkez Komitesi Politbürosu, Çin Komünist Partisi yöneticilerinin açık polemigi durdurma ve birliği tekrar kurma tekliflerini reddetmeleriyle, milletlerarası komünist ve işçi hareketinde meydana gelen yeni durum ve şartları tartışmıştır. Politbüro, Finlânda Komünist Partisi Merkez Komitesinin 22—23 Şubat tarihli toplantısında alınan kararın yayınlanmasını onaylamıştır.

Bu kararda belirtildiği gibi, 1963 Kasım ayında, Finlânda Komünist Partisi Politbürosu, komünist partileri arasında toplanacak milletlerarası bir konferansın er geç gerekeceğini düşünmekle beraber, bu konferansın çok acil bir mesele olmadığı kanaatindeydi. Aynı tarihlerde, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesine, açık polemige ve karşılıklı suçlamalara son verme, bu meseleleri kardeşçe yürütülecek tartışmalar yoluyla çözmeye tekliflerinde bulundu.

Oysa, ÇKP yöneticileri bu tekliflere kulak asmadılar, Marksist-Leninist partilere karşı daha da şiddetle saldırmaya devam ettiler. Bunun sonucu olarak, Bildiride belirtildiğine göre:

«Finlânda Komünist Partisi Merkez Komitesi, Çin Komünist Partisi yöneticilerinin, milletlerarası komünist hareketi içinde yürüttükleri parçalayıcı, yıkıcı, iftiracı kampanyası karşısında, artık su-

sulamıyacağı kanaatindedir. Komünist hareketinde parçalanma tehlikesinin önlenmesi, Marksist-Leninist prensiplerin savunulması için, bütün güçlerimizi birleştirmeliyiz. Bu şartlar içinde, komünist ve işçi partilerini bir araya getirecek bir milletlerarası toplantının düzenlenmesi, en aktüel mesele olmuştur.»

(Devamı gelecek sayımızda)

TÜSTAV

Kadınlar aktif güçlerdir

Arjantin Komünist Partisinin hayatında ve savaşlarında, kadınların oynadığı rol çok önemlidir. Kadınlar, bütün demokratik ve işçi hareketlerinin kampanyalarına aktif bir şekilde katılıyorlar. Gittikçe artan savaşkanlıkları, şuurlanmaları, partimizin saflarına gittikçe daha fazla girmelerinde görülür.

Buenos-Ayres-de parti üyelerinin % 29-u kadındır (bazı bölgelerde daha da fazladır.) Chacarite mahallesinde partiye katılan 350 yeni üyeden 15-i kadındır. Fabrikaların kapılarında düzenlenen üye toplama kampanyalarında, kadın işçiler yoldaşlarımızı büyük dostlukla karşıyorlar. Flores mahallesinde, 56 kadın ve erkek komünist partisine 100 yeni üye kazandırdılar. Bu 100 üyenin 56-sı kadındır.

Matederos mahallesinde, öğrenci analarıyla işbirliği yapan partili kadınlar, bir okuldaki öğretmen sayısını arttırmak için (1 öğretmen 100 öğrenciyi okutuyor) bir kampanya düzenlediler. Çok başarılı geçen bu kampanya, bütün mahalleye yayıldı. Çabalarının yetersiz olacağını gören yoldaşlarımız, bu işe katılacak üye toplamağa başladılar. 5 çocuk anası eski bir peronist, partiye giren ilk üye oldu. Peşinden de 20 kişi (çoğunlukla kadınlar) partiye girdi.

Buenos-Ayres-de olduğu gibi, ülkenin birçok yerinde, işsizlik ve hayat pahalılığı durmadan artıyor. Komünist kadınların yönettiği ev kadınları, çeşitli kampanyalar düzenliyor. hükümetten karaborsacılara karşı daha etkili tedbirler almasını istiyorlar.

18 Aralık 1963 tarihli büyük nümayiş, bu savaşın tipik bir örneğidir. Ev Kadınları Komitesinin çağrısına uyan yüzlerce kadın, şehrin çeşitli mahallelerinden gelip Mayıs Meydanında toplandılar. Halkın alkışları arasında ilerliyen nümayişçiler, Belediye Sarayına ve Vali Konağına gittiler. Nümayişçilerin temsilcileri, yöneticilerle görüştüler. Sokaklarda mitingler düzenlendi, hayat pahalılığına karşı şiarlar hep bir ağızdan tekrarlandı.

Komünist kadınlar, pazarlarda, çarşılarında, sokaklarda halkla konuşuyor, hayat pahalılığının sebeplerini açıklıyor, emekçi kadınları, mahalle komşu kadınlarını komisyonlar kurmağa, savaşa katılmağa davet ediyorlar. Kısa bir zaman içinde, buna benzer 50 kadar hareket düzenlendi, duvarlara ilânlar yapıştırıldı, el ilânları kapı kapı dağıtıldı. Onse mahallesinde, büyük bir pazarda düzenlenen nümayişten sonra, 100 kadın Ev Kadınları Komisyonuna üye yazıldılar.

Matadero mahallesinde, bir fabrikanın kapısında söz alan bir yoldaşımız, etrafına 40 kadın topladı, 10 kadın bir komisyon kurdu. İşçi mahallesi olan Barracas'da 4 komisyon kuruldu.

Saavedra mahallesinde, karaborsacıların para ile tuttuğu kimseler ucuz satış yapan bir belediye mağazasında yangın çıkarttılar. Kadınlar hemen toplandı. Yüz kadın mağazanın tekrar açılmasını ve suçluların cezalandırılmasını isteyen bir dilekçe düzenlediler. 16 kadın bu dilekçeyi hemen o akşam Belediyeye götürdü.

Açlığa karşı savaş çok çeşitli şekillerle yürütülüyor. La Boca mahallesinde, kadınlar, bir işletmenin kapatılmasıyla açıkta kalan işçiler için bir yemekane kurdular. Gönüllü — itfaiyeciler binasında açılan yemekane Anneler Komisyonunun ve bütün mahallenin yardım ve dayanışmasıyla işliyor. Baraccas mahallesinde, öğretmenler, çocukların dersleri güçlüğüle takibetmelerinin besinsizliğin sonucu olduğunu açıklayınca, Anneler Komisyonunun yardımıyla bu mahallede de hemen bir yemekane kuruldu.

Arjantin Kadınlar Birliğinin Buenos-Ayres şubesi, ev kadınlarını yetiştirme ve örgütleme işinde büyük bir rol oynuyor. Şehrin her mahallesinde, Birliğin bir şubesi vardır.

Bu savaşa katılan kadınlar, partimizin etrafında toplanıyorlar. 1963 yılı içinde 2000 kadın partiye alındı. Kadın işçilerin ve ev kadınlarının özel isteklerini inceleme, savaşlarını örgütleme ve düzenleme, ve yeni kadın militanlarımızı yetiştirme alanlarında çok önemli bir rol oynayan Kadın Komisyonlarını kuvvetlendirmek ve yeni hücreleri yönetebilmek için, örgütleme ve kadro yetiştirme işine çok önem vermemiz gerekiyor.

Susana DOMÍNGUEZ

Brezilyada gericilerin saldırıları

31 Martta başlayan askeri hükümet darbesi, 48 saat sonra Joao Goulart hükümetinin düşmesiyle sonuçlandı. Emperyalistlerin yardımıyla yararlanan gerici askeri bir diktatorya, reformcu burjuva hükümetinin yerine geçti. Böylelikle, devrimci harekete, demokratik ve yurtsever güçlere çok büyük bir darbe indirilmiş oldu. Bu darbe, bütün Lâtin Amerikanın durumunu olumsuz bir şekilde etkileyecektir.

Brezilyada cereyan eden olayların bazı yönleri hâlâ aydınlanmış değildir. Ama hükümet darbesinin sosyal sebepleri ve bu darbenin niteliği apaçıktır.

Demokrat bir burjuva olan Goulart'ın, büyük toprak mülkiyetini sınırlamak, Brezilya'nın bağımsız gelişmesini hızlandırmak için aldığı ilk konkre tedbirler, dış politikasının oldukça bağımsız niteliği, bütün vatandaşlara oy hakkı verme teklifi, ülkenin varlıklı sınıfları ve Amerikan emperyalistleri için büyük ve göz yumulmaz tehlikelerdi. Ülkenin sosyal ve ekonomik alanlarda az gelişmiş oluşundan faydalanan bütün unsurlar, yani büyük toprak sahipleri, burjuvazinin emperyalistlerle bağlı çevreleri, rüşvete alışmış valiler, ordunun gerici yüksek komutanları, kilisenin büyük bir kısmı, Amerikan petrol şirketleri ve Pentagon-un askeri çevreleriyle birleşerek Goulart'a cephe aldılar. Goulart'ın kendisini tutacaklarını sandığı, hiç olmazsa, tarafsızlığına güvendiği başka güçler de bu gerici unsurlara katıldı. Yurtseverlikleriyle, «demokrasiye bağlılık»larıyla övünen subayların çokluğu, liberal geçinen büyük burjuvazi, düne kadar Amerikan kıtasının bütün hükümetlerine «çok geniş reformlar» tavsiye eden Beyaz Saray-la Amerikanın Dış İşleri Bakanlığı, bütün bu güçler, kritik anda, gerçek reformlara, gerçek bir demokratlaşmaya, gerçek bir bağımsızlığa yol açacak tedbirlere şiddetle karşı koydular.

Kompro aylardır içerden ve dışardan hazırlanıyordu. Goulart vaatlerini gerçekleştirmek, kanunlaştırmak isteyince, olayların seyri birdenbire hızlandı. Amerika Dış İşleri Bakanlığının 29 Mart tarihli, «komünist sızıntıları»ndan, Goulart'ın komünistlere gösterdiği «hoşgörülük»ten söz eden beyanati, hükümet darbesini adeta kışkırtıyordu. Deniz kuvvetlerindeki memnuniyetsizlikten doğan olaylar, komplocular için elverişli bir bahane oldu. «Komünizm

tehlikesi» ni kullanarak, kararsız unsurları da peşlerinden sürükliye-bildiler.

Sonrası malûm. Varlıklı sınıflarla, uşakları, «kanun ve nizam taraftarları» nın zaferini sevinçle kutluyor. Bütün ülkede komünistlere karşı Makkartist metodlar uygulanıyor. Milli Ticaret Birliği, askeri cuntaya 3 milyarlık bir kredi açtı. Amerikan ve Federal Almanya tekelleri, Brezilyada yeni yatırımlar yapacaklarını bildirdiler. Askeri hükümet darbesini yapanların ilk işi, Goulart hükümetinin kısmi toprak reformu kararını yürürlükten kadırmak ve ülkede okuma yazma bilmemezliği yoketmek için hazırladığı plânın uygulanmıyacağını açıklamak oldu.

Unutmıyalm ki, Brezilyadaki düzen, Amerikanın en çok niethet-tiği düzen şekli, yani parlâmentar bir burjuva demokrasisiydi. «İlerici Birliğin» «tavsiye ettiği reformlara oranla, Goulart'ın teklif ettiği reformlar çok dar bir çerçeve içinde kalıyordu. Bu reformlar, barışçı yollarla uygulanacaktı. Gerçekte, 31 Mart ile 2 Nisan arasında yapılan darbe tamamen *anti demokratik ve Anayasa aleyhtarı geric-i bir askeri hükümet darbesidir*. Bu darbe, 1960—1963 yıllarında, Lâtin Amerikada bir «yeni kurs» uygulanmasını isteyenlerin reddet-tikleri askeri darbelerden hiç farklı değildir.

Bütün bu olaylar, bize, Amerikan yönetici çevrelerinin iki yüz-lüğünü tanıtıyor. Bu çevreler, Anayasaya karşı yapılmış bu hükü-met darbesinden duydukları sevinci açıkça belirtirken, bu darbenin «Anayasa rejimini desteklediğini söylediler. Bu beyanat, burjuva basınında bile, genellikle tasvip edilmedi. *New-York Times* bu konuda şunları yazdı: «Bu hükümet darbesi, Pentagon komutan-larının Başkan Johnson'a karşı yapacakları herhangi bir hükümet darbesi kadar Anayasaya uygun sayılabilir.»

Brezilya halkı, gericilerin bu tutumuna gereken cevabı elbet vere-cektir. Ama bu anda, dünyadaki bütün demokratik güçlerin ödevi, gericilerin Brezilyada uyguladıkları tedhişi şiddetle protesto et-mektir.

Brezilyada, bu anda, bütün ilerici unsurları yok etmek üzere, bü-yük bir «temizlik hareketi» ne başlanmıştır. Binlerce memur işlerin-den atıldı. Yüzlerce siyaset adamı, yüzlerce liberal düşünceli, demok-rat vali, belediye reisi, vazifelerinden çıkarıldı, ve tevkif edildi. Askeri cuntanın, Kongreden «ihraç» ettiği 40 senatör ve millet-vekilinin dokunulmazlığı kaldırıldı. Sendika yöneticileri hapse atıldı, sendika teşkilâtları ordunun kontrolü altına alındı. Emekçilerin bütün kitle örgütleri kapatıldı, binaları yağma, gazeteleri yasak edildi.

Brezilyada bugünedek görülmemiş geniş çapta tevkifler sürüp gidi-yor. Bu yıldırma ve tedhiş politikası, Uruguay *La Manana* gazete-sinin yazdığına göre, yalnız muhaliflere karşı değil, «Brezilyada

cereyan eden önemli politik olaylar hakkında düşüncelerini açıklıyorlar»a karşı *da uygulanıyor*. Binlerce işçi ve köylü, binlerce asker, binlerce sosyalist ve komünist, binlerce hristiyan-demokrat hapse atıldı. Guanabara eyaletinde 5000, Rio de Janeiro' da 2000, Minas Gerais' de 3000 den fazla, Rio Grande-do-Sul' da 5000 kişi tutsak edilmiştir. Ülkeden kaçabilenlerin anlattıklarına göre, Rio Grande-do-Sul- da, Goulart ve özellikle Brizola taraftarı diye tanınmış olmak, tevkif edilmek için yeter bir sebeptir. Tevkif edilenlerin sayısı o kadar yüksek ki, birçok savaş gemisi, hapisane olarak kullanılmaktadır. Binlerce insan Fernando de Noronha adasına uçakla götürülmüştür. Her yerdede demokratlar öldürülüyor. Uruguay gazetelerinin bildirdiğine göre, Recife- de, eski ilerici vali Arrais' in özel kalem müdürlüğünde çalışan G. Bezerra, parça parça edilerek öldürülmüş. Albay A. Alcantara Monteiro' nun da öldürüldüğü bildiriliyor. Rio de Janeiro' da, sendikacı lider Antildo Pascoal Viana yakalandığı binanın beşinci katından sokağa atılarak öldürüldü. Ülkenin iç bölgelerinde ise, büyük toprak sahiplerinin para ile tuttukları kiralık katillerin ne kadar cinayet işledikleri, öldürülen köylü militan sayısının ne kadar olduğu henüz kesinlikle bilinmiyor.

Bazı sağcı politikacılar bile bu tedhişin doğru olmadığını söylüyorlar; şeklen de olsa, kanunlara riayet edilmesini istiyorlar. Ama gericiler gemi azıya aldılar. Goulart' ın gerçekleştirmeye çalıştığı reformlarla imtiyazlarının tehlikeye düştüğünü gören gericiler, geçirdikleri korkunun acısını çıkarıyorlar. Brezilya halkına daha mutlu bir gelecek sağlamak için yıllardır savaşılan binlerce insanın hayatı bugün tehlikededir.

Birçok ülkede devrimciler, demokratlar, liberaller, ilerici örgütler, insan haklarını ayaklar altına alan bu tedhişi protesto ediyorlar. Tevkif edilenlerin hemen serbest bırakılmasını, Anayasa garantilerinin yeniden uygulanmasını ve teşkilatlanma özgürlüklerine saygı gösterilmesini istiyorlar.

Lâtin Amerika devrimcileri ve yurtseverleri, Amerikan emperyalizminin desteğine güvenen zengin sınıfların yeniden hücumla geçtiğini anlıyorlar. İlerici güçler, Brezilya olaylarından çıkarılacak politik ve pratik sonuçları doğru olarak değerlendirmeli, gericilere karşı yürütülecek savaşta saflarını birleştirmelidir.

Lâtin Amerikanın bugünkü sosyal, ekonomik ve politik yapısı yok olmağa mahkumdur. Bu çürümüş yapıları hiçbir güç kurtaramaz. Bütün kıtada, devrim günün meselesidir. Ne tedhiş, ne de gerici hükümet darbeleri devrimi durdurabilir. Bu çabalar, devrimi daha da kaçınılmaz hale getiriyor, daha da hızlandırıyor. Halk yığınları uyanıyor, savaş şuuruna varıyor. Tarihsel gidiş durdurulamaz, devrimci süreç önlenemez.

C. RUBİO

Kıbrıslılar barış ve dostluk içinde yaşıyabilirler ve yaşamalıdır

«Barış ve sosyalizm problemleri» dergisinin muhabiri, Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi-AKEL⁽¹⁾-in sekreteri E. Papaioannou ve AKEL-in Politbüro üyesi A. Ziartidis'ten Kıbrıs konusuyla ilgili aşağıdaki soruları cevaplandırmalarını rica etmiştir.

Papaioannou ve Ziartidis yoldaşlar sorulara aşağıdaki cevapları vermişlerdir.

Soru: Kıbrısın bugünkü durumu hakkında ne düşünüyorsunuz? Size göre ülkenin bağımsızlığını ve güvenliğini, Kıbrıslı Türklerle Kıbrıslı Rumların bir arada, barış içinde yaşamalarını sağlamak için neler yapılmalıdır?

Cevap: Kıbrıs, 580.000 nüfuslu küçük bir ülkedir. Emperyalistler tarafından aldatılan Türkler bu nüfusun 1/5 ini teşkil eder. NATO-nun ve özellikle İngiliz-Amerikan emperyalistlerinin bütün tazyik, tehdit ve şiddetlerine rağmen, Kıbrıs 4 aydır bağımsızlığını ve egemenliğini savunuyor. Bu durum, gerçekten, dünya şartlarının değiştiğini, yeni bir devrenin başladığını, bu devrede, emperyalizmin artık halklara isteklerini zorla kabul ettirecek durumda olmadığını gösteren 1960 Toplantısının tarihsel tezinin doğruluğunu tanıtıyor.

Kıbrıs halkının, yürüttüğü savaşta başarı sağlayabilmesi iki temel etkene dayanıyor: İç etken, halkın birliği. Dış etkense, Sovyetler Birliğinin, sosyalist ülkelerin, bütün barışçı halkların savaşımızı desteklemeleridir. Halkımız, kurtuluş ve bağımsızlık savaşımızı yıllardır yürütüyor, ama halkımızdaki bugünkü birlik hiçbir zaman görülmemiştir. Bunu herkes itiraf ediyor. Emperyalizme karşı, bağımsızlık, toprak bütünlüğü ve milli şeref uğrunda yürütülen savaşta görülen bu birlik, geniş halk tabakaları arasında olduğu kadar, aydınlar arasında da büyüktür. Partiler arasındaki görüş farkları, fanatizmin her türlü ikinci plâna geçti. Kentlerde, köylerde, inançları, dinleri, partileri, sosyal durumları ne olursa olsun, insanlarımız işbirliği yaparak, milis ve kolektif yardım hizmetlerinde çalışıyor, para toplama kampanyalarına katılıyor, ortaya çıkan ve

çıkabilecek bütün tehdit ve tehlikelere karşı savaşıyorlar. Ülkenin bağımsızlığını kuvvetlendirmek ve dış tehditleri sonuçsuz bırakmak için yürütülen savaşta, partimiz bütün gücüyle, hükümeti, kayıtsız şartsız destekliyor. AKEL bütün güçlerini, bağımsızlık uğrunda yürütülen savaşta hükümetin hizmetine vermiştir.

Fakat ikinci etken de çok önemlidir. Sosyalist ülkelerin, özellikle Sovyetler Birliğinin yardımı, özgürlüksever bütün halkların desteği olmasaydı, emperyalistlerin oyunlarını. Kıbrısın düşmanlarının saldırma plânlarını bozmak ve önlemek için, sadece birlik yetersiz bir etken olurdu. Bugün, Kıbrısın, NATO-cu emperyalistlerin elinden, Sovyetler Birliğinin bize gösterdiği yardımın sayesinde kurtulduğunu kabul etmiyecek belki tek bir Kıbrıslı yoktur. Biz Kıbrıslılar, özgürlüksever bütün halkların, özellikle Sovyetler Birliğinin ve sosyalist ülkelerin bize gösterdiği dayanışmayı ve desteği şükranla anıyoruz.

Sovyetler Birliğinin, bütün sosyalist ülkelerin, milli bağımsızlığı uğrunda savaşan halkımıza gösterdiği yardım ve dayanışma, Sovyetler Birliğinin bağımsızlık hareketlerine yardım etmediğini söyleyenlerin iftiralarını çürütmektedir. Kıbrısa gösterilen dostluk, Sovyetler Birliğinin, sosyalist ülkelerin, milli bağımsızlıkları uğrunda savaşan halklara sağladığı gerçek ve etkili, tam anlamıyla enternasyonalist yardımın en güzel örneğidir. Halkların, boş, etkisiz şarlara değil, bu olumlu, etkili yardıma ihtiyaçları vardır.

Kıbrısta yürütülen savaş, emperyalistlerin göstermek istedikleri, ya da ilk görünüşte belirttiği gibi, Rumlarla Türkler arasında bir savaş değildir. Bu savaş NATO-ya karşı, özellikle İngiliz-Amerikan emperyalizmine karşı yürütülmektedir. Emperyalistler, yakın ve Orta-Doğuda, Arap ve diğer halkların kurtuluş savaşlarına karşı, Kıbrısı stratejik bir üs olarak ellerinde tutmak istiyorlar.

Kıbrısın egemenliğini, milli bağımsızlığını, Kıbrıslı Türklerle Kıbrıslı Rumların yanyana barış içinde yaşamalarını sağlamak için, Zürih ve Londra andlaşmalarını feshetmek, askeri üsleri kaldırmak, yabancı askerlerin Kıbrıstan gitmelerini sağlamak gerekiyor. Kıbrıs meselesinin tek çözüm yolu, halkların kendi kendilerini idare etme prensibiyle mümkündür. Kanaatimize göre, emperyalistlerin müdahalelerine son verilirse, gerginlik sebepleri de ortadan kalkar. Kıbrıslı Türklerle Kıbrıslı Rumlar, eğitim, din, kültür meselelerini, eskiden olduğu gibi, yine aralarında çözebilirler. Ama Kıbrıs demokratik yollarla, özgürlük içinde, çoğunluğun isteklerine göre gelişmelidir. Her demokratik ülkede olduğu gibi, Kıbrısta da azınlığın hakları vardır. Kıbrıs Rumları, Türk azınlığının haklarını garanti altına almağa hazırdırlar, bunu defalarca tekrarlamışlardır.

Partimizin tutumu açıktır: AKEL, Adadaki bütün emekçi halkın partisidir. Yani Rumların, Türklerin, ve Kıbrısta yaşayan diğer

azınlık gruplarının partisidir. Yakın zamanlara kadar, AKEL-de üye olan Türklerin sayısı oldukça yüksekti; 3000 den fazla Türk işçisi, Kıbrıs Genel İş Federasyonu (PEO) na üye olmuştu. Bu sayı, Türk sendikalarındaki Türk üye sayısından yüksekti. 1958-de iki cemaat arasında çatışmalar başlayınca, Türk tedhişçileri AKEL-e üye olan birkaç Türkü öldürdüler, Yıldırma yoluna giderek Türk işçilerini PEO-dan ayırılmağa, Türk sendikalarına girmeye zorladılar. Bu yüzden, AKEL-e üye olan Türklerin sayısı da azaldı. Bütün bunlara rağmen, AKEL, Türk işçileriyle bağlarını koruyor. Bugünkü güç şartlar içinde, partimizde ve Merkez Komitesinde Türkler bulunmaktadır.

AKEL, Programında da açıkladığı gibi, Türk azınlığının eşit haklara sahip olduğunu kabul ediyor. Başkan Makarios ve bütün Kıbrıs halkı gibi, AKEL de Türk azınlığına gereken bütün garantileri vermeğe hazırdır.

Soru: Yabancı basında, Kıbrıs Rumlarının takibine maruz bırakılan Türk muhacirlerinden sık sık bahsediliyor. Bu konudaki düşünceniz nedir?

Cevap: Türk muhacirleri meselesi diye gerçekten bir mesele var. Ama bu meseleye kim sebep oldu, bunun sorumluluğu kime ait? Türk muhacirleri meselesi iddia edildiği gibi Rumların yaptıkları zulüm ve baskının sonucu değildir. Bu tamamiyle yalandır. İngiliz birliklerinin yardımıyla, Türk cemaatinin şöven yöneticileri ve terörcü Türk ekstremistleri, Aralık olaylarına kadar Rumlarla dostluk içinde yaşayan Türkleri yerlerinden etti, onları başka bölgede, özellikle Lefkoşe Türk bölgesinde topladılar. Amaçları, Türklerin çoğunlukta bulunacağı bölgeler meydana getirmek, böylece adanın taksimini, hiç değilse federal veya bölgesel bir sistemin kurulmasını istiyebilmektir.

Türklerin muhacirliği, yani toplanmaları çeşitli yollarla sağlanıyor. Önceden, Rumların katliam yapacakları şayiisi çıkarılıyor; korkuya kapılan basit insanlar «emniyet» te olmak için, yerlerinden olup mahacirliği göze alıyorlar. Ama bu metod genellikle pek başarılı olmuyor, Türk köylüleri Rum komşularından bir tehlike görmüyorlar. O zaman işte, doğrudan doğruya tedhişe başvuruluyor. Yerinden kıpırdamak istemiyen Türkleri dövme halleri çoktur.

İşte, Türk muhacirleri meselesi böyle icadedildi. Türk muhacirlerinin durumu gerçekten pek zor, yaşama şartları çok güç. Bütün kışı çadır altında, yahut okullarda, çeşitli binalarda barınarak geçinmeğe mecbur kaldılar. NATO-nun ve emperyalistlerin amaçlarına hizmet eden yöneticilerinin oyunlarına kurban giden Türklerin durumuyla Kıbrıs hükümeti yakından ilgileniyor, onlara yardım etmek istiyor. Partimiz, muhacirlerin evlerine dönmelerini,

Rum komşularıyla barış içinde yaşamalarını sağlamak için elinden geleni yapıyor.

Soru: Emperyalist basın, Kıbrıslı Rumlarla, Kıbrıslı Türklerin, artık bir arada yaşıyamıyacaklarını iddia ediyor, bu kanaati bütün dünyaya yaymak istiyor. Bu konudaki düşünceleriniz nedir?

Cevap: Son zamanlarda, Türk azınlığının namuslu unsurları, çatışmalara son verilmesini açıkça istiyorlar, seslerini yükseltiyorlar. Örneğin, Patos'lu bir bilim adamı, Dr Ali İhsan, Başbakan İnönü'ye bir mektup yolladı. Bu mektubunda, Dr Ali İhsan, İnönü'den, Türk şöven yöneticilerin isteklerine kulak asmamasını, Adanın normal bir duruma dönmesine yardım etmesini istedi. Başka bölgelerde de, aynı olumlu tutumu takınan Türkler çoktur. Türk azınlığının bölge temsilcileri, iki cemaatin işbirliği yapmasına, yanyana barış içinde yaşamasına taraftar olduklarını açıkladılar. Zaten karma nüfuslu köylerin çoğunda, Rumlarla Türkler arasında en ufak çatışma olmamıştır. Bu köylerin çoğunda, Rumlarla Türkler gayet normal işliyen, iki cemaatin mallarını garanti altına alan, Türklerle Rumların barış içinde yaşamalarını sağlıyan, en ufak çatışmaya meydan vermiyen karma komiteler kurdular.

Rumlarla Türklerin beraber yaşıyabileceklerinden, işbirliği yapabileceklerinden en ufak şüphemiz yok. Yılların tecrübeleri bunun mümkün olacağını göstermiştir. Rum ve Türk tarım işçileri aynı çiftliklerde çalışıyorlardı. Madenlerde, fabrikalarda, yapı işlerinde, limanlarda, genellikle üretimin bütün kollarında, Rumlarla Türkler bir arada çalışıyorlar. Rum işçileri ile Türk işçileri sınıf savaşını beraber yürüttüler. Kıbrıs sendika hareketindeki bütün grevlere beraber katıldılar.

Soru: İngiliz emperyalistleri, Kıbrısta bulunan İngiliz askerlerinin barışçı bir unsur olduğunu iddia ediyorlar. Oysa AKEL ile Kıbrıs hükümeti, İngiliz askerlerinin karışıklıklara sebebiyet verdiklerini defalarca tekrarladılar. Bu meseledeki düşünceniz nedir?

Cevap: Kıbrıstaki İngiliz birliklerinin tutumu başka olsaydı, daha doğrusu, Kıbrısta İngiliz askeri bulunmasaydı, hükümet kuvvetleri ülkede barışı ve sükunu çoktandır sağlamış olacaktı.

Noel olayları sırasında, İngiliz birlikleri sözde savaşları durdurmak için müdahale etti. Oysa, Türk ekstremistlerine yardım etmek için ellerinden geleni yaptılar. Amaçları hemen ayrı bir Türk devleti kurmak, Adanın taksimini gerekli göstermekti. Kıbrıs hükümetine yardım etmek şöyle dursun, İngiliz askerleri, ülkenin polis ve ordu kuvvetlerine engel oldular; adada sükuneti sağlayacak, durumu normalleştirecek bütün tedbirleri de önlediler.

Neolden sonra, Lefkoşe-de ateş kesilmesine karar verilince, andlaşmalara göre Adada bulunan Türk ve Yunan birliklerinin hemen kışalarına dönmeleri gerekiyordu. Yunan birlikleri ertesi günü

kışlarına çekildi. Ama Türk birlikleri oldukları yerde kaldı, ve hâlâ Lefkoşe-nin kuzey mahallelerini işgal ediyorlar. Yunan ve Türk birliklerinin başında bulunan İngiliz generali Türklerin bu hareketine sesini çıkarmadı, bu olay hakkında izahat vermedi.

İngilizlerin Lefkoşe-de, Türk ve Rum bölgeleri arasında kurdukları ve «Yeşil Hat» dedikleri hat, gerçekte tedhişçileri korumağa, işledikleri cinayetleri örtmeğe yarıyor.

Soru: Size göre, Birleşmiş Milletlerin gönderdiği birliklerin Kıbrıs'taki rolü ne olmalıdır?

Cevap: Kıbrıs Birleşmiş Milletlerden asker göndermesini istemedi. Kıbrısın bu askerlere ihtiyacı yoktu. Kıbrıs için tehlike içten değil, dıştan geliyor. En büyük tehlike, müdahale tehlikesidir. Ama bu mesele artık söz konusu olmuştu. Türk azınlığı, kendi güvenliği için, BM askerlerinin gelmesini istiyordu. Türk azınlığına karşı beslediği iyi niyeti göstermek isteyen Kıbrıs halkı, bunu kabul etti. Ama BM askerlerinin ödevi, Adada barış ve sükûneti sağlama işinde, sadece Kıbrıs hükûmetine yardım etmektir. Bu konuda sorumluluk Kıbrıs hükûmetininindir. Zaten Güvenlik Konseyinin kararında bu nokta özellikle belirtiliyor. BM birliklerinin rolü, bir yardımcı kuvvetin oynayacağı roldür. Bu kuvvetlerin, Kıbrısın egemenliğini bozacak, hükûmetin ödev ve yeteneklerine taarruz edecek her hangi bir hareketleri, Kıbrıs halkının kararlı diremesiyle karşılaşılır.

Dünya komünist hareketinin birliği ve Çinli yöneticilerin parçalayıcı faaliyetleri üstüne

Çin Komünist Partisi, SBKP ve diğer Marksist-Leninist partilere karşı geleneksel ideolojik suçlandırmalarına 1960 Baharında başladı. Bu sıralarda Çinde çeşitli yazıların toplandığı malumut «Yaşasın Leninizm» broşürü yayınlanmıştı. Broşürdeki yazılarda ÇKP-nin, 1957 Deklârasyonunun ana prensipleriyle çelişme halinde olan, çağımızın birçok meselelerine dair hatalı görüşleri yer almıştı.

Bu yazımızda, SBKP ve diğer Marksist-Leninist partilerle Çin Komünist Partisi arasında ayrılık konusu olan meselelerle ilgili yayınlanan materyallerin özetini vererek, dergimizde sözü geçen ayrılıklar konusu üstüne birçok yazı çıkmasına rağmen, meselelerin bugünkü aktüelliğini gözönünde tutarak, bu ek yazımızla, ayrılık konusu olan bazı bellibaşlı meseleleri bir daha aydınlatmak istiyoruz.

Komünist ve işçi partilerinin 1960 Moskova Toplantısında, Çinli yoldaşlar, 1957 Deklârasyonundan esas prensip meselelerde ayrılan hatalı görüşlerini savunmağa kalkıştılar. Bu hatalı görüşleri kabul etmiyen Toplantı, 1957 Deklârasyonunun doğruluğunu tasdikledi. Milletlerarası durumda beliren değişiklikleri gözönünde tutarak Deklârasyonu birçok noktalarda geliştirdi, genişletti. Bildiride. Marksist-Leninist teorinin, sosyalist devrimi, proletarya diktatörlüğü, işçi sınıfının hegemonyası, dünya sosyalist sistemi, onun gelişme kanunları, dünya devriminin gelişmesinde sosyalist memleketlerin yeri ve gücü, bugünkü emperyalizmin karakteri, sosyalist ve kapitalist memleketlerin bir arada yaşaması, milli kurtuluş mücadelesinin rolü, onun bugünkü devredeki özellikleri ve ödevleri, demokratik devrimin sosyalist devrime geçisi, komünistlerin kitleler içinde çalışma metod ve şekilleri v. s gibi önemli meseleleri daha da geliştirilmiştir. Toplantıda kabul edilen Bildiri, Çin Komünist Partisi de dahil olmak üzere, 81 parti tarafından imzalandı. Böylece esas ayrılıkların hiç olmazsa ana hatlarıyla bertaraf edildiği ve komünist hareketinin, ödevlerini yapabilmesi için gayretlerini bir araya toplayabileceği ümidi doğmuştu.

Fakat Bildirinin kabulünden bir müddet sonra. Çinli yoldaşlar yeniden, bu defa daha şiddetli münakaşa açarak SBKP ve diğer

kardeş Marksist-Leninist partilere karşı suçlandırma ve hücumlarda bulundular. Bu suçlandırma ve hücumlar özellikle, 1962 Aralığında Çin parti basınında, komünist partileri tarafından uygulanan netice ve kararları tenkit eden seri halinde makalelerin yayınlanmasından sonra daha da şiddetlendi.

Çinli yöneticiler yayınladıkları makalelerle, Marksist-Leninist partilerin genel hattının ayrı ayrı meselelerini değil, bir tüm olarak komünist partilerinin 1957 ve 1960 Toplantılarında kabul ettikleri strateji ve taktiğini revize etmek eğilimini gösterdiler.

ÇKP yöneticileri, bununla yetinmiyerek, ideolojik ayrılıkları politik alana da geçirdiler. Sosyalist memleketlerle münasebetlerini keskinleştirmek politikasını güttüler.

Bununla ilgili olarak ÇKP yöneticileri Çinde geniş bir anti-sovyet propagandasına geçtiler.

Komünist hareketine büyük zararlar getiren ayrılıkları bertaraf etmek amacıyla SBKP azami dayanıklık gösterdi.

Fakat buna rağmen, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesinin yayınladığı 14 Haziran tarihli mektubu, ÇKP yöneticilerinin milletlerarası komünist hareketinin uygulanmış prensip ve görüşlerine karşı başladığı geniş taarruzların bir sonucu oldu. Ayrıca Çinli yöneticiler, mektuptan önce Çin basınında yayınlanan makalelerin her sözü için sorumluluk taşıdıklarını da belirttiler. Bununla da ÇKP yöneticilerinin, Marksist-Leninist partilerin genel hattına karşı başladıkları hücum ve suçlandırmaların peşinen hazırlandığı öğrenildi.

«Çağımızın bugünkü değişikliklerini hiçe sayarak, lâfazanlığın ve iktibasların esiri olan Çinli yöneticiler dünya komünist hareketinin bütün ana meselelerinin program dokümanlarını solcu oportünizm ve milliyetçi açıdan revize etmeğe kalkıştılar.

Çinli yöneticilerin bugünkü hareket hatları, son yıllarda ÇKP'nin hayata geçirdiği birçok yanlış kararların neticesi olarak Çin ekonomisinde meydana gelen güçlüklerle sıkı sıkıya bağlıdır. Çin Komünist Partisi yöneticileri, halk kitlelerinin dikkatini Çinin iç hayatında başarısızlığa götüren esas sebeplerden uzaklaştırmak amacıyla, halk yığınlarına bu durumdan çıkış yolunun ancak dünya devrimini «çabuklaştırmada» ve «dürtmede» olduğunu telkin etmektedirler. Bunun tabii bir neticesi olarak Çinde milliyetçiliği körüklemeye ve önceleri «milli» üstünlük, daha sonraları «ırk» üstünlüğü fikrini yaymağa başladılar. Çin basınında Batının veya Kuzeyin «çürümüş», «güçsüz», Doğunun ise «genç» ve «güçlü» olduğu ifadelerinin reklâmı haftalarca yapıldı. Son zamanlarda vukubulana, özel olarak 1960 Toplantısından sonraki olaylar, ideolojik mücadelede «solcu» oportünizmin, dogmatizmin ve sekterliğin ön planda geldiğini ve bunun belli bir devrede milletlerarası komünist hareketinde başlıca tehlike olabileceğini göstermişlerdir. «İktidarda olan

bir parti, «solcu» oportünizmle kapıldığı ve yanlış politikasını diğer partilere de kabul ettirmeye çalıştığı zaman, dogmatizmin ve sekteçilik, revizyonizmden daha az olmiyan, ve yalnız onu hayata geçiren parti için değil, bütün komünist hareketi için ciddi bir tehlike olmaktadır. . . »

«İşte bunun içindir ki, sağcı oportünizmi tenkit ve açıklamayı zayıflatmadan, «solcu» oportünizme, dogmatizme, sekteçiliğe ve politikada avantürizme karşı mücadelenin hızlanması zaruridir.»

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, milletlerarası komünist ve işçi hareketinde beliren ve son zamanlarda Çin Komünist Partisi yöneticilerinin parçalayıcı, anti-leninist faaliyetlerine yol açar şekilde gelişen anlaşmazlık karşısındaki tutumunu çeşitli vesilelerle açıklamış, gerek 27 Ağustos tarihli toplantısında milletlerarası komünizm hareketindeki son gelişmeyi inceliyerek aldığı kararlar, gerekse «Yeni Çağ» da yayınladığı 20. IV. 1964 tarihli Bildirisiyle, dünya komünist hareketinin genel hattına, komünist ve işçi partileri temsilcilerinin 1957, 1960 Moskova kararlarına bağlılığını belirtmiştir.

«Anlaşmazlığın çözülmesine elverişli atmosferi yaratmak için Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesinin açık polemige son verilmesi teklifi, partimizce memnurlukla ve tam bir anlayışla karşılanmıştır.»

Fakat, Moskova Deklârasyon ve Bildirisine bağlılığı sözde reddetmiyen, anlaşmazlığı bunların yorumlanmasında, uygulanmasında gibi gösteren Çin Komünist Partisi yöneticileri 14 Haziran 1963 tarihli mektuplarıyla, gerçekte dünya komünist hareketinin ana meselelerinde Moskova kararlarının ruhuyla çelişir bir tutumda olduklarını açığa vurdular. İleri sürdükleri görüşlerde olduğu kadar, pratik faaliyetleriyle de açıkça Marksist-Leninist prensiplere aykırı, komünizm hareketinde birliği parçalayıcı bir yola girdiler. 14 Haziran tarihli mektup dogmatik, sekte, avantüristçe görüşlere örnek canlı bir vesikadır.

Anlaşmazlık ve ayrılık konusu olan meseleler

Çin Komünist Partisiyle dünya komünist hareketi arasındaki anlaşmazlığın, ayrılığın mahiyeti nedir? Çin Komünist Partisi Merkez Komitesinin 14 Haziran 1963 tarihli mektubunu okuyan herkes bu suali sorabilir. Çinli yöneticilerin bir «Deklârasyonu» olan bu mektupta ileri sürülen fikirlerle, Moskova Deklârasyon ve Bildirisi arasındaki ayrılığı ilk bakışta anlamak zordur.

Mesele şurada ki, evvelâ, Çinli yöneticiler, devrimizin ana meselelerinde Marksist-Leninist partilerin prensiplerine aykırı tezler ileri sürerlerken, Sovyetler Birliği Komünist Partisine ve diğer Marksist-Leninist partilere, onların hiçbir zaman ifade etmedikleri, benim-

semedikleri görüşler yüklenmektedirler. İkincisi, sözde kabul ettikleri Moskova danışma toplantılarının dokümanlarına daynamaya ve böylelikle kendi hatalı görüşlerini, yanlış tutumlarını maskeleyerek çalışıyorlar. Çünkü halkların barış mücadelesine, ayrı ayrı sosyal düzendeki devletlerin barış içinde yanyana yaşaması prensibine, silâhsızlanma ve saireye açıkça karşı görünmenin, tutumlarının iç yüzünü dünya komünistleri ve barışsever halklar önünde açıkça ortaya koymanın onları kendilerinden uzaklaştıracağını biliyorlar. Çinli yöneticilerin bu metodları göz önünde tutulmazsa, anlaşmazlığın devrimizin hayati meselelerinde, prensiplerde değil, muayyen bazı formüller üzerinde olduğu sanılabilir.

Gerçekte ise, anlaşmazlık, yaşadığımız devrin en önemli meseleleri üzerindedir. Bu meseleler başlıca olarak şunlardır:

1. Milletlerarası komünist ve işçi hareketinin genel hattı
2. Barış-harp meselesi
3. Birbirine karşıt iki dünya sisteminin barış içinde yanyana yaşama meselesi
4. Şahsı putlaştırma ideolojisi ve pratiğiyle mücadele
5. Dünya sosyalist sisteminin gelişmesi ve rolü
6. Milletlerarası işçi ve milli kurtuluş hareketlerinin stratejisi ve taktiği meseleleri v. s.

Bu meseleleri sosyalist memleketlerde ve bütün dünyada meydana gelen değişmeler, son yıllarda sosyalizmle emperyalizm arasındaki güçler dengesi değişikliği, komünizm hareketinde yeni imkânlar ortaya atmıştır. Komünist hareketinin bunlara cevap vermesi gerektiği; çağımızın bugünkü gelişme şartlarına ve isteklerine uygun bir genel hat çizerek bunu yaptı.

Bütün dünya komünist hareketinde yeni bir devir açan Sovyetler Birliği Komünist Partisinin XX. Kongresi bu işte büyük rol oynadı. Zamanımız komünist hareketinin genel politik hattını formüle eden 1957 ve 1960 Deklârasyon ve Bildirisinde bu nokta belirtilmiştir.

Çin Komünist Partisi yöneticileri şimdi başka bir rota tuttular; ana meselelerde tutumları dünya komünist hareketinden gittikçe daha çok ayrılıyor.

Komünist hareketinin genel hattı

Her komünist ve işçi partisinin teorik plâtförmunun ve politik hattının doğruluğuna miyar, onun pratik faaliyetinin sonuçları, bu sonuçların zamanın ve yerin konke şartlarına uygunluğu, Marksizme-Leninizme, milletlerarası komünist hareketinin genel hattına bağlılığıdır. Milletlerarası komünist hareketi, Çin yöneticilerini, işçi sınıfını son amaca ulaştıracak ana yolu tayin eden genel hattı revize ettiği için yeriyor.

Milletlerarası komünist hareketinin genel hattı yaşadığımız devrin şu kısa tarifiyle esaslanıyor:

«Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi ile başlayan, esas mutevası kapitalizmden sosyalizme geçme olan çağımız, birbirine aykırı iki sosyal sistem arasında çarpışma çağıdır. Sosyalist devrimler ve millî kurtuluş devrimleri çağıdır. Emperyalizmin yıkılması, sömürgecilik sisteminin kaldırılması çağıdır. Yeni yeni halkların sosyalizm yolunu tutması, sosyalizm ve komünizmin dünya çapında zafer kazanması çağıdır.»

«Zamanımızın başlıca özelliği, insan toplumunun gelişmesinde dünya sosyalist sisteminin çözücü, kesin bir etken olmasıdır.»

Çağımızda dünya devrim hareketinin karakteri ve muhtevası, sosyalizm ve komünizm kuran halkların, kapitalist memleketlerdeki işçi sınıfının devrimci hareketinin, ezilen halkların millî kurtuluş mücadelelerinin ve demokratik hareketlerin emperyalizme karşı tek bir mücadele selinde birleşmesiyle belirir. Dünya devrim hareketinin birikmiş muazzam tecrübelerinin genelleştirilmesiyle meydana getirilen Bildiri, çağımızın özelliğini inceden inceye hesaphıyarak komünizm hareketine, emperyalizme karşı barış uğrunda, demokrasi uğrunda, millî bağımsızlık uğrunda konkrete bir mücadele programı veriyor. Bu program, çağımızda insanlık toplumunun tarihi gelişmesinin ana muhtevasını, ana yönünü, ana özelliğini, dünya sosyalist sisteminin, emperyalizme karşı sosyalizm uğrunda savaşan kuvvetlerin tayin ettiği noktasından hareket ediyor. Bu program, dünya sosyalist sisteminin, çağımızın bütün devrimci güçlerinin her yönden gelişmesini, kuvvetlenmesini öngörüyor, emperyalizme karşı devrimci mücadele seyrinde sosyalizmin yeryüzünde tam zaferi, barış içinde yanyana yaşama şartlarında gelişen ve genişliyen millî kurtuluş devrimlerinin sonuna kadar götürülmesi amacını güdüyor. İşte dünya komünist hareketinin genel hattı budur. Bu program sosyalist partilerine, komünist partilerine, işçi sınıfına, emekçi yığınlarına, bütün halklara ana mücadele yolunu gösteriyor.

Milletlerarası komünizm hareketinin genel hattı, çağımızın esaslı bir teorik tahlilinin, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin mücadele amaçlarının, bu amaçları gerçekleştirecek araçların organik birliğidir. İşte bunun içindir ki, Çinli yöneticilerin yaptığı gibi bu ana hattın ayrı ayrı taraflarını almak, bunları onun diğer tarafları ile karşı karşıya koymak bütün hattın başarı ile gerçekleştirilmesini tehlikeye sokmak demektir.

Deklârasyon ve Bildirinin kabulünden sonra, komünist hareketinin pratiği, milletlerarası olayların seyri, dünya komünist hareketinin genel hattının doğruluğunu tamamiyle doğruluyor.

Çinli yöneticilerin 14 Haziran 1963 tarihli mektubuna kadar çağımızda komünist hareketinin genel hattı meselesi esaslı bir ihtilâf doğurmamıştır. Bu mektupta ise, sadece komünist hareketinde bir genel hattın mevcut olduğu şüphesi ifade edilmiş, gerçekte ise mevcut genel hatta karşı 25 maddede formüle edilen ayrı bir «genel hat» ileri sürülmüştür.

Barış ve harp meselesi

Büyük dâvamızın kaderi, halkların kaderi, büyük ölçüde barış, harp ve devrim meselelerinde komünist hareketinin doğru stratejik ve taktik tutumlarına bağlıdır. Devrimizde bu meselelerin birbirine bağlılığının gözönünde tutulması çok önemlidir. Çünkü insanlık tarihinde şimdiye kadar ayrı ayrı memleketlerde devrim savaşlarının başarıları, milletlerarası şartların gelişmesine, dünya devrim sürecine doğrudan doğruya bu kadar bağlı olmamıştır.

Dünya komünist hareketi, Deklârasyon ve Bildiride ve Sovyetler Birliği Komünist Partisinin XX. ve XXI. Kongrelerinde komünistlerin önüne barış uğrunda savaşı, bir dünya nükleer felâketinin önlenmesini birinci derecede bir ödev olarak koydu. Dünya komünist hareketi dünyada güçler dengesini realistçe değerlendirerek şu neticeye varıyor: Emperyalizmin cibilliyeti değişmemiş, harp tehlikesi bertaraf edilmemiş olmakla beraber, başlıca desteği sosyalist devletlerin kudretli dayanışması olan bugünkü güçler ortak bir çabayla yeni bir dünya harbini önleyebilirler.

Marksist-Leninist partiler, barış savaşını sadece insanlık karşısında kendi tarihi ödevlerini yerine getirmek, nükleer harbi önlemek gibi görmüyorlar; aynı zamanda sosyalizmin ve komünizmin başarı ile kurulması için, kapitalist memleketlerdeki proletaryanın devrimci savaşının genişletilmesi, emperyalizmin ezgisi altındaki halkların kurtuluş hareketlerinin geliştirilmesi için çok önemli bir şart olarak görüyorlar.

Harp silâhlarındaki değişiklik ve bunun muhtemel sonuçlarının da hesaba katılması gerektir. Nükleer-Roket silâhlarının ortaya çıkması eski harp telâkkisini değiştirmiştir. Bu silâhlar görülmemiş bir yıkma gücüne sahiptir. Yalnız bir tek büyük atom bombasının yapacağı yıkımın Birinci ve İkinci Dünya Harplerinde kullanılan silâhlar da dahil, geçmiş bütün harplerde kullanılmış harp araçlarının yıkım gücünden daha üstün olduğunu söylemek işin dehşetini belirtmek için kâfidir. Bu çeşit bombalardansa binlerce hazırlanmış, biriktirilmiştir.

Komünistler bu tehlikeye göz yumamazlar. Biz, bir nükleer harbin korkunç sonuçlarını halklara bildirmek zorundayız. Bunun, yani bu tehlikeyi göstermenin, Çinli yöneticilerin ileri sürdükleri gibi, kitleler

üzerinde «paralize edici» bir etkisi olamaz. Tersine, bugünkü harpler hakkında gerçeğin söylenmesi, barış için, harp tehlikesinin kaynağı olan emperyalizme karşı kitlelerin iradesini, enerjisini artırır, onları mobilize eder.

Bugün insanlık barış içindedir. Bu, bir nükleer harp tehlikesine karşı bütün barışsever güçlerin ısrarlı ve sebatlı mücadelelerinin sonucudur, Sovyetler Birliğinin ve diğer sosyalist memleketlerin kudretlerinin artması sonucudur, Barış mücadelesini kutsal bir ödev olarak benimsiyen ve bütün ileri insanlığı bu mücadele bayrağı altında toplayan komünist partilerinin doğru politikalarının sonucudur.

Yeni bir Dünya Harbinin önlenmesi tamamiyle reel ve gerçekleştirilebilir bir ödevdir. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin XX. Kongresi, zamanımızda devletler arasında harbin fatal bir zaruret olmadığı sonucunu çıkardı. Bu sonuç sadece iyi bir arzunun ifadesi değil, yeryüzündeki sınıflar dengesinin realist ve ilmi tahlilinin ortaya koyduğu gerçektir; dünya sosyalizminin muazzam gücüne dayanmaktadır.

«Dünya Harbi önlenabilir.»

...«Yeryüzünde sosyalizm tam zafere ulaşınca kadar, dünyanın bir kısmında kapitalizm varken, harbi toplumun hayatından uzaklaştırmak için reel imkân vardır.» Bildirideki bu kayıtların altında Çinli yöneticilerin de imzası var. Fakat şimdi, onlara göre, emperyalizm mevcut oldukça, harp kaldırılamaz; barış içinde yanyana yaşama bir hayaldir, ve sosyalist memleketlerin dış politikalarının genel prensipi değildir; barış mücadelesi devrim mücadelesine engel oluyor. Onlara bakılırsa, barış için, yeni bir dünya harbini önlemek için savaşımlar devrime karşıdır.

Çinli idareciler, nükleer harp tehlikesini küçümsüyorlar. Atom bombasına korkulacak tarafı olmıyan «bir kâğıt kaplan» diyorlar. Onlarca, işin başı, emperyalizmi yok etmektir. Bunu elde etmek için her şeyi göze almalı. Harp ikinci derecede bir önem taşır. Yayınladıkları «Yaşasın Leninizm» adlı broşürde şu satırları okunuyor: «Muzaffer halklar, malıvolan emperyalizmin yıkıntıları üzerinde hızlı bir tempo ile kapitalist düzeniniinkinden bin defa daha yüksek bir uygarlık vücuda getirir ve gerçekten güzel geleceklerini kurarlar.» Yüzmilyonlarca insan cesedinin üzerinde «bin defa daha yüksek bir uygarlık» kurulamaz. Bu görüş Marksizm-Leninizme aykırı düşer.

1957 Moskova Danışma Toplantısında Mao Tse-Tung, sosyalizm için mücadelenin bir nükleer harpten kazanacağını ispata kalkışmıştı. «Gelecek harbin ne kadar insan hayatına mal olacağını tahmin etmek mümkün müdür? İhtimal, dünyanın 2,700 milyar nüfusunun üçte biri, yani ancak 900 milyonu gidecek... Bu mesele üzerinde Nehru ile tartıştım. Bu hususta o benden pesimist. Ona

dedim ki: İnsanlığın yarısı mahvolursa, yarısı kalır; buna karşılık emperyalizm tamamiyle yok olacak, bütün yeryüzünde yalnız sosyalizm kalacak, yarım yüzyıl içinde yahut yüz yıl sonra nüfus tekrar, hattâ eskisinden daha fazla çoğalacak.»

İşte aşırı bir devrimci lâfazanlığı, tehlikeli bir siyasi sorumsuzluk örneği!

Tanınmış Amerikan âlimi Pauling'in yaptığı hesaba göre, bir nükleer harbin başlangıcından sonra 60 gün içinde 190 milyon Amerikalıdan 170 milyon tamamiyle yok olacak, 15 milyonu ciddi şekilde zarar görecek, ancak 5 milyonu sağlam kalacaktır.

Bir Çek gazetecisinin, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi Tao Çju'ya, bir nükleer harpte Çekoslovakyanın 14 milyon halkının tamamiyle yok olabileceği sorusuna aldığı cevap şudur: «Bir imha harbinde, sosyalist kamptaki küçük bir memleketin kendi menfaatini bütün kampın menfaatine feda etmesi gerekir.»

Emperyalizmin ve kapitalizmin yok edilmesini hepimiz istiyoruz, yok edileceğine inanıyoruz. Leninci komünistler bunu sadece istemekle, buna inanmakla da kalmıyorlar, bunun bir an önce sınıf mücadelesi yoluyla gerçekleştirilmesi için her şeyi yapıyorlar. Ama bunu her şeyden evvel, başlarında Marksist-Leninist partilerin bulunduğu her memleketin işçi sınıfının, emekçi halkların yapması gerektiğine inanıyorlar. Çinli yöneticilerin inandıkları güzel hayat, emperyalizmin yıkıntıları üzerinde, yani ancak harp yolu ile kurulabileceğini sandıkları hayattır. Herkes bilir ki, emperyalistler ellerindeki bütün vasıtaları kullanmadan sahneden çekilmezler. Gönüllü olarak yok olmak istemezler. Marksistler, Leninistler barışı emperyalistlerden dilenmiyorlar. Bunu, devrimci Marksist-Leninist partiler, bütün dünya işçilerinin, kurtuluşları uğrunda ve milli bağımsızlıkları için savaşan halkların saflarını sıklaştırarak, sosyalist memleketlerin ekonomik ve savunma gücüne dayanarak elde edeceklerdir.

Burada kapitalizmin ortadan kaldırılması meselesine sınıfı bir açıdan değil, büsbütün başka bir amaçla yanaşılacaktır. Sömürücüler de, sömürülenler de eski dünyanın yıkıntıları altında kalacaklarsa, «güzel geleceği» kim kuracak? Emperyalistler, her şeye rağmen, yine de bir harp çıkarırlarsa, halkların kapitalizmi ortadan kaldıracaklarına hiç şüphe yok. Fakat halkları temsil eden, sosyalist hümanizmin gerçek savunucuları olan komünistlerin ödevi, yüz milyonlarca insanı mahvedecek bir harbe yol vermemek için savaşmaktır.

Halkın çıkarlarını gerçekten savunan hiçbir parti, yeni bir harbin önlenmesi, ayrı ayrı sosyal düzenlerdeki devletlerin yanyana yaşamasının sağlanması uğrunda mücadeleye sorumluluğunu idrak etmemiş olamaz. «Türkiye Komünist Partisi, başta Sovyetler Birliği

Komünist Partisi olmak üzere, halkların gerçek çıkarları uğrunda savaşı diğer bütün komünist partileriyle birlikte, harbe karşı savaşı çağımızın en kutsal ödevi sayıyor.»

«Türkiye Komünist Partisi, komünizm hareketinde birliği, zaferin zaruri şartı sayan ve bu zafere inanan her Marksist-Leninist komünist ve işçi partisi gibi, ortak mücadelede birliğin korunması, kuvvetlendirilmesi için elinden gelen her şeyi yapmayı enternasyonal bir ödev bilir.»

Barış içinde yanyana yaşama

Barış içinde yanyana yaşama, devletler arasındaki tartışmalı meseleleri çözmeye vasıtası olarak harpten vazgeçmek; bu meseleleri konuşmalar yoluyla çözmek; devletler arasında hak, eşitlik, karşılıklı anlaşma ve güven gözetmek; birbirlerinin çıkarlarına karşılıklı saygı göstermek; işlerine karışmamak; her halka kendi memleketine ait bütün meseleleri başlıbaşına çözmeye hakkını tanımak; bütün memleketlerin egemenliğine ve toprak bütünlüğüne titizlikle saygı göstermek; tam eşitlik ve karşılıklı fayda temeli üzerinde ekonomik ve kültürel işbirliğini geliştirmek meselelerini gözönünde tutar.

ÇKP yöneticileri, SBKP ve diğer Marksist-Leninist partilerin, emperyalizme karşı politik mücadeleyi inkâr ettiklerini ve barış içinde yanyana yaşamayı, yalnız ideolojik mücadele ve iki toplumsal sistem arasında — sosyalist ve kapitalist — ekonomik yarışma olarak anladıklarını iddia etmektedirler... Barış içinde yanyana yaşamın, ekonomik ve ideolojik mücadeleden başka, iki sistem arasındaki politik mücadeleyi de içine aldığı ve zamanımızda sınıf savaşının özel (spesifik) bir şekli olduğu, komünist partilerinin ve sosyalist memleketlerin bütün resmi dış politik dokümanlarında ve pratik çalışmalarında defalarca belirtilmiştir.

Sosyalizm, insanlığa, dünyanın iki sisteme bölünmüş olduğu şartlarda devletler arasındaki münasebetler için biricik akılcıca prensip olarak, değişik sosyal düzenli devletlerin barış içinde yanyana yaşaması hakkındaki Lenin prensipini teklif etmektedir.

Sosyalist devletler ile kapitalist devletlerin barış içinde yanyana yaşaması, insanlık toplumunun gelişmesinin objektif zorunluğudur. Harp milletlerarası anlaşmazlıkların çözümü için bir vasıta olamaz ve olmamalıdır. Tarih meseleyi ancak şöyle koymuştur: Ya barış içinde yanyana yaşama, ya da yıkım harbi. SBKP programında mesele şöyle konuluyor: Eğer emperyalist saldırganlar buna kulak asmayarak yeni bir dünya harbi tutuşturına cesaretini gösterirlerse, halklar kendilerini yıkım harplerine sürükliyen bir düzene daha fazla göz yummayacaklar, emperyalizmi silip süpürecek ve gömeceklerdir.

Ayrı ayrı sosyal düzenlerdeki devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları mücadelesini, emperyalizme, sömürgecilğe karşı bağımsızlık ve sosyalizm uğrunda mücadeleden ayırmak, Çinli yöneticilerin yaptığı gibi, onları birbirine aykırı göstermek, barış içinde yanyana yaşama prensipini boş bir lâf haline sokmak, onun reel özünü kısırlaştırmak, gerçekte emperyalizme karşı barış ve barış içinde yanyana yaşama uğrunda kesin mücadele zorunluğuna göz yummaktır.

Ancak bir küçük burjuva aşırı devrimcisi ayrı ayrı düzenlerdeki devletlerin barış içinde yanyana yaşama politikasını, emperyalizme karşı mücadeleden vazgeçme, devrimi inkâr etme şeklinde görebilir, «Devrimci harp» tezini iki sosyal sistemin çelişmesine son vermek için bir araç olarak selâmlıyabilir.

Çinli yöneticiler Troçkizmin fikir bagajından pek çok şeyler aldılar; Marksizme, Leninizme karşı mücadelede fraksiyonculuk, parçalayıcılık metodlarını onun mirası olarak benimsediler.

Çinli yöneticilerin harp ve barış meselelerindeki görüşleri Troçkinin «Ne barış, ne savaş» şiarının bugünkü şartlar içinde tekrardan başka bir şey değildir.

Çinli yöneticiler kapitalizmle ekonomik yarışmaya karşıdılar. Bu da yeni bir şey değildir. Troçkinin barış içinde ekonomik kuruluş ve kalkınmayı reddetmesinin tekrarıdır. «Devrimci Harp» açma ve dünya devrimini de silâhla elde etme, «dürtme», iteleme nedir?

Bu, Troçkinin «Permanant devrim» nazariyesinin ta kendisidir. Bu meselede Troçkizmle mücadele tarihi bir önem taşır. Sovyetler Birliğinin ve bütün komünizm hareketinin kaderi bu mücadelenin sonucuna bağlıydı. Eğer Troçkinin gösterdiği yol tutulsaydı, dünya emperyalizminin ekmeğine yağ sürülmüş olacaktı. Barış içinde yanyana yaşama politikasını sistemli ve devamlı olarak yürüten sosyalist memleketler, kapitalizmle yarışta, dünya sosyalist sisteminin mevzilerini durmaksızın kuvvetlendirmeğe çalışmaktadırlar. Barış içinde yanyana yaşama şartları içinde, kapitalist memleketlerin işçi sınıfının savaşı için daha elverişli imkânlar yaratılır, sömürge ve bağımlı memleketler halklarının kurtuluşları uğrındaki savaşı kolaylaştırılır. Bu prensipi desteklemek, burjuvazinin, bir termönükleer harbin kapitalist toplumdaki hâkim sınıflara da acımayacağını anlayan kısmının menfaatlerine de uygundur. Barış içinde yanyana yaşama politikası, iri tekellerin elebaşları ve harpçiler hariç, bütün insanlığın hayatî menfaatlerine uygundur.

İşçi sınıfının ve bütün emekçilerin, yeni bir dünya harbinin önlenmesine yöneltilen gayretleri, halkların milletlerarası dayanışma ruhunda yetiştirilmesine yardım eder, çünkü, bilhassa bugünkü şartlarda barış için mücadele, tamamiyle enternasyonal bir karakter taşır.

«Moskova anlaşması barış içinde yanyana yaşama politikasının zaferidir, barışsever insanlığın uzun ve çetin savaşlarının sonucudur, tam silâhsızlanmaya doğru atılmış bir adımdır. Bu başarı bütün barışsever güçlerin, bu arada Türkiyenin saldırgan yabancı güçlerden, yabancı silâhlardan temizlenmesi için, onlara yataklık eden gericilerin tahakkümünden kurtulması için, barış için, milli bağımsızlık için, demokrasi için savaşan Türk halkının ,Türk komünistlerinin savaş gücünü artıracaktır.»

Küçük burjuva «solculuğu», şahısları putlaştırma

Lenin, Bolşevizmin başlıca olarak sağcı oportünizme karşı mücadelede doğduğunu, büyüdüğünü ve kuvvetlendiğini belirtir. Fakat O, Bolşevizmin tecrübesinin başka bir tarafı üzerinde de önemle durur. Bolşevizmin aynı zamanda anarşizme çalan, ondan bir şeyler alan küçük burjuva devrimciliğiyle uzun yıllar süren bir mücadelede geliştiğini, olgunlaştığını, çelikleştiğini söyler.

Küçük burjuva devrimciliği Lenin'in eserlerinde, Sovyetler Birliği Komünist Partisinin ve Kominternin dokümanlarında çeşitli vesilelerle ve çeşitli örneklerle karakterize edilmiştir. Lenin, bu küçük burjuva devrimciliğinin kaynağını, kolaylıkla «aşırı devrimci» olan, fakat sebat ve teşkilâtlılık, disiplin ve dayanma kabiliyeti göstere-miyen, ifrattan tefrite kaçmaya hazır küçük burjuvazinin ekonomik ve sosyal durumunda görür.

Proletaryanın safları küçük burjuva ideolojisine karşı sigortalı değildir. Birçok küçük burjuva devrimcileri proletarya partilerinin saflarına girer, bu parti içinde yetişir, Marksizmi hakkiyle ve ciddi olarak öğrenir, gerçek bir devrimci hüviyeti alırlar. Diğer birçok-ları proletarya partisinden, Lenin'in tabiriyle «birkaç ezberlenmiş sözden, basmakalıp «parlak» şiarda başka bir şey öğrenmeğe vakit bulamazlar veya buna istidatları yoktur.»

Lenin'in «sol komünistlerle», «işçi muhalefeti» ile, Troçkistlerle nasıl savaştığı malumdur. Devrimci lâflarla yaygara koparmalarına rağmen, «sol komünistlerin» görüşlerinin karamsarlığa dayandığını söyleyen Lenin, onlara hitap ederek şöyle diyordu: «Siz oynadığınız objektif rolle emperyalist provokasyonlarının aletisiniz. Sübjektif «psikolojinizse», böbürlenene, yüksekte atan, fakat proleterlerin haklı olduğunu pek iyi bilen azıtmış bir küçük burjuvanın psikolojisidir.»

Çin Komünist Partisiyle Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve diğer Marksist-Leninist partiler arasındaki ayrılık sebeplerinden biri de, işte bu su katılmamış küçük burjuva ideolojisine dayanan şahsı putlaştırma, özellikle Stalin'in şahsını putlaştırmanın sonuçlarıyla mücadele meselesidir.

Çin Komünist Partisi yöneticileri şahsı putlaştırmanın ve Stalin'in hatalı görüşlerinin savunmasını üzerlerine aldılar. Şahsı putlaştırma devrinde gelişen usulleri, idare şekil ve metodlarını başka partilere kabul ettirmeğe çalışıyorlar.

ÇKP yöneticilerinin şahsı putlaştırmada neden ayak dirediklerini iyice anlamak zordur. Milletlerarası komünizm hareketinde şahsı putlaştırmanın açık methine ilk defa rastlanıyor. Belirtmek gerekir ki, daha şahsı putlaştırmanın hüküm sürdüğü devirlerde Stalin'in kendisi bile bu küçük burjuva teorisine karşı kendisini sözde tenkit etmek zorunda kalmış, bunun ESER'lerden gelme olduğunu söylemiştir. Lenin'in, daha Sovyetler Birliği Komünist Partisinin doğuşu sırarlarında Narodniklerin «kahramanlar» ve «kalabalık» teorisine nasıl savaştığını, Lenin sağken Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesinde ve Sovyet devletinde gerçek kolektif metodların hüküm sürdüğünü Çinli yöneticilerin bilmediklerini düşünmek zordur. Şüphesiz ki, şahsı putlaştırma ile mücadele, Sovyetler Birliği Komünist Partisince ve diğer Marksist-Leninist partilerce hiçbir zaman parti yöneticilerinin otoritelerini inkâr şeklinde anlaşılmamıştır. Partilerin kendi yöneticilerinin otoritelerini yüksek tutmaları ayrı bir şeydir.

Mao Tse-Tung'un şahsını putlaştırmanın Çin Komünist Partisinin çalışmalarına gittikçe olumsuz bir etki yaptığını inkâr etmek güçtür. Çin propagandası, Mao Tse-Tung'un fikirlerinin, devrimizin Marksizmi-Leninizmi olduğunu, yaşadığımız çağın, Mao Tse-Tung'un çağı olduğunu yazmakta ve tekrarlamaktadır. Anlaşıyor ki, Çin Komünist Partisi yöneticileri Mao Tse Tung'un şahsını putlaştırmayı bütün komünist hareketine yaymaya, onun, Stalin'in zamanında olduğu gibi, bütün Marksist-Leninist partilerin üstüne çıkmasına, onların politik meselelerini ve faaliyetlerini keyfine göre çözmesine çalışmaktadırlar. Şahsı putlaştırma ideoloji ve pratiği birçok hallerde Çinli yöneticilerin hegemonya tasavvurlarının belirtisi olarak kendini gösteriyor. Sovyetler Birliği Komünist Partisi şahsı putlaştırma tutumuna son vererek, Leninci parti prensip ve normlarını yeniden getirdi. XX. Kongre, komünist ve işçi partilerinin Moskova Danışma Toplantılarının Deklârasyon ve Bildirisinde tamamiyle tasvip edildi ve desteklendi. Bunun için, şahsı putlaştırma ideolojisine karşı mücadeleyi yermek, ona karşı gelmek, komünist hareketinin tutumuna karşı gelmek, onu Marksizme, Leninizme yabancı bir yola sürüklemeye çalışmaktır.

Lenin zamanında, parti ve devlet hayatında demokratik prensiplerin, sosyalist kanunların dikkatle gözetilmesi sağlanmıştır. Lenin parti aleyhtarı grup ve akımlara karşı, parti kitlelerine dayanarak mücadele ederdi. Stalin'in şahsını putlaştırmaya devrinde başka metodlar, Stalin'in şüphelendiği parti ve devlet adamlarının fizik-

man yok edilmesi metodları hüküm sürmeğe başladı. Hem de parti içindeki opozisyonun tamamıyla yenildiği ve bir mesele olarak çözüldüğü bir zamanda, sınıf düşmanlarına karşı sıyrılan proletarya diktatörlüğü kılıcını Stalin komünist partisinin ve sosyalist devletin kadrolarına karşı kullandı.

Anlaşıyor ki, Çinli yöneticilerin işine gelen Stalin'in bu tutumu, bu metodlarıdır. Bunun için onlar bu yanlış metodları proletarya diktatörlüğünün kendisi olarak görüyorlar. Şahsı putlaştırma devrinde Stalin'in birçok yolsuzluklarını belirten olayların ortaya çıkmasına, Stalin'in birçok önemli meselelerde Lenin'in öğütlerinden ayrılmış olmasına rağmen, Çinli yöneticiler, onu göklere çıkarmakta ve Lenin'in «büyük devamcısı» olarak ilân etmekte ayak diriyorlar. Şahsı putlaştırma devrinin kitlevi baskı ve terörünü, Çinli yöneticiler, hafif bir «inhiraf» sayıyorlar.

Çinli yöneticiler evvelce Sovyetler Birliği Komünist Partisinin XX. Kongresinin hattına ancak «dünya gericilerinin» karşı çıkabileceğini söylüyorlardı. Şimdi onlar, kendi politik hesaplarından hareket ederek, şahsı putlaştırmanın müdafii kesilmişlerdir.

Dünya sosyalist sisteminin rolü ve gelişmesi meselesi ve milli kurtuluş hareketi

Dünya sosyalizminin dünya emperyalizmiyle mücadelesi, çağımızın esas muhtevası, dünya ölçüsünde sınıf mücadelesinin mihveridir. Çin Komünist Partisinin 14 Haziran 1963 tarihli mektubunda bugünkü dünya çelişim merkezinin, «Dünya devriminin başlıca fırtına sahasının Asya, Afrika ve Lâtin Amerikanın geniş bölgeleri olduğu» ileri sürülüyor. Jenmin-Jibao, Asya, Afrika ve Lâtin Amerikadaki «Milli Kurtuluş Devrimleri bugün emperyalizme doğrudan doğruya darbe indiren en önemli kuvvet olarak ortaya çıkıyor» diye yazıyor.

İşçi sınıfının tarihi rolü hakkındaki Marksist doktrin, burada açık olarak revize edilmektedir. Dünya sosyalist sistemine gelince, Çin nazariyecileri bunun rolünü, ezilmiş milletlerin devrim hareketinin gelişmesi ve desteklenmesi için ancak bir «dayanak üssü» olarak görmektedirler. Böyle bir tutum, sosyalist sistemine olduğu gibi, milli kurtuluş hareketlerine, milletlerarası proletaryanın mücadelesine ancak zarar getirir.

Milletlerarası işçi sınıfının ve dünya sosyalist sisteminin rolünü, çağdaş toplumun ana çelişmesini hesaba katmadan, milli kurtuluş hareketinin yerini ve önemini doğru anlamak mümkün değildir. Lenin'in dediği gibi: «... Milletlerin karşılıklı münasebetlerini, bütün dünya devletleri sistemini tayin eden, küçük bir grup emperyalist milletlerin Sovyet hareketine ve başında Sovyet Rusyanın bulunduğu

anti-emperyalist mücadelede rolü ve payı vardır. Fakat dünya politikasının, bütün sosyal gelişmenin mihrak noktasının dünya sosyalist sisteminin emperyalizme karşı mücadelesi olduğunu görmemek mümkün değil.

Bir Marksist-Leninistin yeni sosyal düzenin yeryüzünde zaferi dâvasında sosyalist sistemin kati ve birinci derecede rol oynadığında, oynaması gerektiğinde şüphesi olamaz. Sosyalist memleketlerin tarihi ödevini tayin eden sosyal gelişmenin objektif kanunudur; sosyalizmin muzaffer olduğu memleketlerin, bugün, fiilen yalnız bütün sosyalist memleketlerin değil, bütün dünya ilerici güçlerinin başında bulunmaları gerçeğidir. Bu memleketler sosyal gelişme yolunda bütün insanlık için sadece bir ışık değil, aynı zamanda güçlü bir maddi kuvvettir.

Dünya devrimi bugün dünya sosyalist sisteminin kuvvetlenmesi yoluyla, kapitalist memleketlerdeki işçilerin devrimci sınıf mücadelesi yoluyla, milli kurutuluş hareketleri, yeni kurtulmuş Asya ve Afrika devletlerinin politik ve ekonomik bağımsızlıklarının kuvvetlenmesi yoluyla, barış uğrunda savaş, tecavüz harplerine karşı mücadele yoluyla, halk kitlelerinin tekellere karşı yürüttükleri mücadeleleri yoluyla gelişiyor.

Çinli yöneticiler bu meseledeki görüşlerini «yeni» teorileri ile açıklıyorlar. Bu teoriye göre, zamanımızın başlıca çelişmesi, sosyalizmle emperyalizm arasında değil, milli kurtuluş hareketleriyle emperyalizm arasındadır. Emperyalizmle mücadelede kati rolü oynayan kuvvet, onlara göre, dünya sosyalist sistemi, milletlerarası işçi sınıfının mücadelesi değil, milli kurtuluş hareketleridir. Bu «teorinin» gerçek amacı, milli kurtuluş hareketlerini milletlerarası işçi sınıfından, onun yarattığı dünya sosyalist sisteminden ayırmaktır. Bu, milli kurtuluş hareketlerinin kendisi için büyük bir tehliktir.

Eğer Büyük Oktobr Devrimi, daha sonra dünya sosyalist sistemi, emperyalizmi temelinden sarsmasalardı, sömürgecileri kuvvetten düşürmeselerdi, Asya ve diğer kıtaların halkları, bütün kahramanlıklarına rağmen muzaffer olabilirler miydi? Eğer şimdi, kurtulan halklar, mücadelelerinin yeni bir merhalesinde, gayretlerini elde ettikleri politik kazançları ve ekonomik bağımsızlıklarını kuvvetlendirmeye yönelttikleri bir zamanda, sosyalist devletlerin yardımı olmasaydı, bu vazifelerinin çözümleninin ne kadar zor olacağını görmüyorlar mı?

Marksizm-Leninizm, milli kurtuluş hareketinin ve onun parlak geleceğinin tarihi önemini belirtir, fakat emperyalizme karşı mücadelede onun dünya sosyalist sisteminde, kapitalist memleketlerin işçi sınıfı ile sağlam birliğini gelecek zaferlerinin başlıca şartlarından biri sayar. Bu nokta 1960 Bildirisinde belirtilmiştir. Bu görüş anti-

Sovyet devletlerine karşı yürüttüğü savaştır. Bunu gözden kaçırmasak, dünyanın en hücra köşesinde bile olsa, hiçbir milli meseleyi veya sömürge meselesini doğru anlayıp değerlendiremeyiz. Gelişmiş ve gelişmemiş ülkelerdeki komünist partileri ancak bu noktadan hareket ederlerse, politik meseleleri doğru olarak ortaya koyabilir ve çözebilirler.»

Bu sözler Sovyet iktidarının ilk yıllarında söylenmiştir. Şimdi ise, yalnız bir tek sosyalist memleket yoktur, kudretli bir sosyalist kamp var. Bu kampın «milletlerin karşılıklı münasebetlerine», bütün dünya devletleri sistemine ve netice itibarıyla dünya devrim sürecine etkisi büyük ölçüde yükselmiş bulunuyor.

Marksistler-Leninistler, Milli Kurtuluş Hareketlerine büyük önem vermekle beraber, bugünkü devirde insanlık toplumunun tarihi gelişmesinin başlıca özünün ana yönünü, dünya sosyalist sisteminin, emperyalizme karşı toplumun sosyalist temel üzerinde yeniden kurulması için mücadele eden güçlerin tayin ettiğini kabul ederler. En teşkilatlı sınıf güçleri her şeyden önce işçi sınıfının-yani bugünkü toplumun en ilerici sınıfının-ana güçleri bu amaca yöneltilmiştir.

Dünya devrim sürecinde birinci derecede rol oynayan sosyalist memleketlerdir. Birincisi, bu memleketlerin işçi sınıfı ve emekçileri sosyal problemleri başarı ile çözmekte, halkların elde etmek için savaştıkları yeni toplumu, ezigsiz, istismarsız toplumu kurmaktadır. Sosyalist memleketler sosyalizmin ve komünizmin maddi-teknik temelini kurmak suretiyle sosyal alanda, maddi üretim alanında emperyalizme en ağır darbeyi indirmektedirler. Kapitalist memleketlerin işçi sınıfı ve köylüleri sosyalist devletlerin ekonomik kalkınmadaki başarılarını, emekçilerin hayat seviyelerinin yükselişini, demokrasinin gelişmesini, kitlelerin devlet idaresine katılımını görürnce, emekçi halkın temel ihtiyaçlarının ancak sosyalizmle sağlanabileceğini örnekleriyle görecekler. Bu kitleleri devrimcileştirir ve kapitalizme karşı sosyalizm ve milli kurtuluş için aktif mücadeleye çeker.

İkincisi, sosyalist devletlerin, emperyalistlerin saldırgan emellerine karşı duran başlıca güçler olarak rolü gittikçe artıyor. Sovyetler Birliği ve bütün sosyalist devletlerin gücü, milletlerarası gericiliği ve saldırıyı durdururken, emekçi yığınlar ve sömürge halkları emperyalizme ve iç gericiliğe karşı mücadele için en elverişli şartları sağlamaktadırlar. Son yıllarda milletlerarası olayları izliyen herkes, kapitalist memleketlerdeki devrimci mücadelenin başarıları ve milli kurtuluş hareketinin zaferleriyle dünya sosyalist sisteminin yükselen gücü arasındaki sıkı bağı görür.

Dünya ölçüsünde kapitalizme karşı zafer, ancak dünya sosyalist sisteminin, işçi hareketinin ve halkların milli kurtuluş mücadelelerinin ortak gayretleriyle mümkün olabilir. Bu kuvvetlerden her birinin

emperyalist mücadelede işçi sınıfının öncülüğünü zaferin şartı sayan Leninci teze dayanıyor. Ancak böyle bir öncülük altındadır ki, bu hareket, sonunda gerçek bir sosyalist karakter alır, sosyalist devrim yoluna girer.

Çinli yöneticiler, hayatın doğruladığı bu Leninci görüşü düzeltmek ister gibi, emperyalizme karşı mücadelede öncü rolü, işçi sınıfının değil, burjuvazinin, hattâ «bazı yurtsever kırılların, prenslerin. aristokratların» oynaması gerektiğini ileri sürüyorlar.

Marksist-Leninist partiler, milli kurtuluş hareketini dünya devrim sürecinin ayrılmaz bir parçası, emperyalizme karşı hareket eden muazzam bir kuvvet olarak görür. Komünizmin kurucuları Marks'ın ve Engels'in «Bütün ülkelerin proleterleri birleşiniz!» şiarı dünya devrimi için bir savaş şiarı idi ve öylece kalıyor. Yeni şartlarda bu şiarın muhtevasının «Bütün ülkelerin proleterleri ve ezilen halkları birleşiniz!» şeklinde genişletilmesini Lenin yerinde bulmuştur. Bu şiarıda preletaryanın öncü rolü belirtilmekte ve milli kurtuluş hareketinin artan önemine işaret edilmektedir.

Daha Sovyetler Birliği yeryüzünde biricik sosyalist memleket olduğu sıralarda Lenin şöyle diyordu: «Doğu halklarının devrimci hareketi şimdi başarılı bir gelişme gösterebilir. Ve ancak bizim Sovyetler Birliğimizin milletlerarası emperyalizme karşı mücadelesiyle doğrudan doğruya bağlılık yolu ile çözüm şekli bulabilir.»

Sovyetler Birliğinin ve diğer sosyalist memleketlerin kurtuluşları uğrunda savaşan halklara yardım politikası, proletarya enternasyonalizmi prensipi ve Lenin'in öğütleriyle esaslanıyor. «Sömürgecilere karşı savaşmış olan her halk, Sovyetler Birliğinin ve diğer sosyalist devletlerin sağlam desteğini hissetmiştir. Bugün açıkça ilân ediyoruz ki, kurtuluşları için savaşan halklar bundan böyle de bu desteğe tereddütsüz güvenebilirler.» diyor Hruşçov yoldaş.

Asya, Afrika ve Lâtin Amerika halkları, emperyalizme karşı mücadelelerinde Sovyetler Birliğinin ve diğer sosyalist memleketlerin uzak ve yakın geçmişteki yardım ve desteğini tecrübeleri ile biliyor ve buna güveniyorlar.

Partimizin Merkez Komitesinin Bildirisinde de belirtildiği gibi, «Çin Komünist Partisi yöneticilerinin yolu, çağımızın bütün devrimci, barışsever, demokratik güçlerini, ezilen halkların milli kurtuluş hareketini dünya sosyalist sisteminden, milletlerarası işçi sınıfından ayıran yoldur. Proletarya enternasyonalizmine bağlı Marksist-Leninist hiçbir parti, hiçbir komünist, barış dâvasını, barış içinde yanyana yaşama prensipini küçümseyen, bağımlı ve sömürge ülkelerin milli kurtuluş hareketini dünya sosyalist sisteminin ve milletlerarası komünist hareketinin yardım ve etkisi dışında bırakan, dolayısıyla dünya devrim seyrini engelliyen bir yolu seçemez.»

İÇİNDEKİLER

Louis Saillant:

İşçi ve sendika hareketinde savaşın ve birliğin gelişmesi . . . 225

S. M. Kovalev:

Komünist hümanizmi ve devrimci zorlama 240

A. Sobolev:

Çelişmelerin genellikleri ve gerçeğin konke niteliği. 256

Paul Verner:

Emekçi yığınlarının birliği ve bu birliğin sosyalizmin kuruluşunda oynadığı rol 275

GÜNÜN AKTÜEL MESELELERİ

İspanyada birleşme akımları 288

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE

Milletlerarası komünist hareketinin birliği uğrunda 304

MEKTUPLAR VE NOTLAR

Kadınlar aktif güçlerdir 315

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN TAKİBİNE KARŞI

Brezilyada gericilerin saldırıları 317

MÜLÂKAT

Kıbrışlılar barış ve dostluk içinde yaşayabilirler ve yaşamalıdır-
lar. 320

ÖZEL SAYFALARIMIZ

Dünya komünist hareketinin birliği ve Çinli yöneticilerin par-
çalayıcı faaliyetleri üstüne 325

B A R I Ş V E S O S Y A L İ Z M P R O B L E M L E R İ

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1.

İtalyancası:

Libreria Rinascita, Via delle Botteghe, Oscure 2, Roma

Almanca:

»GLOBUS«-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53r, Nicosia

Rusçası:

Stredisko pro rozsirovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Nauka Ltd., 2, Kanda-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, I, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

»YENİ ÇAĞ« - Praha 6, Thakurova 3

Fiyatı 1 lira